

vlaams fonds voor de letteren
jaarverslag

Vlaams
Fonds
voor de
Letteren

Inhoudsopgave	2
Woord vooraf	8
Inleiding	10

een

ORGANISATORISCH KADER **16**

1.1	VFL-bestuur	17
1.2	Dagelijks Bestuur	18
1.3	Adviescommissies	19
1.4	Beslissingscollege	20
1.5	Beroepscommissie	20
1.6	VFL-secretariaat	21

twéé

SUBSIDIES EN PROJECTEN **22**

2.1	Binnenland	23
2.1.1	Binnenland subsidies	23
2.1.1.1	Auteurs	23
	Werkbeurzen literaire auteurs	
	Stimuleringsbeurzen literaire auteurs	
	Biografiebeurzen	
	Reisbeurzen literaire auteurs	
2.1.1.2	Strips	27
	Werkbeurzen voor stripauteurs	
	Startbeurzen	
	Scheppingsbeurzen	
	Reisbeurzen stripauteurs	
	Productiesubsidies voor uitgevers van strips	
	Stripmanifestaties	
2.1.1.3	Vertalers in het Nederlands	30
	Projectbeurzen literaire vertalers	
	Stimuleringssubsidies literaire vertalers	
	Reisbeurzen literaire vertalers	
2.1.1.4	Literaire tijdschriften	33
2.1.1.5	Digitale literaire projecten	34
2.1.1.6	Productiesubsidies voor uitgevers	35
2.1.1.7	Literaire manifestaties en organisaties	37

	Literaire organisaties	
2.1.1.8	Auteursgenootschappen	38
	Literaire manifestaties	
2.1.1.9	Auteurslezingen	40
	Subsidies auteurslezingen	
	Nieuwe auteurs op de auteurslijst	
	Boekhandels	
2.1.2	Binnenland projecten	42
2.1.2.1	Literaire tijdschriften	42
	CeLT	
	Steunaankoop tijdschriften	
	Tijdschriftenforum	
	Nieuw tijdschriftenbeleid	
2.1.2.2	Poëziepromotie	43
2.1.2.3	Animatiefilm en poëzie over vrede in het kader van de herdenking 100 jaar Grote Oorlog	44
2.1.2.4	Poëzieplatform	44
2.1.2.5	Vlaamse Auteursvereniging	46
2.1.2.6	Literaire vertalers	46
2.1.2.7	Literair middenveld	47
2.1.2.8	Staat van het boek	47
2.1.2.9	Crowdfunding	47
2.1.2.10	Leesbevordering/participatie	48
2.1.2.11	Projecten leesbevordering	49
2.1.2.12	Ken je burens Vlaanderen	50
2.1.2.13	Vertalersgeluktournee	51
2.2	Buitenland	52
2.2.1	Buitenland subsidies	52
2.2.1.1	Vertalingen uit het Nederlands	53
2.2.1.2	Productiesubsidies	58
2.2.1.3	Geïllustreerde boeken	59
2.2.1.4	Auteursbezoeken	63
2.2.1.5	Auteurspromotie	65
2.2.1.6	Vertalershuis	66
2.2.2	Buitenland projecten	69
2.2.2.1	Buitenlandse beurzen	69
2.2.2.2	China	70
2.2.2.3	Publishers tour proza	71
2.2.2.4	Buitenlandpromotie non-fictie	72
2.2.2.5	Poetry International Web	72
2.2.2.6	Lyriekline	72
2.2.2.7	Vertaalprijzen	73
2.2.2.8	Deskundigheidsbevordering vertalers	73
2.2.2.9	Denktank buitenlandbeleid en nota	74
2.2.2.10	Frankfurt gastlandschap	74
2.2.2.11	Ken je burens Nederland	75
2.2.2.12	Residentiewerking	75
2.2.2.13	High Impact	76

drie

SAMENWERKING

78

3.1	Het VFL als aanspreekpunt Letteren	79
3.2	Vlaamse overheid – IVA Kunsten en Erfgoed	79
3.3	Nederlands Letterenfonds	80
3.4	Expertisecentrum Literair Vertalen (ELV)	81
3.5	De Nederlandse Taalunie (NTU)	82
3.6	Boek.be, VUV en VVB	83
3.7	Vlaamse auteursvereniging (VAV)	83
3.8	BoekenOverleg	84
3.9	Steunpuntenoverleg	85
3.10	Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF)	86
3.11	Stichting Lezen	86
3.12	Flanders Investment and Trade	87

vier

FINANCIEEL OVERZICHT 2013

90

4.1	Jaarrekening	91
	4.1.1 Resultatenrekening 2013	91
	4.1.1.1 Opbrengsten	91
	4.1.1.2 Kosten	91
	4.1.1.3 Toelichting Jaarrekening 2013 en vergelijking met 2012	92
4.2	Balans per 31.12.2013 en toelichting	94
	4.2.1 Balans per 31.12.2013 (na bestemming resultaat)	94
4.3	Overzicht van de subsidietoezeggingen naar hoofdgroepen	97

vijf

BELEID EN INTERNE WERKING

98

5.1	ICT Auteurslezingenwebsite	99
5.2	Interne studiepunten	99
5.3	Stages en onderzoeksprojecten	102

zes

COMMUNICATIE

104

6.1	Website	104
6.2	Pers	104
6.3	Publicaties	106
6.3.1	Elektronische nieuwsbrieven	106
6.3.2	Arts Flanders	106
6.3.3	Informatiefiches buitenland	107
6.3.4	Brochure China	108
6.3.5	Brochure WOI	108
6.3.6	Brochure Angoulême	109
6.3.7	News & Views	109
6.3.7.1	Bologna Book Fair Special	110
6.3.7.2	London Book Fair Special	110
6.3.7.3	Frankfurt Book Fair Special	110

zeven

UITDAGINGEN VOOR 2014

112

7.1	Permanente evaluatie van de subsidieregelingen	113
7.2	Geïntegreerd letterenbeleid	114
7.3	Wensen van het BoekenOverleg	115
7.4	Vorbereidingen nieuwe beheersovereenkomst met de Vlaamse overheid	116
7.5	Operationalisering van Frankfurter Buchmesse – Gastlandschap 2016	116

acht

BIJLAGEN

118

Bijlage I – Samenstelling bestuur, commissies en secretariaat	118
Bijlage II – Realisaties 2013	121
Bijlage III – Lijst van afkortingen	128

COLOFON

woord»
vooraf

Woord vooraf

Beste beleidsmaker, auteur, lezer en vriend van cultuur en de letteren,

Dit jaarverslag wil een antwoord bieden op vele mogelijke vragen, maar toch vooral op die ene essentiële vraag: welke bijdrage levert het Vlaams Fonds voor de Letteren aan de ondersteuning van de Nederlandstalige literatuur? En hoe kunnen we vertalingen in en uit het Nederlands van literair werk stimuleren? Welke subsidies hebben we toegekend, welke projecten hebben we georganiseerd of gefinancierd, en bij welke samenwerking of initiatieven vormden we de motor? En altijd vanuit onze kernwaarden: kwaliteit, professionaliteit en diversiteit. Een uitgebreid en gedetailleerd antwoord vindt u in dit jaarverslag, waarmee Het Vlaams Fonds voor de Letteren tevreden terugkijkt op 2013.

Wij hebben onze buitenlandwerking stevig uitgebouwd. Er is nu een duidelijke beleidsvisie waarbij, naast vertalingen, ook presentatie op buitenlandse podia en residentiewerking belangrijke pijlers worden voor de toekomst. Op het internationale stripfestival van Angoulême pakten we uit met de spraakmakende tentoonstelling ‘La Boîte à Gand’ en het stripmagazine *Bangarang*, waarbij Brecht Evens als ambassadeur fungeerde voor jong en voortreffelijk nieuw Vlaams talent. In Peking organiseerden we een week lang een hele reeks activiteiten met drie Vlaamse topillustratoren, zowel op de internationale boekenbeurs, als in scholen, boekhandels en musea. En samen met het Nederlands Letterenfonds presenteerden we via het literaire programma ‘High Impact from the Low Countries’ zes Nederlandstalige auteurs (waaronder vier Vlamingen) in zes grote steden in Engeland. Ten slotte bleven we onverminderd hard lobbyen om het gastlandschap voor de Frankfurter Buchmesse in 2016 eindelijk te verzilveren.

Naast al onze kerntaken van subsidiëring (meer dan twintig subsidielijnen en inmiddels al tien adviescommissies) domineerden drie activiteiten onze binnenlandwerking. Maart bracht alle spelers uit de poëziewereld samen voor de eerste ‘Staat van de Poëzie’. In samenwerking met het Poëziecentrum leverde dat een boeiende en gewaardeerde studiedag op, die de komende jaren ook concrete resultaten zal opleveren. Op vraag van minister Schauvliege stapten we samen met de Vlaamse Erfgoedbibliotheek in een crowdfundingexperiment. De website voor boeken, letteren en erfgoedprojecten werd gelanceerd in oktober en was (met gewaardeerde steun van Boek.be) ook aanwezig op de jaarlijkse boekenbeurs. En ten slotte werd achter de schermen ook hard gewerkt aan een volledig vernieuwde website www.auteurslezingen.be, samen met een eenvoudiger en klantvriendelijker subsidiereglement.

Binnen het geïntegreerde letterenbeleid noteerden we een intensievere samenwerking, coördinatie en afstemming met het Poëziecentrum, Stichting Lezen (rond kansarmen en mensen met een migratieachtergrond) en met Passa Porta rond de buitenlandse residentiewerking.

Tot slot schreven we ook samen met de partners van het BoekenOverleg een memorandum met de wensen van het boeken- en letterenvak voor de regionale, federale en Europese verkiezingen van 2014.

We wensen u veel leesplezier,

Jos Geysels, Voorzitter
Koen Van Bockstal, Directeur

inleiding»»

Inleiding

Duurzame ondersteuning voor auteurs en vertalers

Andermaal is het Vlaams Fonds voor de Letteren erin geslaagd om in het afgelopen kalenderjaar meer rechtstreekse steun te verlenen aan auteurs, en dit ondanks de blijvende uitdagingen met betrekking tot haar dotatie van de Vlaamse overheid. In 2013 spendeerde het VFL een recordbedrag van € 1.420.541 aan werkbeurzen en stimuleringsbeurzen voor literaire auteurs, stripauteurs, biografen en illustratoren en auteurslezingen. Dat is een forse stijging van maar liefst € 264.515 ten opzichte van 2012 en het bewijst dat, ondanks de budgettaire en economische context, het VFL méér dan ooit haar missie centraal stelt: de ondersteuning van de Nederlandstalige literatuur in de breedste zin van het woord met een directe impact op de sociaaleconomische positie van auteurs en vertalers.

De belangrijkste reden voor deze stevige toename zijn de auteurslezingen, goed voor € 238.200. Dat is meteen ook het equivalent van maar liefst 2.100 auteurslezingen die in 2013 werden gerealiseerd met ondersteuning van het VFL, en dat cijfer is een toename met zo'n 100 gesubsidieerde lezingen tegenover 2012. Het resterende bedrag behelst projecten rond leesbevordering (onder meer op de boekenbeurs, waar deelnemende auteurs ook een beroep konden doen op financiële ondersteuning van het VFL). De uitbetaling van werkbeurzen voor auteurs bedroeg € 850.342 in 2013, een toename van bijna € 42.000 ten opzichte van 2012. En ook bij de stripauteurs was er een spectaculaire sprong van € 110.651 in 2012 naar € 190.000 in 2013, een stijging van € 79.349. Alleen bij de stimuleringsbeurzen voor auteurs noteerden we een lichte terugval van € 9.000 en bij biografieën noteerden we omwille van een beleidskeuze een belangrijke achteruitgang van € 120.000 in 2012 naar slechts € 12.500 in 2013. Zolang er geen definitieve en duurzame oplossing is voor de financiering en uitbouw van een volwaardig non-fictiebeleid lijkt dit de enige mogelijke oplossing, hoewel we dat blijven betreuren.

In totaal en over alle genres heen dienden 149 auteurs een ontvankelijke aanvraag in voor een werkbeurs en werden 436 eenheden (à rato van € 2.500) toegekend. Een beurs varieert van € 5.000 tot € 20.000; het gemiddelde bedroeg € 7.200 in kalenderjaar 2013. Meer gedetailleerde informatie wordt verderop in dit jaarverslag weergegeven.

Een werkbeurs geeft auteurs de mogelijkheid om een gedeelte van het jaar tijd te kopen om ongestoord te kunnen werken aan hun literaire creaties. De toekenning ervan is steeds het resultaat van een nauwkeurig afgewogen beslissing door diverse commissies van experts waarbij literaire kwaliteit (beoordeeld op een flink aantal relevante criteria zoals stijl, beheersing of vernieuwing van het genre ...) en professionaliteit vooropstaan.

Vorig jaar merkten we in de algemene inleiding op dat de verbeterde situatie voor auteurs en illustratoren zeker niet geldig was voor vertalers. We noteerden toen bij deze laatste groep een gevoelige daling bij de toekenningen en uitbetalingen. Gelukkig zet deze trend zich in 2013 zeker niet zomaar ongenueanceerd door. In 2012 spendeerden we via projectbeurzen voor vertalingen uit andere talen, stimuleringsubsidies, vertalingen uit het Nederlands en vergoedingen voor vertalers in het vertalershuis het bedrag van € 209.729,50. Voor het kalenderjaar 2013 zien we een behoorlijke toename tot € 289.053, als je al die geciteerde categorieën bundelt. Met die toename van zo'n € 80.000 compenseren we niet alleen de terugval van 2012, maar scoren we zelfs hoger dan in 2011. Toch dient dit gerelativeerd

te worden, want 2013 was het eerste kalenderjaar waarin we de volledige impact van drie aanvraagrondes in één jaar nemen, terwijl het in 2012 maar om twee rondes ging.

Verder dienen we aan te stippen dat de inkomsten in dit segment behoorlijk onevenwichtig verdeeld zijn, en dat slechts een beperkt aantal van de ‘topvertalers’ hier baat bij heeft. In het segment vertaalde boeken (zowel in als uit het Nederlands) valt de invloed van het algemene economische klimaat en de crisis in het boekenvak immers erg duidelijk af te lezen. Voor de meeste uitgevers (zowel in binnen- als buitenland) betekent een ‘vertaald’ boek – vandaag méér dan ooit tevoren – vooral een extra kostenpost en dus een additioneel risico. De beslissing om boeken te vertalen wordt erg kritisch afgewogen, of publicaties worden over een langere periode gespreid. Het risico op verschraling van het aanbod aan kwalitatief en literair hoogstaande boeken is allesbehalve denkbeeldig. Uit beperkt marktonderzoek blijkt dat een aanbodbeperking van vertalingen van 15% tot 20% een realistisch scenario is. En ondanks de betere cijfers qua toekenningen in 2013 aan individuele vertalers, blijft het een beroepsklasse die duidelijk in de hoek zit waar de klappen vallen.

Prijsbeesten

In 2013 werden andermaal een aantal verdienstelijke auteurs of boeken in de bloemen gezet bij diverse sector- of cultuurprijzen. Zonder enige volledigheid te willen nastreven, citeren we hierbij een aantal onder hen:

- » Boekenleeuw 2013: Bart Moeyaert
- » Boekenpauw 2013: Tom Schamp
- » Debuutprijs 2013: Christophe Van Gerrewey
- » Taalunie Toneelschrijfprijs 2013: Bernard Dewulf
- » Vlaamse Cultuurprijs voor Strips 2012-2013: Marc Legendre
- » Vlaamse Cultuurprijs voor Proza 2012-2013: Stefan Hertmans
- » AKO Literatuurprijs: Joke van Leeuwen
- » Constantijn Huygensprijs: Tom Lanoye
- » Woutertje Pieterse Prijs: Kristien Dieltiens

En ook in het buitenland liet men zich niet onbetuigd om Vlaamse literatuur of vertalers voor het voetlicht te brengen en te bekronen. Enkele van die prijzen zijn:

- » Prix des Phares du Nord 2013: Alain van Crugten voor zijn vertalingen van Tom Lanoye in het Frans
- » Vondelprijs 2013: David Colmer voor zijn vertaling van Dimitri Verhulst's *De helaasheid der dingen*
- » Prix Aujourd'hui 2013: David Van Reybrouck
- » Prix du meilleur livre étranger, categorie essay 2013 voor *Gestameld Liedboek* van Erwin Mortier
- » Oesterreichische Kinder- und Jugendbuchpreis 2013: Ingrid Godon

De Vlaamse Boekenmarkt*

De boekenverkoop kende een moeilijk jaar in Vlaanderen

De boekenverkoop in Vlaanderen ging in 2013 met 2,6% achteruit. Voor het tweede jaar op rij heeft de boekenverkoop een relatief moeilijk jaar achter

de rug. De daling manifesteert zich in zo goed als alle genres, behalve de strips die een omzetsijging lieten noteren van 10%. In bijna alle verkoopkanalen stellen we die daling vast. De boekenverkoop via internet stijgt daarentegen fors, met 17,4%.

Terwijl de boekenverkoop in de eerste 6 maanden van 2013 een vrij forse stijging kende, viel ze in de tweede helft van het jaar flink terug en landde uiteindelijk op een totaal van 200,6 miljoen euro aan omzet en 15,6 miljoen exemplaren. De daling situeert zich voor het overgrote deel in de top 10. De omzet van de top 10 viel in 2013 vrijwel tot de helft terug ten opzichte van 2012. Dit is grotendeels te wijten aan de terugval van het gigantische succes van de *Vijftig tinten*-reeks die in 2012 maar liefst 7% van de totale boekenverkoop vertegenwoordigde. Het meest succesvolle boek in 2013 in Vlaanderen was *Inferno* van Dan Brown. De 'bestselleritis'-tendens, waarbij steeds minder boeken een groter percentage innemen van het totaal aantal verkochte boeken, is dus (voorlopig althans) wat getemperd.

Genres: strips stijgen in populariteit

Bijna alle genres kennen een daling in hun omzet. Alleen de verkoop van strips groeit met 10%. De populaire stripreeksen zoals *De Kiekeboes*, *FC De Kampioenen*, *Suske en Wiske* en *Jommeke* blijven de top 20 beheersen. Maar de nieuwe Amoras-reeks (een spin-off van *Suske en Wiske* door Marc Legendre) vormt hét succes van 2013 en palmt de eerste plaats in van de strips top 20. Strips weten niet alleen hun traditionele publiek blijvend te boeien. Met de nieuwe reeks boort men een nieuw publiek aan, waardoor de strip weer een populariteitspiek beleeft in ons land.

De grootste daling in verkoop situeert zich in het genre fictie en literaire non-fictie met 4,3%. Dit is integraal toe te schrijven aan de tanende populariteit van de '*Vijftig tinten*'-reeks in 2013 en wordt gecompenseerd door een licht stijgende verkoop van meer diverse titels in de breedte.

Marktkanalen

Hoewel de boekhandel veruit het grootste marktkanaal blijft, daalt zijn marktaandeel met 3,4%. De grootste daling van de boekenverkoop situeert zich weliswaar bij de grootwarenhuizen, met 11,7%. De belangrijkste verklaring hiervoor is de teruglopende verkoop van bestsellers in 2013.

De grootste stijging in de verkoop situeert zich dan weer bij de internetwinkels. De onlineverkoop van papieren boeken steeg in 2013 met 17,4%. Toch blijft de internetverkoop in ons land nog eerder bescheiden. De onlineverkoop is 'slechts' goed voor 10,5% van de totale boekenverkoop. In Frankrijk bedraagt die 17% en in Nederland klimt die zelfs boven de 25%.

* Met dank aan Boek.be

Wat is het meest gelezen boek in Vlaanderen?

Spanning, eten en erotiek zijn de hoofdthema's van de globale top 10. Het succesvolste boek in 2013 in Vlaanderen was *Inferno* van Dan Brown.

Dagelijkse kost 5 is het meest verkochte kookboek. Maar met twee titels in de top 20 palmt Pascale Naessens een groeiend deel van de koek in. Niet-tegenstaande een forse terugval in de verkoop, blijft de 'Vijftig tinten'-reeks van E.L. James in de top 20. Pieter Aspe is de enige Vlaamse auteur die de top 10 haalt.

De Vlaamse top 10

1. *Inferno* – Dan Brown (Uitgeverij Luitingh)
2. *Dagelijkse kost 5* – Jeroen Meus (Van Halewyck)
3. *En uit de bergen kwam de echo* – Khaled Hosseini (De Bezige Bij)
4. *Puur genieten en toch gezond en slank / 2* – Pascale Naessens (Uitgeverij Lannoo)
5. *Amoras 1 Suske* – Willy Vandersteen/ Marc Legendre (Standaard uitgeverij)
6. *Ons kookboek* – KVLV (KVLV)
7. *De Kiekeboes / 136 Schijnheilig bloed* – Merho (Standaard uitgeverij)
8. *Vijftig tinten grijs* – E.L. James (Uitgeverij Prometheus)
9. *De Kiekeboes / 135 Code E* – Merho (Standaard uitgeverij)
10. *Het laatste bevel* – Pieter Aspe (Manteau)

Bij de (literaire) fictie vinden we aan de top dezelfde titels terug: *Inferno*, *En uit de bergen kwam de echo*. De 'Vijftig tinten'-reeks bezet nog steeds drie plaatsen in de top 10. In deze categorie blijft Pieter Aspe de absolute Vlaamse bestsellerauteur en nestelt Dimitri Verhulst zich met *De laatkomer* ook in de top 10. Opvallend dit jaar is de stevige aanwezigheid van Vlaamse auteurs in de top 20 literaire fictie, waar niet minder dan vijf auteurs (waaronder Stefan Hertmans en Saskia De Coster) zich weten te onderscheiden (tegenover twee in 2012). Ook opvallend is de totale afwezigheid van Nederlandse auteurs in deze top 20.

Bij de non-fictie informatief is de top 20 zeer verscheiden. Daar valt de groeiende aanwezigheid van boeken over de Eerste Wereldoorlog op. Niet minder dan drie titels kunnen in het jaar voor de grote herdenking het publiek al bekoren. De meest verkochte titel hier is het boek van de succesvolle tv-reeks *Ten Oorlog* van Arnout Hauben en Johanna Spaey.

Bij de kinderboeken wordt de top 20 opnieuw aangevoerd door een luisterspel, nl. *De gouden vogel*. De succesreeks van Jeff Kinney, *Het leven van een loser*, rukt verder op en neemt met zeven titels in de top 20 de rol over die Geronimo Stilton de voorbije jaren heeft gespeeld.

De top 20 van non-fictie vrije tijd wordt nog steeds gedomineerd door de kookboeken. *Dagelijkse kost 5* van Jeroen Meus is het best verkopende kookboek. Maar Pascale Naessens is met vier titels in de top 20 zeer prominent aanwezig. Zowel de diëtboeken als de doe-boeken vinden meer en meer hun plaats bij de best verkopende vrijetijdsboeken.

Het aandeel van de bestsellers daalt fors

Het aandeel van de top 100 in de totale boekenverkoop is in 2013 fel gedaald. In 2012 waren de 100 best verkochte titels nog goed voor 17,8% van de omzet. In 2013 is de omzet van deze top 100 bijna gehalveerd en bedraagt hij nog slechts 9%. Als we de omzet van 'the long tail' (de totale verkoop min de top 100) bekijken, dan stellen we vast dat deze in 2013 met 17% is gestegen ten opzichte van 2012. Met andere woorden, het zijn de minder goed lopende titels die de boekenverkoop in 2013 op peil hebben gehouden.

En het e-boek?

In Vlaanderen blijft de verkoop van e-boeken nog steeds bescheiden, maar ze kent wel een stevige groei. In totaal werden 176.500 e-boeken verkocht, goed voor een omzet van 1,7 miljoen euro. Qua afzet betekent dit 1,2% van de totale boekenverkoop, een stijging met 40% tegenover 2012.

Opvallend is wel dat in de digitale wereld Dan Brown en Khaled Hosseini geklopt worden door *Stoner* van John Williams. De digitale lezer heeft blijkbaar toch een andere voorkeur.

Europese cijfers

Een daling in de boekenverkoop is een vrij algemeen gegeven in Europa. Nederland (-6,4%) en Spanje (-11,5%) zitten in een diepe crisis. Daar beleeft de boekensector erg moeilijke tijden. Dat werd in Nederland ook geïllustreerd door opeenvolgende herstructureringen (o.a. bij WPG, Atlas Contact, VBK, De Geus e.a.) maar ook door de merger van De Slegte en het failliete Selexyz tot Polare, dat intussen in Nederland het tij niet heeft kunnen keren en nu ook de boeken heeft neergelegd.

Vlaanderen bevindt zich in de middenmoot en zit ongeveer op hetzelfde niveau als Frankrijk (-2,4%), Oostenrijk (-2,2%), Zwitserland (-1,9%) en Portugal (-1,4%). Duitsland (-0,2%) is het enige Europese land waar de boekenverkoop op hetzelfde niveau blijft als in 2012.

Conclusie

Het algemene crisisklimaat en het gebrekkige consumentenvertrouwen manifesteren zich ook in de boekenverkoop. Met een daling van 2,6% in 2013 snijdt de crisis nog niet zo diep als in Nederland (-6,4%), maar uitgevers en boekverkopers beleven ook in Vlaanderen barre tijden. De daling in de verkoop situeert zich vooral bij de bestsellers. De *Vijftig tinten*-hype is over zijn hoogtepunt heen en voorlopig dienen zich geen bestverkopende opvolgers aan. Terwijl de traditionele boekenliefhebber nog steeds behoorlijk zijn of haar gading vindt in het brede boekenaanbod, heeft de occasionele lezer, die vooral aankoopt in de supermarkt, in 2013 beduidend minder boeken gekocht. Ondertussen ondervinden Vlaamse boekhandels steeds meer concurrentie van de internetwinkels en liggen voor hen moeilijke jaren in het verschiet. Om het tij te keren en het boekhandelslandschap op peil te houden zijn steunmaatregelen en campagnes, zoals in de meeste andere Europese landen, meer dan ooit noodzakelijk.

» organisatorisch
kader

Het Vlaams Fonds voor de Letteren is een Vlaamse Openbare Instelling (VOI), opgericht op 30 maart 1999 en actief sinds 1 januari 2000. Het steunt de Nederlandstalige letteren en de vertaling in en uit het Nederlands van literair werk in de brede zin van het woord. Op die manier helpt het de sociaaleconomische positie van Vlaamse auteurs en vertalers te verbeteren.

Het VFL-beleid is gericht op de ondersteuning van literaire creatie, productie, presentatie en omkadering. Hiertoe verleent het VFL subsidies, informatie en documentatie. Het organiseert en financiert ook projecten, samenwerkingsplatformen en andere initiatieven.

De interne werking van het VFL wordt geregeld door het oprichtingsdecreet van 30 maart 1999 (*Belgisch Staatsblad* 27 augustus 1999), het decreet van 30 april 2004 houdende wijziging van het oprichtingsdecreet (*Belgisch Staatsblad* 29 juni 2004), het *Huishoudelijk Reglement* van december 2009 en de specifieke reglementeringen per subsidievorm. Deze teksten zijn raadpleegbaar op www.vfl.be. Als uitvoerder van het letterenbeleid van de minister van Cultuur gelden de beleidsnota cultuur 2009-2014, de beleidsbrief 2012-2013 en de beheersovereenkomst 2012-2015 met de Vlaamse overheid (zie bijlage II) als werkingskader.

Kwaliteit is het belangrijkste inhoudelijk criterium in het beleid van het Vlaams Fonds voor de Letteren: bewuste aandacht voor vernieuwing, lef, durf, literair avontuur en authenticiteit.

Het VFL subsidieert projecten die blijk geven van een **professionele aanpak** met aandacht voor objectieve positionering in het literaire veld, zelfevaluatie en effectmeting. De projecten moeten mee het imago en de plaats van literatuur en professionele literatuurbeoefenaars in de kunsten-sector versterken.

Diversiteit in het literaire landschap is cruciaal. Het VFL besteedt extra aandacht aan de verschuiving, vervaging en uitwissing van grenzen tussen genres en is alert voor experimenten met digitale media. Er moet ook diversiteit zijn in beoogde doelgroepen en ingezette instrumenten.

» 1.1

VFL-BESTUUR

In 2013 wijzigde de samenstelling van het VFL-bestuur. Mieke Van Hecke nam in april 2013 ontslag als regeringscommissaris. Zij werd opgevolgd door Christine Depuydt, aangesteld door de Vlaamse regering in mei 2013. Eind 2013 eindigde het bestuursmandaat van Dorian Van der Brempt. Joris Gerits, voorzitter van het Beslissingscollege, en de directeur, Koen Van Bockstal, nemen deel aan de vergaderingen van het VFL-bestuur als niet-stemgerechtigde leden.

Volgens het decreet is het VFL-bestuur bevoegd voor:

- » de jaarlijkse begroting, de jaarrekening, het jaarlijkse actieplan, het meerjarenplan en het jaarverslag;
- » de benoeming en het ontslag van de leden van de Adviescommissies, het Beslissingscollege en de Beroepscommissie;
- » de installatie van en het toezicht op het Dagelijks Bestuur;
- » de bekrachtiging en de uitvoering van de beslissingen van het Beslissingscollege en de Beroepscommissie.

Belangrijke thema's in 2013:

- » crowdfunding;
- » auteurslezingen;
- » subsidiereglement Leesbevordering 2014 en samenstelling Adviescommissie Letteren en Samenleving;
- » het Memorandum BoekenOverleg;
- » residentiewerking;
- » de Staat van de Poëzie en de nota 'Poëzieplatform'
- » ontwikkelingen Gastland Frankfurter Buchmesse;
- » samenwerking met het Nederlands Letterenfonds;
- » informatie over BoekenOverleg, VFL-VAV-overleg,
- » tijdschriftenforum, kunstesteunpuntenoverleg;
- » overleg tussen VFL en Stichting Lezen Vlaanderen en samenwerkingsvoorstel;
- » beleidsprioriteiten 2014;
- » aanpassing subsidiereglementen 2014;
- » begroting 2014.

Daarnaast de bestuursvergadering onder leiding van voorzitter Jos Geysels een aantal vaste agendapunten:

- » een financieel overzicht van de door het Beslissingscollege genomen beslissingen;
- » een overzicht van de betalingen, opgesplitst volgens werkingskosten, nieuwe subsidie-engagementen, subsidie-engagementen voorgaande jaren, investeringen;
- » organisatie en werking van het VFL-secretariaat;
- » voorbereiding, inhoudelijke discussie en afwerking van (deel)beleidsplannen;
- » budgetopvolging en herschikking van het budget op basis van tussentijdse overzichten;
- » informatieve rapportering van vertegenwoordigingen en overlegbesprekingen.

Het VFL-bestuur telt minstens negen leden met literaire kennis en bestuurlijke ervaring. De bestuurders worden benoemd voor vier jaar. Hun mandaat kan eenmaal worden verlengd. Het VFL-bestuur vergaderde zeven maal in 2013.

De samenstelling van het Fondsbestuur is opgenomen als bijlage I achter in dit jaarverslag.

» 1.2

DAGELIJKS BESTUUR

Het DB bleef in 2013 ongewijzigd. Rita De Graeve (ondervoorzitter) en Rik Vandecaveye vormden samen met voorzitter Jos Geysels het Dagelijks Bestuur. De directeur is secretaris van het overleg en heeft een adviserende functie zonder stemrecht.

Het Dagelijks Bestuur is binnen de VFL-structuren verantwoordelijk

voor de opvolging van de beslissingen van het VFL-bestuur en bereidt de bestuursvergaderingen voor. Het vergadert maandelijks en heeft als vaste agendapunten: personeelszaken, het uittekenen van personeelsvacatures na de openstelling door het VFL-bestuur, beslissen over de aanwerving van personeelsleden en de tewerkstellingsvoorwaarden, preselectie van leden van adviescommissies en colleges, vaststelling van de agenda van het VFL-bestuur, externe vertegenwoordiging in afstemming met het VFL-bestuur.

Het Dagelijks Bestuur heeft de leiding over het dagelijkse beheer en werkt onder het toezicht van het VFL-bestuur.

De samenstelling van het Dagelijks Bestuur is opgenomen als bijlage I achter in dit jaarverslag.

» 1.3

ADVIESCOMMISSIES

De Adviescommissies geven inhoudelijk advies over de subsidieaanvragen, de projectvoorstellen en de beoordelingsprocedures. Elke Adviescommissie wordt ondersteund door een VFL-stafmedewerker en heeft de beschikking over alle elementen van de aanvraag, inclusief de historiek van de aanvrager bij het VFL. De gedetailleerde verslaggeving gebeurt door het VFL-secretariaat. De commissies leggen hun adviezen voor aan het Beslissingscollege. Via mail en/of schriftelijk wordt tussentijds een beroep gedaan op de specifieke expertise van de commissieleden voor bijvoorbeeld de titelselectie voor buitenlandacties, een inhoudelijk advies over productiesubsidies, de ontwikkeling van beleidsnota's, enzovoort.

De Adviescommissies tellen vier leden en een voorzitter, die ook lid is van het Beslissingscollege. Het VFL-bestuur benoemt de commissieleden voor een termijn van maximaal vier jaar. Hun mandaat is niet verlengbaar. De leden van de Adviescommissies zijn auteur, vertaler, criticus of essayist, academicus, uitgever of bestuurslid van een literaire vereniging of organisatie.

Commissieleden die betrokken zijn bij een aanvraagdossier nemen niet deel aan de advisering over dit dossier. Een subsidieaanvraag van een commissielid wordt steeds behandeld door een andere Adviescommissie. Juryleden van een belangrijke literaire prijs (Gouden Uil, AKO, Libris, Jan Campertprijs) kunnen geen deel uitmaken van een Adviescommissie of Beslissingscollege. Commissieleden die zich in een recensie uitgesproken positief of negatief hebben uitgelaten over het literaire werk van een auteur, adviseren niet over zijn of haar aanvraag.

Naast de negen vaste Adviescommissies kunnen voor specifieke of occasionele subsidieregelingen ook ad hoc Adviescommissies worden samengesteld. In 2013 werd een beroep gedaan op twee ad hoc Adviescommissies: de Adviescommissie e-literatuur en de Adviescommissie literaire biografieën.

De samenstelling van de Adviescommissies is opgenomen als bijlage I achter in dit jaarverslag.

» 1.4

BESLISSINGSCOLLEGE

Het Beslissingscollege beslist over de subsidieaanvragen op basis van de gemotiveerde adviezen van de Adviescommissies. Het evalueert jaarlijks de regelingen, signaleert nieuwe behoeften en reflecteert via zogenaamde denktankthema's over ontwikkelingen in het literaire veld. In 2013 kwamen aan bod: aanzet beleidsvisie platform literaire tijdschriften en lopende beleidsdossiers ...

Het Beslissingscollege bestaat uit negen leden: de negen voorzitters van de Adviescommissies en een onafhankelijke voorzitter die deskundig is op literair vlak. De leden van het Beslissingscollege hebben een mandaat van vier jaar dat niet verlengd kan worden.

Om belangenconflicten te vermijden wordt bij het begin van elke vergadering de directe en indirecte betrokkenheid van elke aanwezige bij een dossier vastgesteld. Een lid kan nooit deelnemen aan de bespreking en besluitvorming over een aanvraag waarbij hij of zij betrokken is.

Het Beslissingscollege vergaderde zes keer in 2013 en besliste één keer via een mailronde.

De samenstelling van het Beslissingscollege is opgenomen als bijlage I achter in dit jaarverslag.

» 1.5

BEROEPSCOMMISSIE

De Beroepscommissie telt vier leden en een voorzitter. Zij zijn deskundig op literair gebied en maken geen deel uit van de andere VFL-organen. Ze hebben een mandaat van vier jaar dat niet kan worden verlengd.

De Beroepscommissie behandelt de gemotiveerde bezwaarschriften tegen de besluiten van het Beslissingscollege. Ze gaat na of de Adviescommissie(s) en het Beslissingscollege alle relevante elementen in rekening hebben gebracht, of ze consistent hebben geadviseerd en gemotiveerd, en of ze het aanvraagdossier objectief hebben beoordeeld.

Na onderzoek van alle onderdelen van het dossier, ook de contextuele gegevens, het budget, voorgaande beslissingen over gelijkaardige dossiers of andere door de Beroepscommissie relevant geachte elementen, beslist ze autonoom om het besluit van het Beslissingscollege te bevestigen of geheel of gedeeltelijk te herzien. De Beroepscommissie geeft geen 'second opinion' die het inhoudelijke advies overdoet vanuit een eigen, tweede lezing.

Behandelde dossiers in 2013:

- » Werkbeurzen voor literaire auteurs: 5 dossiers – 1 herziening
- » Subsidies voor literaire manifestaties: 2 dossiers – 2 herzieningen
- » Subsidies voor literaire biografieën: 1 dossier – geen herziening

De samenstelling van de Beroepscommissie is opgenomen als bijlage I achter in dit jaarverslag.

» 1.6

VFL-SECRETARIAAT

Het VFL-secretariaat bereidt het beleid van het Vlaams Fonds voor de Letteren voor en voert het ook uit. Het verzorgt de administratie, volgt de dossiers op en staat in voor de interne en externe communicatie.

Het secretariaat vertegenwoordigt het VFL bij delegatie van het VFL-bestuur. Het zet proefprojecten op, voert studieopdrachten uit en evalueert de werking en de instrumenten.

Het secretariaat wordt geleid door de directeur. Het VFL-bestuur benoemt hem op basis van een externe selectieprocedure. Hij moet deskundig zijn in bedrijfsbeheer en een brede culturele en literaire interesse hebben.

Vacatures voor VFL-medewerkers worden bekendgemaakt via de VFL-website en relevante sites in de boeken- en cultuursector. Op basis van het competentieprofiel en de functiebeschrijving gebeurt de selectie met de hulp van een extern assessmentbureau.

Eind 2013 werkten op het VFL-secretariaat 15 vaste medewerkers, van wie 4 deeltijds. In totaal bedraagt het personeelsbestand 12,3 voltijdse equivalenten.

**» subsidies &
projecten**

» 2.1

BINNENLAND» 2.1.1 **BINNENLAND SUBSIDIES**» 2.1.1.1 **Auteurs****WERKBEURZEN LITERAIRE AUTEURS**

Een werkbeurs is een subsidie aan een auteur van literair werk met als doel hem of haar economische ruimte te bieden voor het schrijven van kwalitatief hoogstaand literair werk. Een werkbeurs is geen prijs voor literaire verdiensten, noch een subsidie achteraf voor een gepubliceerd boek of een financiële tegemoetkoming in materiële werkomstandigheden. Een werkbeurs wil de auteur financiële ruimte bieden om aan het schrijfproject te werken: het is 'geld voor tijd'. Het subsidiebedrag wordt uitgedrukt in 2 tot 8 eenheden en kan gelden voor één of meerdere jaren. In 2013 stond een eenheid gelijk aan € 2.500. Voor deze regeling geldt een inkomensgrens van € 39.200 individueel netto belastbaar inkomen; boven dit bedrag kan geen subsidie worden uitgekeerd. Voor Belgische rijksingezetenen is een werkbeurs vrij van inkomstenbelasting.

De formele voorwaarden, de algemene beoordelingscriteria en de specifieke criteria voor proza, kinder- en jeugdliteratuur, poëzie, essayistiek, prentenboeken/illustraties en toneelteksten, zijn te vinden op de website van het VFL. Het kerncriterium is steeds literaire kwaliteit.

Een auteur die meerdere genres beoefent, dient één aanvraag in. Het volledige dossier met de ingediende publicaties en de deelwerkplannen wordt naargelang het genre door de desbetreffende Adviescommissie gelezen en beoordeeld. De voorzitters van deze Adviescommissies formuleren een geïntegreerd advies voor het Beslissingscollege.

In 2013 dienden 115 auteurs een ontvankelijke aanvraag in: 25 auteurs met een werkplan proza, 13 auteurs met een werkplan poëzie en/of essay, 7 auteurs met een werkplan theater, 44 auteurs met een werkplan kinder- en jeugdliteratuur. 26 auteurs dienden een meervoudige aanvraag in met een werkplan voor 2 of meer genres.

In totaal werden 360 eenheden toegekend aan 93 auteurs: 78 eenheden voor 21 proza-auteurs; 38 eenheden voor 10 auteurs met een werkplan poëzie en/of essay; 22 eenheden voor 6 theaterauteurs; 118 eenheden voor 31 kinder- en jeugd auteurs en 104 eenheden voor 25 auteurs met een meervoudige aanvraag.

7 toekenningen maakten onderdeel uit van een continueringsregeling voor meerdere jaren. In de overzichtstabel zijn ze gemarkeerd met een *.

11 auteurs ontvingen ook een projectbeurs van het Nederlands Letterenfonds voor hetzelfde werkplan. Zij zijn gemarkeerd met een ♦. Tot 2012 konden literaire auteurs immers ook een aanvraag voor een projectbeurs indienen bij het Nederlands Letterenfonds. Het Nederlands en het Vlaams Fonds beslissen elk autonoom over de aanvragen. Indien beide fondsen een beurs toekennen voor hetzelfde project, wordt deze gecofinancierd: het gemeenschappelijk toegekende bedrag wordt gedeeld, de extra toezegging wordt betaald door het betreffende fonds.

In 2013 is het systeem van cofinanciering echter uitgedoofd: als

gevolg van een door de Nederlandse overheid opgelegde besparing zijn de modaliteiten van de werkbeursregeling van het Nederlands Letterenfonds in 2013 zo aangepast dat een dubbele aanvraagmogelijkheid bij beide fondsen niet meer mogelijk is.

Het brutobedrag van de totale toekenning voor deze regeling bedroeg in 2013 € 900.000 (360 eenheden van € 2.500). Op basis van het inkomensplafond werd bij de effectieve uitbetaling van de beurzen in totaal € 37.221 afgetopt. De vrijval door cofinanciering met het Nederlands Letterenfonds bedroeg € 55.416.

Tabel Werkbeurzen literaire auteurs (alfabetisch op naam auteur)

AUTEUR	GENRE(S)	AANTAL & EENHEDEN
Frank Adam	proza, theater	3
Jef Aerts	kinder- en jeugdliteratuur	4
Benno Barnard	proza, essay	4*
Peter Boelens	theater	2
Paul Bogaert	poëzie	6
Stefan Boonen	kinder- en jeugdliteratuur	2
Diane Broeckhoven	proza	2
An Candaele	kinder- en jeugdliteratuur	2
Paul Claes	proza, essay	6
Sabien Clement	kinder- en jeugdliteratuur	7
Yannick Dangre	proza	3
Johan de Boose	proza, poëzie	4
Pieter De Buysser	theater, proza	4
Saskia de Coster	proza	4
Ann De Craemer	proza	2
Peter De Graef	theater	5
Jan De Kinder	kinder- en jeugdliteratuur	2
Jan De Leeuw	kinder- en jeugdliteratuur	6
Mattias De Leeuw	kinder- en jeugdliteratuur	4
Paul De Moor	kinder- en jeugdliteratuur	2
Matthijs de Ridder	essay	4
Marita De Sterck	kinder- en jeugdliteratuur	4*
Evelien De Vlieger	kinder- en jeugdliteratuur	4
Paul Demets	poëzie, kinder- en jeugdliteratuur	4
Korneel Detailleur	kinder- en jeugdliteratuur	4
Stijn Devillé	theater	5
Goele Dewanckel	kinder- en jeugdliteratuur	4
Kristien Dieltiens	kinder- en jeugdliteratuur	3*
Noëlla Elpers	kinder- en jeugdliteratuur	2
Annemarie Estor	proza, poëzie	3
Pieter Gaudesaboos	kinder- en jeugdliteratuur	7
Luuk Gruwez	proza, poëzie	7 ♦
Abke Haring	theater	4
Peter Holvoet-Hanssen	poëzie, proza	6
Maarten Inghels	poëzie, proza	3
Bart Koubaa	proza	3*
Marc Kregting	essay	3
Ruth Lasters	poëzie	2
Simone Lenaerts	proza	3
Benjamin Leroy	kinder- en jeugdliteratuur	4

Gwij Mandelinck	poëzie	3
Vera Marynissen	proza	2
Paul Mennes	proza	4
Bart Meuleman	proza, poëzie, theater	4
Rudi Meulemans	theater	2
Bruno Mistiaen	theater	3
Bart Moeyaert	kinder- en jeugdliteratuur, proza	8
Thomas Möhlmann	poëzie	2
Els Moors	proza	3
Marleen Nelen	kinder- en jeugdliteratuur	2*
David Nolens	proza	6* ♦
Leonard Nolens	poëzie	8* ♦
Joris Note	proza	4
Jeroen Olyslaegers	proza	5
Joseph Pearce	proza	4
Elvis Peeters	proza, kinder- en jeugdliteratuur	6 ♦
Yves Petry	proza	6 ♦
Leo Pleysier	proza	6* ♦
Bart Plouvier	proza	2*
Anne Provoost	essay, kinder- en jeugdliteratuur	2
Marc Reugebrink	proza, essay	5*
Xavier Roelens	poëzie, proza	3
Pjeroo Roobjee	proza	3
Tom Schamp	kinder- en jeugdliteratuur	8
Arne Sierens	theater	5
André Sollie	kinder- en jeugdliteratuur	2
Jeroen Theunissen	proza, poëzie	4
Peter Theunynck	poëzie	4
Angelo Tijssens	theater	2
Leo Timmers	kinder- en jeugdliteratuur	4
Marc Tritsmans	poëzie	3
David Troch	proza, poëzie	2
Oscar Van den Bogaard	proza	5
Laure Van den Broeck	kinder- en jeugdliteratuur	4
Sebastiaan Van Doninck	kinder- en jeugdliteratuur	4
Pieter Van Eenoge	kinder- en jeugdliteratuur	2
Lies Van Gasse	poëzie	3
Jan Van Loy	proza	5*
Peter Van Olmen	kinder- en jeugdliteratuur	2
Do Van Ranst	kinder- en jeugdliteratuur	4
Mark Van Tongele	poëzie	3
Willem van Zadelhoff	proza, poëzie	6
Joost Vandecasteele	proza	4
Isabelle Vandenabeele	kinder- en jeugdliteratuur	5
Hilde Vandermeeren	kinder- en jeugdliteratuur	2
Judith Vanistendael	kinder- en jeugdliteratuur, strips	6
Kathleen Vereecken	kinder- en jeugdliteratuur	5
Kaatje Vermeire	kinder- en jeugdliteratuur	3
Klaas Verplancke	kinder- en jeugdliteratuur	8
Paul Verrept	kinder- en jeugdliteratuur, theater	4
Alain Verster	kinder- en jeugdliteratuur	2
Erik Vlaminck	proza	4 ♦

♦Continuering

*Cofinanciering

STIMULERINGSBEURZEN LITERAIRE AUTEURS

Een stimuleringsbeurs is bedoeld om een pas gedebuteerde schrijver extra te motiveren om nieuwe literaire schrijfprojecten aan te pakken. Het gaat hierbij eerder om een aanmoediging, een expliciet signaal naar aankomend talent, dan om een vorm van literaire bekroning. Het toegekende bedrag van minimaal € 3.500 en maximaal € 10.000 is immers bedoeld om de realisatie van een tweede boek mee mogelijk te helpen maken. Deze vorm van subsidiëring bewijst daardoor pas ten volle haar nut op langere termijn, in de verdere literaire carrière van de opgemerkte auteurs. Auteurs die al een stimuleringsbeurs van het VFL hebben gekregen, zijn o.a. Annelies Verbeke, Saskia de Coster, Margot Vanderstraeten, Jeroen Theunissen, Pieter Gaudesaboos, Eva Cox en Joost Vandecasteele.

Het belangrijkste beoordelingscriterium voor de Adviescommissies is de literaire kwaliteit van het debuut. Het ingediende werkplan kan voor de commissies een indicatie zijn of de literaire belofte die uit het debuut spreekt, verder kan worden waargemaakt in het tweede literaire werk.

In 2013 dienden 9 literaire debutanten een aanvraag in: 5 proza-auteurs, 3 auteurs van kinder- en jeugdliteratuur en 1 poëzieauteur. Het VFL kende aan 4 van hen een stimuleringsbeurs toe, voor in totaal € 22.000.

Tabel Stimuleringsbeurzen literaire auteurs - PROZA

AUTEUR	TITEL EN UITGEVERIJ DEBUUT	SUBSIDIE
Griet Op De Beeck	<i>Vele hemels boven de zevende</i> (Prometheus)	€ 3.500
Roderik Six	<i>Vloed</i> (De Arbeiderspers)	€ 7.500
Jonathan Robijn	<i>De stad en de tijd</i> (De Bezige Bij)	€ 7.500
Totaal		€ 18.500

Tabel Stimuleringsbeurzen literaire auteurs - KINDER- EN JEUGDLITERAATUUR

AUTEUR	TITEL EN UITGEVERIJ DEBUUT	SUBSIDIE
Kristof Devos (illustrator)	<i>Nooit is voor altijd</i> (Davidsfonds/Infodok)	€ 3.500
Totaal		€ 3.500

BIOGRAFIEBEURZEN

Met een biografiebeurs kunnen biografen zich voor een bepaalde tijd vrijmaken om zich aan hun biografieproject te wijden. Ze kan ook dienen om research- en reiskosten te vergoeden. Tot 2011 organiseerde het VFL in oneven jaren een tweejaarlijkse regeling voor culturele biografieën – over belangwekkende Vlaamse figuren – en in even jaren een tweejaarlijkse regeling voor literaire biografieën – over Vlaamse schrijvers en letterkundigen. In 2012 werden beide regelingen samengevoegd in één subsidieronde voor biografiebeurzen.

Dankzij deze regeling werden opgemerkte biografieën gerealiseerd van o.a. Karel Van de Woestijne, Willem Elsschot, Cyriel Buysse, Jan Frans Willems, James Ensor, Alice Nahon, Rik Wouters en Gerard Walschap. Boeken over o.a. Christoffel Plantijn, Maurits Coppieters, Johan Daisne, Ernest Claes, Wannes Van de Velde, Hugo Schiltz en Karel Van Miert staan in de steigers.

In 2013 moest het budget voor de biografieregeling weliswaar sterk

gereduceerd worden. Het VFL is vragende partij om een integraal beleid voor kwalitatieve non-fictie uit te bouwen, maar heeft daar tot dusver geen middelen voor ontvangen. Door die budgettaire beperking was het VFL genoodzaakt om zijn brede biografie-regeling opnieuw te limiteren tot schrijversbiografieën. Binnen die beperkte regeling werden twee aanvraagdo-siers ingediend, waarvan er een werd gehonoreerd met een beurs.

Tabel Biografiebeurzen

BIOGRAAF	GEBIOGRAFEERDE	UITGEVERIJ	SUBSIDIE
Ludo Stynen	Pol de Mont	De Bezige Bij Antwerpen	€ 12.500
Totaal			€ 12.500

2 ontvankelijke aanvragen werden ingediend.
1 biografiebeurs werd toegekend.

REISBEURZEN LITERAIRE AUTEURS

Een reisbeurs is een tussenkomst in de reiskosten voor een reis naar het buitenland. Deze beurs kan worden aangevraagd voor reizen in het kader van research of studie ter plaatse in functie van de creatie van nieuw literair werk. De relevantie van de reis voor het project wordt beoordeeld door de bevoegde Adviescommissie. Een reisbeurs is beperkt tot maximaal € 500. Ook stripauteurs en literaire vertalers kunnen een reisbeurs aanvragen (zie verder in dit jaarverslag).

Tabel Reisbeurzen literaire auteurs

AUTEUR	BESTEMMING	WERKTITEL	GENRE	SUBSIDIE
Johan de Boose	Rusland	Jevgeni	Proza	€ 500
Totaal				€ 500

3 ontvankelijke aanvragen werden ingediend.
1 reisbeurs werd toegekend.

» 2.1.1.2 Strips

Al snel na zijn oprichting is het VFL begonnen met het uitbouwen van een stripbeleid. In 2001 werkte het een productiesubsidieregeling uit voor de uitgave van stripalbums en -tijdschriften. Sinds 2003 kunnen stripauteurs ook werk- en reisbeurzen aanvragen. In 2006 startte het VFL met de uitbouw van een actief buitenlandbeleid voor strips. Jaar na jaar heeft het zijn stripbeleid verder ontwikkeld en verfijnd met een steeds zichtbaarder resultaat. Er is een groeiende productie van uiteenlopende, kwaliteitsvolle en eigenzinnige stripalbums, die steeds meer hun weg vinden naar buitenlandse vertalingen. De media, het leespubliek en de boekhandels pikken dat meer en meer op.

Op de website van het VFL staat een uitgebreide toelichting bij de doelstellingen, de beoordelingscriteria en de toekenningsvoorwaarden van de verschillende subsidieregelingen voor strips.

WERKBEURZEN VOOR STRIPAUTEURS

Beginnende stripauteurs die tien stripplaten hebben gepubliceerd in diverse media, kunnen een startbeurs aanvragen. Een startbeurs kan worden gekoppeld aan een mentoraat door een ervaren stripauteur. Stripauteurs die al een of meer stripalbums hebben gepubliceerd, kunnen een scheppingsbeurs aanvragen. Het subsidiebedrag wordt uitgedrukt in één tot acht eenheden. In 2013 stond een eenheid gelijk aan € 2.500. Voor deze regeling geldt een inkomensgrens van € 39.200 individueel netto belastbaar inkomen; boven dit bedrag kan geen subsidie worden uitgekeerd. Voor Belgische rijksingezetenen is een werkbeurs vrij van inkomstenbelasting.

STARTBEURZEN

NAAM	AANTAL EENHEDEN
Inne Haine	2
Ward Zwart	2
Pieter Rosseel	2
Frederik Van den Stock	2
Dieter Van der Ougstraete	2
Totaal	10

SCHEPPINGSBEURZEN

NAAM	AANTAL EENHEDEN
Eva Cardon	4
Luc Cromheecke	2
Reinhart Croon	2
Frodo De Decker	2
Pieter De Poortere	3
Bruno De Roover	1
Lode Devroe	2
Steven Dhondt	2
Charlotte Dumortier	3
Brecht Evens	6
Jeroen Janssen	4
Wauter Mannaert	2
Philip Paquet	2
Olivier Schrauwen	6
Simon Spruyt	3
Caryl Strzelecki	2
Adriaan Van Aken	1
Gerolf Van de Perre	4
Maarten Vande Wiele	3
Judith Vanistendael	6*
Wide Vercnocke	3
Joris Vermassen	3
Totaal	66

*Meervoudige toekenning voor strips en kinder- en jeugdliteratuur. Algemeen totaal: 79

34 auteurs dienden een ontvankelijke aanvraag in.
76 eenheden werden toegekend aan 27 stripauteurs: er werden 5 startbeurzen en 22 scheppingsbeurzen toegekend voor in totaal € 190.000.

REISBEURZEN STRIPAUTEURS

Een reisbeurs is een bijdrage in de reiskosten voor een reis naar het buitenland. Zo'n beurs kan worden aangevraagd voor reizen in het kader van research of studie ter plaatse in functie van de creatie van nieuw stripwerk. De relevantie van de reis voor het project wordt beoordeeld door de Adviescommissie strips. Een reisbeurs is beperkt tot maximaal € 500.

Ook literaire auteurs en vertalers kunnen een reisbeurs aanvragen (zie elders in dit jaarverslag).

AUTEUR	BESTEMMING	TITEL	SUBSIDIE
Bruno De Roover	Auvers-sur-Oise, Frankrijk	<i>Daubigny</i>	€ 106
Totaal			€ 106

2 ontvankelijke aanvragen werden ingediend.
1 reisbeurs werd toegekend.

PRODUCTIESUBSIDIES VOOR UITGEVERS VAN STRIPS

Een productiesubsidie richt zich tot professionele (Vlaamse of Nederlandse) uitgevers van het werk van Vlaamse stripauteurs en is bedoeld om weinig commerciële, maar waardevolle en bijzondere publicaties mee mogelijk te maken. In eerste instantie wordt hierbij gedacht aan kwaliteitsuitgaven met een beperkt verkooppotentieel en waar bijgevolg een marktcorrigerende financiële bijdrage wenselijk is. Een productiesubsidie maakt niet alleen deze producties mogelijk, maar helpt ook de verkoopprijs op een marktconform niveau te houden, zodat een grotere verspreiding van de uitgave mogelijk wordt.

UITGEVERIJ	AUTEUR	TITEL	SUBSIDIE
Oogachtend	Jeroen Janssen	<i>Doel</i>	€ 6.000
Vrijdag	Adriaan Van Aken en Philip Paquet	<i>Dansen drinken betalen</i>	€ 8.000
Ballon Media	Serge Baeken	<i>Sugar. Het leven van een kat</i>	€ 2.000
Bries	Dieter Van der Ougstraete	<i>Snow</i>	€ 3.000
Oogachtend	Bart Schoofs	<i>Morgen weer een dag 2</i>	€ 3.500
Oogachtend	Julie Caresia	<i>Sehnsucht</i>	Geen subsidie
Oogachtend	Michaël Olbrechts	<i>De allerlaatste tijger</i>	€ 4.250
Totaal			€ 26.750

STRIPMANIFESTATIES

Een stripmanifestatie is een eenmalig evenement met een bovenlokaal karakter en een bovenlokaal publieksbereik. De manifestatie getuigt van dynamiek, heeft een unieke uitstraling en een eigen gezicht. Een stripmanifestatie kan ook over verschillende momenten verspreid zijn of kaderen in een reeks van gelijkaardige activiteiten.

ACTIVITEIT, LOCATIE	ORGANISATOR	SUBSIDIE
Strip Leuven	Beeld Beeld	Geen subsidie
Leuven stript	Leuven stript	€ 3.500
Grafixx, Antwerpen	Anc Etabl Jeux Interdits	€ 6.000
Curieus Ieper	Curieus Ieper	€ 3.000
Totaal		€ 12.500

4 aanvragen werden ingediend; er werden 3 subsidies toegekend.

» 2.1.1.3 Vertalers in het Nederlands

PROJECTBEURZEN LITERAIRE VERTALERS

Een projectbeurs is een subsidie voor een literaire vertaler die hem/haar betere kansen moet bieden om zijn/haar literaire werkzaamheden te realiseren. De literaire vertaler kan een aanvraag indienen voor de vertaling van anderstalige literaire werken in het Nederlands met het oog op een publicatie in boekvorm of de opvoering door een professioneel toneelgezelschap. De subsidie wordt uitgedrukt in een geldbedrag.

Voor deze regeling geldt een inkomensgrens van € 39.200 individueel netto belastbaar inkomen; boven dit bedrag kan geen subsidie worden uitgekeerd. Deze subsidie is vrijgesteld van inkomstenbelasting voor rijksingezetenen. In 2013 waren er drie aanvraagrondes. Omwille van de behandeltijd van de dossiers werd over de aanvraagdossiers die in de derde ronde werden ingediend pas in 2014 een subsidiebesluit genomen. In januari 2013 werd nog een beslissing genomen over de aanvragen die in de derde ronde 2012 werden ingediend. Bij de beoordeling van de aanvraag is de kwaliteit van het recente vertaalwerk het hoofdcriterium. Voorts worden ook de literaire kwaliteit van het huidige project, de omvang en het genre, de haalbaarheid, de moeilijkheidsgraad en de kwaliteitsverwachting en de mate van realisatie van vroegere vertaalwerkplannen bij de evaluatie van de aanvraag betrokken.

Bruto werd voor € 102.050 aan projectbeurzen toegekend. Na aftopping omwille van het overschrijden van het individueel netto belastbaar inkomen werd € 96.075 uitbetaald aan projectbeurzen voor literaire vertalers.

Aanvragen projectbeurzen vertalers (2012 met beslissing in 2013)

VERTALER	AUTEUR, TITEL EN UITGEVER	BRONTAAL	SUBSIDIE
Peter Bergsma	Graham Greene, <i>A burnt-out case</i> (De Bezige Bij)	Engels	€ 6.500
Reintje Ghoos	Jérôme Ferrari, <i>Le sermon sur la chute de Rome</i> (De Bezige Bij)	Frans	€ 1.700
Reintje Ghoos	Twan Tan Eng, <i>The garden of evening mists</i> (Xander)	Engels	€ 4.400
Hilde Keteleer	Juli Zeh, <i>Nullzeit</i> (Ambo/Anthos)	Duits	€ 4.250
Greet Pauwelijn	Ewa Solarz, <i>D.E.S.I.G.N.</i> (Book Island)	Pools	€ 800
Bart Vonck	Guy Vaes, <i>Poésie complète</i> (Uitgeverij P in coproductie met Ed. Le Cormier)	Frans	€ 8.250
Jan Pieter van der Sterre	Jérôme Ferrari, <i>Le sermon sur la chute de Rome</i> (De Bezige Bij)	Frans	€ 1.700
Jan Pieter van der Sterre	Twan Tan Eng, <i>The garden of evening mists</i> (Xander)	Engels	€ 4.400
Luk Van Haute	Keigo Higashino, <i>Seijo no kyusai</i> (De Geus)	Japans	€ 8.100
Totaal			€ 40.100

9 aanvragen werden goedgekeurd.

Aanvragen projectbeurzen vertalers (2013)

VERTALER	AUTEUR, TITEL EN UITGEVER	BRONTAAL	SUBSIDIE
Marijke Arijs	Colombe Schneck, <i>La réparation</i> (Uitgeverij Cossee)	Frans	€ 2.100
Marijke Arijs	Yannick Grannec, <i>La Déesse des petites victoires</i> (De Arbeiderspers)	Frans	€ 9.200
Marijke Arijs	Alice Zeniter, <i>Sombre dimanche</i> (De Arbeiderspers)	Frans	Uitgesteld
Jan De Meyer	Mo Yan, <i>Hong gaoliang jiazu</i> (Uitgeverij De Geus)	Chinees	€ 14.000*
Katelijne De Vuyst	Georges Eekhoud, <i>Escal-Vigor</i> (Uitgeverij IJzer)	Frans	Uitgesteld
Reintje Ghoos	Karine Tuil, <i>L'Invention de nos vies</i> (De Bezige Bij Antwerpen)	Frans	€ 5.500
Reintje Ghoos	Hubert Mingarelli, <i>Un repas en hiver</i> (Meulenhoff Boekerij)	Frans	Uitgesteld
Iannis Goerlandt	David Foster Wallace, <i>Brief interviews with Hideous Men</i> (J.M. Meulenhoff)	Engels	€ 2.700
Iannis Goerlandt	Sheila Heti, <i>How Should a Person Be? A novel from life</i> (J.M. Meulenhoff)	Engels	€ 3.600
Kris Lauwerys	Georges Simenon, <i>Le président</i> (De Bezige Bij Antwerpen)	Frans	€ 1.650
Kris Lauwerys	Harald Welzer, <i>Selbst Denken</i> (Uitgeverij Jan van Arkel)	Duits	Uitgesteld
Els Snick	Joseph Roth, <i>Hotelmens. Reportages en brieven over het hotelleven</i> (Uitgeverij Bas Lubberhuizen)	Duits	Uitgesteld
Katrien Vandenberghe	Mathias Enard, <i>Rue des Voleurs</i> (De Arbeiderspers)	Frans	€ 6.000
Katrien Vandenberghe	Romain Puértolas, <i>L'extraordinaire voyage du fakir qui était resté dans une armoire Ikea</i> (De Bezige Bij Amsterdam + Antwerpen)	Frans	Uitgesteld
Leen Van Den Broucke	David Foster Wallace, <i>Brief interviews with Hideous Men</i> (J.M. Meulenhoff)	Engels	€ 2.700

Jan Pieter van der Sterre	Karine Tuil, <i>L'Invention de nos vies</i> (De Bezige Bij Antwerpen)	Frans	€ 5.500
Jan Pieter van der Sterre	Hubert Mingarelli, <i>Un repas en hiver</i> (Meulenhoff Boekerij)	Frans	Uitgesteld
Luk Van Haute	Soseki NATSUME, <i>Kokoro</i> (Dutch Media Uitgevers (Lebowski Publishers))	Japans	Uitgesteld
Luk Van Haute	Keigo HIGASHINO, <i>Manatsu no hoteishiki</i> (Uitgeverij De Geus)	Japans	€ 7.600
Jos Vos	Izumi Kyōka, <i>Kōya Hijiri</i> (Coppens & Frenks)	Japans	€ 1.400
Totaal			€ 61.950

*€ 19.000 over twee jaar (2013 en 2014); € 14.000 is het aandeel 2013.

23 aanvragen werden ingediend.
3 aanvragen waren ontvankelijk.
12 subsidies werden toegekend.
8 dossiers werden uitgesteld.

STIMULERINGSSUBSIDIES LITERAIRE VERTALERS

Een beginnende Vlaamse literaire vertaler kan een stimuleringssubsidie aanvragen nadat hij/zij de eerste literaire vertalingen heeft gepubliceerd. De gepubliceerde literaire vertalingen kunnen zowel in boekvorm als in cultureel-literaire tijdschriften en/of verzamelbundels verschenen zijn. Ook niet in boekvorm gepubliceerde vertalingen van theaterteksten, opgevoerd door een professioneel theatergezelschap, komen in aanmerking. Deze subsidie moet de vertaler de financiële slagkracht en extra motivatie geven om zich verder te bekwamen in het vak van het literair vertalen en zo zijn positie op de literaire uitgeverijmarkt te versterken.

Het subsidiebedrag is verbonden met de kwaliteit van de vertaling in relatie tot de gerealiseerde vertaalinspanning (waarbij de literaire kwaliteit van de brontekst, het genre, de moeilijkheidsgraad en de omvang van het project mee in rekening gebracht worden).

Tabel Stimuleringssubsidies literaire vertalers

VERTALER	AUTEUR, TITEL EN UITGEVER	BRONTAAL	SUBSIDIE
Gorik de Henau	William Fotheringham, <i>Merckx: Half Man, Half Bike</i> (De Bezige Bij Antwerpen)	Engels	€ 1.000
Iannis Goerlandt	Charles Olson, <i>The Post Office</i> (nY)	Engels	€ 500
Iannis Goerlandt	David Foster Wallace, <i>The Pale King</i> (J.M. Meulenhoff)	Engels	€ 7.700
Tom Van de Voorde	Michael Palmer, diverse teksten (DW B, Terras, Bozarbooks)	Engels	Uitgesteld
Totaal			€ 9.200

4 dossiers werden ingediend.
4 subsidies werden toegekend.

REISBEURZEN LITERAIRE VERTALERS

Een reisbeurs is een tussenkomst in de reiskosten voor een reis naar het buitenland. Zo'n beurs kan worden aangevraagd voor reizen in het kader van research of studie ter plaatse in functie van de creatie van een nieuwe literaire vertaling. De relevantie van de reis voor het project wordt beoordeeld door de Adviescommissie vertalingen in het Nederlands. Een reisbeurs is beperkt tot maximaal € 500.

Tabel Reisbeurzen literaire vertalers

VERTALER	BESTEMMING	WERKTITEL	GENRE	SUBSIDIE
Bart Verdonck	Spanje	Deelnemer literaire vertaaldagen als specialist van de Spaanse dichter A. Gamoneda	Poëzie	€ 500
Totaal				€ 500

» 2.1.1.4 Literaire tijdschriften

Het tijdschriftenreglement voor de meerjarige periode 2010-2013 is gebaseerd op vier uitgangspunten in het tijdschriftenbeleid: kwaliteit, diversiteit, duurzaamheid en vernieuwing. De subsidie voor de literaire tijdschriften bestaat uit een basissubsidie en eventueel een aanvullende subsidie. De basissubsidie omvat een productiesubsidie, een tussenkomst in de auteurs-honoraria en een beperkte forfaitaire vergoeding voor de onkosten van een website. Ze wordt toegekend voor vier jaar en kan verhoogd worden met een aanvullende subsidie. De aanvullende subsidie wordt jaarlijks bepaald en is afhankelijk van elementen zoals de literaire kwaliteit van het tijdschrift (inhoudelijke kwaliteit, taal en stijl van de bijdragen, evenwicht en samenhang binnen de individuele nummers en de jaargang, de realisatie van de redactionele ambities, bereikte respons in het literaire milieu enzovoort) en het zorgvuldig beheer. In 2013 ontvingen negen tijdschriften een basissubsidie. Vijf tijdschriften ontvingen ook een aanvullende subsidie. Het nieuwe tijdschrift *Passage* ontving een startsubsidie voor het eerste nummer. *De Brakke Hond* liet in 2013 weten met het tijdschrift te zullen stoppen en ontving nog een subsidie voor het maken van een afscheidnummer.

Naar jaarlijkse gewoonte nam de Adviescommissie tijdschriften de voorbije jaargang van de literaire tijdschriften die door het VFL gesubsidieerd werden onder de loep. De in het reglement voorgeschreven kwaliteitscriteria werden getoetst aan de voorbije jaargang. De bevindingen worden niet langer verzameld in het Tijdschriftenrapport, maar worden enkel aan de betrokken redacties gecommuniceerd.

De Adviescommissie tijdschriften sprak in het najaar van 2013 ook haar advies uit over de aanvragen van de literaire tijdschriften voor de periode 2014-2015, op basis van een grondig herzien subsidiereglement. Daarover zal bericht worden in het jaarverslag 2014.

Tabel Literaire tijdschriften

TIJDSCHRIFT	BEDRAG BASISSUBSIDIE	BEDRAG AANVULLENDE SUBSIDIE	TOTAAL
De Brakke Hond	€ 6.600*	Geen subsidie	€ 6.600
De Leeswelp	€ 15.000	Geen subsidie	€ 15.000
Deus ex Machina	€ 11.500	€ 11.000	€ 22.500
DW B	€ 32.000	€ 31.500	€ 63.500
Kluger Hans	€ 9.000	€ 1.000	€ 10.000
nY	€ 27.000	€ 23.500	€ 50.500
Passage	€ 3.700**	Geen subsidie	€ 3.700
Spiegel der Letteren	€ 17.000	Geen subsidie	€ 17.000
Zacht Lawijd	€ 16.500	€ 5.500	€ 22.000
Totaal			€ 210.800

*voor afscheidnummer

**voor startnummer

» 2.1.1.5 Digitale literaire projecten

Ook in 2013 voorzag het VFL projectbudgetten voor inhoudelijk en vormelijk vernieuwende literaire projecten met digitale media. Niet zozeer het medium en de technologie op zich staan daarbij centraal, wel de vernieuwende wijze waarop ICT wordt aangewend. Onder digitale literaire projecten verstaat het VFL kwaliteitsvolle initiatieven die een relatie leggen tussen literatuur en een digitale omgeving. De projecten hebben een meerwaarde ten opzichte van de klassieke printmedia en laten verschillende functies aan bod komen, bijvoorbeeld het creëren van nieuwe literatuur in een digitale omgeving, het selecteren van digitale literaire inhoud of het structureren en duiden van die inhoud.

Het VFL ontving zes aanvragen voor digitale literaire projecten. Aan drie projecten werd een subsidie toegekend. De projecten werden beoordeeld op literaire kwaliteit en de digitale en inhoudelijke meerwaarde. Bij de beoordeling werd ook aandacht besteed aan de promotie en de bekendmaking van het ingediende project om zo een ruimer publiek te bereiken. Met ingang van 2014 is er geen aparte regeling meer voor digitale literaire projecten. Deze projecten zullen volledig geïntegreerd worden in de subsidieregeling voor literaire tijdschriften.

Tabel Digitale projecten

AANVRAGER	PROJECT	SUBSIDIE
Pulp Deluxe vzw	<i>Pulp Deluxe</i>	€ 5.000
The Review Mirror	<i>The Review Mirror</i>	Geen subsidie
iDROPS vzw	<i>iDROPS BOOK LABS 2013</i>	€ 3.000
Nederlandse Poëzie Encyclopedie	<i>Vlaamse dichters</i>	Geen subsidie
Uitgeverij Vrijdag	<i>Multimediaal eBook</i>	€ 5.000
Stichting Bulkboek Literaire Klassieken	<i>De Klassieke Digitale Schoolbibliotheek</i>	Geen subsidie
Totaal		€ 13.000

6 ontvankelijke aanvragen werden ingediend.
3 subsidies werden toegekend.

» 2.1.1.6 Productiesubsidies voor uitgevers

De productiesubsidie richt zich tot professionele (Vlaamse of Nederlandse) uitgevers van het literaire werk van Vlaamse auteurs en is bedoeld om weinig commerciële, maar waardevolle en bijzondere publicaties van literair werk mee mogelijk te maken. In eerste instantie wordt hierbij gedacht aan kwaliteitsuitgaven met een beperkt verkooppotentieel, waarvoor een marktcorrigerende financiële bijdrage wenselijk is. Een productiesubsidie maakt niet alleen deze producties mogelijk, maar helpt ook de verkoopprijs te drukken, zodat een grotere verspreiding van de uitgave mogelijk wordt.

In 2013 werden acht dossiers voor inhoudelijke beoordeling voorgelegd aan de Adviescommissie poëzie en essay, acht dossiers aan de Adviescommissie kinder- en jeugdliteratuur, vijf dossiers aan de Adviescommissie proza en drie dossiers aan de Adviescommissie theater. Het zakelijke luik werd beoordeeld door het VFL-secretariaat. De productiesubsidie wordt bepaald op basis van een gestandaardiseerd calculatieschema voor inkomsten en uitgaven en kan maximaal 50% van de directe productiekosten bedragen, na controle van de facturen.

Tabel Productiesubsidies voor uitgevers - BIOGRAFIE

UITGEVERIJ	AUTEUR/SAMENSTELLER	TITEL MANUSCRIPT	SUBSIDIE
De Bezige Bij Antwerpen	Jos Borré	<i>Gerard Walschap. Biografie</i>	€ 5.300
De Bezige Bij Antwerpen	Dieter Vandenbroucke	<i>Dansen op een vulkaan. Victor J. Brunclair: schrijver in een bewogen tijd</i>	Inhoudelijk goedgekeurd
Totaal			€ 5.300

Tabel Productiesubsidies voor uitgevers - KINDER- EN JEUGDLITERATUUR

UITGEVERIJ	AUTEUR/SAMENSTELLER	TITEL MANUSCRIPT	SUBSIDIE
Book Island	Laïla Koubaa en Mattias De Leeuw	<i>Azizi en de kleine blauwe vogel</i>	Geen subsidie
Borgerhoff & Lamberigts	Erika Cotteleer	<i>Between Dynasty and Moscow</i>	Geen subsidie
Davidsfonds Uitgeverij	Ed Franck en Carll Cneut	<i>Slagveld van gebroken harten. Verhalen uit Chaucers The Canterbury Tales</i>	€ 6.500
Ludion	Paul De Moor	<i>Francis Alÿs. Schilder van luchtspiegelingen</i>	€ 3.000
Querido/WPG Uitgevers	Gerda Dendooven	<i>De Wondertuin</i>	Inhoudelijk goedgekeurd
Querido/WPG Uitgevers	Bart Moeyaert e.a.	<i>Jij en ik en alle andere kinderen</i>	€ 3.600
Davidsfonds uitgeverij	Michael De Cock, Gerda Dendooven e.a.	<i>Verre vrienden</i>	Geen subsidie
Ballon Media	Pieter De Poortere	<i>De regenboogstraat</i>	Geen subsidie
Totaal			€ 13.100

Tabel Productiesubsidies voor uitgevers - POËZIE EN ESSAY

UITGEVERIJ	AUTEUR/SAMENSTELLER	TITEL MANUSCRIPT	SUBSIDIE
De Bezige Bij	Piet Piryns, Marc Schaevers, George Wildemeersch en Veerle Claus	<i>Kleine encyclopedie van Het Verdriet</i>	€ 3.000
De Bezige Bij Antwerpen	Georges Wildemeersch e.a.	<i>De plicht van de dichter. Hugo Claus en de politiek</i>	€ 4.500
Van Halewyck Uitgeverij	Jozef Deleu	<i>Het Liegend Konijn – voorjaar 2013</i>	€ 1.500
Van Halewyck Uitgeverij	Jozef Deleu	<i>Het Liegend Konijn – najaar 2013</i>	€ 1.500
Poëziecentrum	Renaat Ramon	<i>Vorm en Visie. Een geschiedenis van de concrete en visuele poëzie in Nederland en Vlaanderen</i>	Geen subsidie
Academic & Scientific Publishers	Yves T'Sjoen en Els van Damme	<i>Wie de letters breekt – Poëzie en proza van Marcel Wauters</i>	€ 2.800
Totaal			€ 13.300

Tabel Productiesubsidies voor uitgevers - PROZA

UITGEVERIJ	AUTEUR/SAMENSTELLER	TITEL MANUSCRIPT	SUBSIDIE
Atlas Contact	Koenraad Tinel en Stefan Brijs	<i>Verhalen van het Pajottenland</i>	€ 3.500
Het Balanseer	Frank Vande Veire	<i>Bloeiende Agatha</i>	Geen subsidie
Uitgeverij Voetnoot	Georges Eekhoud	<i>Het hart van Tony Wandel</i>	€ 1.300
Uitgeverij Voetnoot	Leen Huet	<i>Penwortel</i>	Geen subsidie
Uitgeverij Voetnoot	Gust Gils	<i>Posthypnotische ingreep</i>	€ 1.300
Totaal			€ 6.100

Tabel Productiesubsidies voor uitgevers - THEATER

UITGEVERIJ	AUTEUR/SAMENSTELLER	TITEL MANUSCRIPT	SUBSIDIE
Bebuquin	Wim De Wulf	<i>Gomaar</i>	€ 1.600
Bebuquin	Nele Vereecke, Rebekka De Wit, Micheal Bijmens, Jorieke Abbing	<i>De wereld bij mij</i>	€ 1.700
Bebuquin	Raf Walschaerts, Fleur Hendriks e.a.	<i>Klein Magazijn 5</i>	€ 3.000
Totaal			€ 6.300

Totaal: € 44.100

24 ontvankelijke aanvragen werden ingediend.
15 subsidies werden toegekend.
2 dossiers werden inhoudelijk goedgekeurd.
Het subsidiebedrag wordt vastgesteld in 2014.

Tabel Productiesubsidies voor uitgevers - POËZIE

UITGEVERIJ	AUTEUR/SAMENSTELLER	TITEL MANUSCRIPT	SUBSIDIE
Poëziecentrum	Michel Bartosik	<i>Termen van onbevattelijkheid. Verzamelde gedichten en berichten uit het sorteercentrum</i>	€ 4.000
Totaal			€ 4.000

Totaal 2013: €48.100

» 2.1.1.7 Literaire manifestaties en organisaties

Naast een beleid dat gericht is op de professionalisering en de ondersteuning van de creatie en de productie van oorspronkelijk Nederlandstalig literair werk en van vertalingen van literair werk in en uit het Nederlands, vormen voor het VFL de presentatie en de omkadering van de Vlaamse letteren evenwaardige doelstellingen. Die worden gerealiseerd door initiatieven en organisaties te ondersteunen die de verspreiding bevorderen van Nederlandstalige literatuur en hun auteurs en door (financiële) hulp aan instellingen en organisaties die een kwaliteitsvolle en bovenlokale literair-maatschappelijke of literair-culturele functie vervullen. Concreet wordt dit vertaald in regelingen voor literaire organisaties, auteursgenootschappen en literaire manifestaties.

LITERAIRE ORGANISATIES

Een literaire organisatie heeft een permanente en (semi)professionele werking. Haar betekenis en bereik zijn bovenlokaal. Ze beschikt over expertise en knowhow in het literaire veld en zorgt voor dynamiek in dat veld of in een specifiek onderdeel ervan. Aan aanvragers wordt verzocht op te geven welke functies zij in het literaire veld vervullen en hoe ze dat concreet doen. De functies die aan bod kunnen komen zijn: creatie en ontwikkeling, presentatie, reflectie en experiment, informatie en documentatie en ten slotte dienstverlening. Literaire organisaties konden in 2013 een aanvraag indienen voor drie jaar. Bij een positief subsidiebesluit voor drie jaar moet de organisatie jaarlijks een geactualiseerd inhoudelijk plan en een geactualiseerde begroting indienen.

De Adviescommissie literaire manifestaties en organisaties houdt bij de advisering over de aanvraagdossiers van literaire organisaties rekening met de volgende elementen: de literaire en culturele relevantie van de organisatie, de professionaliteit en doelmatigheid van de werking, de keuze en invulling van bovengenoemde functies en de dynamische omgang met het hedendaagse literaire landschap. Ook de samenwerking met andere literaire en culturele organisaties, de haalbaarheid van de plannen, het publieksbereik en de publiekswerking worden als belangrijke criteria meegenomen in de beoordeling. De Adviescommissie geeft jaarlijks feedback op het ingediende jaaractieplan, het VFL-secretariaat concentreert zich op de financiële afrekening en koppelt terug naar de Adviescommissie.

Tabel Literaire organisaties

LITERAIRE ORGANISATIE	SUBSIDIE
Het beschrijf/Passa Porta	€ 400.000*
PEN Vlaanderen	€ 30.000*
Poëziecentrum	€ 300.000**
Schrijverspodium	€ 63.000**
Strip Turnhout	€ 117.000***
ZebrArt	Geen subsidie
Totaal	€ 910.000

*Deze organisaties kregen een subsidietoekenning voor de periode 2013-2015.

**Deze organisaties kregen een subsidietoekenning voor de periode 2013-2014.

***Deze organisatie kreeg een subsidietoekenning voor de periode 2012-2015.

AUTEURSGENOOTSCAPPEN

Auteursgenootschappen zijn gericht op de bekendmaking, de actualisering en de studie van de persoon en het werk van een Vlaamse literaire auteur. In de regeling voor de auteursgenootschappen wordt er een onderscheid gemaakt tussen de basissubsidie en de aanvullende projectsubsidie. De basissubsidie bedraagt € 750 en wordt toegekend indien het auteursgenootschap voldoet aan een aantal basisvoorwaarden. De aanvullende projectsubsidie kan aangevraagd worden voor een specifiek project en wordt beoordeeld op basis van de literaire kwaliteit of meerwaarde.

Tabel Auteursgenootschappen

AUTEURSGENOOTSCAP	BASISSUBSIDIE	AANVULLENDE PROJECTSUBSIDIE	TOTAAL
Ernest Claes Genootschap	€ 750	Geen aanvraag	€ 750
Felix Timmermans Genootschap	€ 750	Geen aanvraag	€ 750
Gerard Walschap Genootschap	€ 750	€ 1.000	€ 1.750
Guido Gezellekring	€ 750	Geen aanvraag	€ 750
Louis Paul Boon Genootschap	€ 750	Geen aanvraag	€ 750
Reynaertgenootschap	€ 750	Geen aanvraag	€ 750
Stijn Streuvelsgenootschap	€ 750	Geen aanvraag	€ 750
Totaal	€ 5.250	€ 1.000	€ 6.250

Voor de basissubsidie werden 7 ontvankelijke aanvragen ingediend; 7 basissubsidies werden toegekend.

Voor de aanvullende projectsubsidie werd 1 ontvankelijke aanvraag ingediend. 1 subsidie werd toegekend.

LITERAIRE MANIFESTATIES

Een literaire manifestatie is een eenmalig literair evenement met een bovenlokaal karakter en een bovenlokaal publieksbereik. De manifestatie getuigt van dynamiek, heeft een unieke uitstraling en een eigen gezicht. Een literaire manifestatie kan ook over verschillende momenten verspreid zijn of kaderen in een reeks van gelijkaardige activiteiten.

Tabel Literaire manifestaties

MANIFESTATIE, LOCATIE	ORGANISATIE	SUBSIDIE
LIBERTY/CONDITIONS Geel '13... en schetst een plan in lucht, Geel	PROKC vzw/CC de Werft	Ingetrokken
TAZ#2013 (literatuurlijk), Oostende ...hemel/VAART, diverse locaties	TarTarT vzw Cultuurregio Pajottenland Zennevallei	€ 20.000 Geen subsidie
ArtsElingen, Elingen Kunstenfestival Watou 2013, Watou	Kunstencentrum Mansveld P'ART vzw	Geen subsidie € 12.500
1 mei – Feest van het Boek, Herzele ManiFiesta, Bredene aan Zee	't Uilekot vzw ManiFiesta	€ 2.000 € 7.000
Waumans en Victoria's Groot Internationaal Literair Variété Spektakel, diverse locaties	Voorbij De Grens	Geen subsidie
Het Betere Boek, Gent Achterom – 2013 in gedichten, diverse locaties	Willemsfonds vzw VONK & Zonen	€ 2.250* € 9.000
Literatuur ontmoet film, Gent Tentoonstelling 'Verhalenreis', Hasselt	Art Cinema OFFoff Literair Museum	Geen subsidie € 9.000
Boekenweekend Hamme, Hamme Felix Festival (werktitel), Antwerpen	Boekenweekend Hamme vzw De Gelukkigen	€ 2.500 € 7.000
Bib op stellen, Destelbergen, Heusden Mind the Book, Gent	Openbare Bibliotheek Destelbergen Mind the Book vzw	Geen subsidie € 25.000
Literaire Living, Roeselare STORMOPKOMST, Turnhout	Cultuurkapel De Schaduw Festivalitis	€ 1.250 Geen subsidie
Lezen & Leven, literaire avonden, Borgerhout Zin in Zomer, Genk, Hasselt, Sint-Truiden	DE DAGEN Literair Museum – vzw Atos	€ 7.500 € 10.000
Weg Met Dichters, Vlaams-Brabant Poëzienacht Brugge, Brugge	Poëzie Aarschot Brugge Plus	€ 4.000 Geen subsidie
Het Groene Boek, Brussel 'Nuff Said, Berchem	Het Groene Boek vzw 'Nuff Said vzw	€ 8.500 € 4.200
Poëziebordeel, diverse locaties Lezen in de lente – Feest van het Boek, Herzele	Poëziebordeel vzw 't Uilekot	Geen subsidie € 5.000
Totaal		€ 136.700

*Bedrag na beroep

26 ontvangelijke aanvragen werden ingediend.

17 subsidies werden toegekend.

1 subsidiedossier werd ingetrokken.

» 2.1.1.8 Auteurslezingen

SUBSIDIES AUTEURSLEZINGEN

2013 was een belangrijk jaar voor de gesubsidieerde auteurslezingen: dit was namelijk het eerste jaar waarin het VFL de verantwoordelijkheid voor de subsidiëring van auteurslezingen opnieuw op zich nam. Het VFL nam deze taak over van Stichting Lezen, die dit van 2005 tot en met 2012 verzorgde.

Via de website www.auteurslezingen.be vragen verschillende organisatoren online een subsidie van € 100 aan bij het VFL. Wanneer zowel de auteur als het VFL de gemotiveerde subsidieaanvraag bevestigen, ontvangt de auteur voor zijn of haar auteurslezing een subsidie van € 100. Daarenboven betaalt de organisator aan de auteur ook een eigen bijdrage en de vervoersonkosten. Organisatoren kunnen ook terecht bij het VFL voor inhoudelijk advies bij hun auteurslezingen.

Het VFL besteedde in 2013 een budget van € 230.400 aan de ondersteuning van auteurslezingen. In totaal werden 2.101 aanvragen ondersteund. Dit betekent een stijging van ongeveer 100 gesubsidieerde lezingen tegenover 2012. Naast de auteurslezingen kregen ook nog een aantal projecten financiële steun (zie 2.1.2.11).

NIEUWE AUTEURS OP DE AUTEURSLIJST

Het VFL ondersteunt auteurs die op de auteurslijst zijn opgenomen. Auteurs die nog niet op de auteurslijst staan, kunnen zich hiervoor kandidaat stellen. Hun kandidaatstelling wordt op volgende criteria getoetst door de Adviescommissie auteurslezingen: de auteur schrijft Nederlandstalig literair werk, woont in België en publiceerde minstens één (debutant) of twee literaire werken die verschenen zijn bij een professionele uitgeverij. Een professionele uitgeverij verzorgt een aanbieding in de boekhandel, hanteert de gebruikelijke leveringsvoorwaarden en biedt haar auteurs een modelcontract voor oorspronkelijk Nederlandstalige algemene uitgaven aan.

De Adviescommissie auteurslezingen kwam sinds de oprichting al vier keer bijeen om te oordelen over de kandidaten voor de auteurslijst. Tot nu toe hebben 131 auteurs zich kandidaat gesteld voor de auteurslijst. De Adviescommissie auteurslezingen heeft daarvan 108 nieuwe auteurs toegelaten op de auteurslijst.

» 2.1.1.9 Boekhandels

De kwaliteitsboekhandel is binnen de waardeketen van het boek een economisch kwetsbare schakel met een hoge culturele meerwaarde. De betrachting van het letterenbeleid om een gevarieerd en kwaliteitsvol boekenaanbod mee tot stand te brengen, boet aan kracht in wanneer boekhandels als tussenschakel het brede aanbod niet (meer) voorstellen aan een ruim publiek. Uitgevers en boekhandels zijn meer dan ooit belangrijke bruggebouwers tussen de auteur en de lezer. Daarom ontwikkelde het VFL in 2008 in overleg met de minister van Cultuur een ondersteuningsregeling voor de boekhandel. In 2010 werd de regeling uitgebreid naar stripboekhandels.

De regeling wil kwaliteitsboekhandels ondersteunen die een ruim, divers en kwaliteitsvol assortiment nastreven, extra aandacht besteden aan informatieverstrekking en dienstverlening aan de lezer en literaire activiteiten organiseren. Kwaliteitsboekhandels die aan de voorwaarden voor het label

‘A-Boekhandel’ voldoen, kunnen aanspraak maken op gratis exemplaren van bijzondere literaire titels. Ook kunnen literaire activiteiten in de boekhandel worden gesubsidieerd.

De steunmaatregelen hebben positieve effecten voor alle betrokken partijen. Allereerst voor het publiek: er ontstaat extra zichtbaarheid voor een aantal moeilijk beschikbare titels. Bovendien kan de bezoeker nog meer genieten van de aangename leescontext van de boekhandel door deel te nemen aan literaire activiteiten in die boekhandel. Ten tweede kunnen de boekhandels door de onrechtstreekse ondersteuning via gratis boeken en de activiteitensubsidie hun publieksbereik vergroten. Ten derde kunnen de auteurs het publiek in een boekenomgeving bereiken en een (beperkte) bijkomende inkomstenbron aanboren dankzij de literaire activiteiten. Ten slotte zet de Vlaamse Gemeenschap als subsidiënt de laatste stap in het traject van creatie tot lezer door de gesubsidieerde titels gemakkelijker bereikbaar te maken.

Na vijf jaar achtte het VFL de tijd gekomen om de boekhandelsregeling grondig te evalueren, en waar nodig aan te passen en bij te sturen. Het pleegde daartoe overleg met de Vereniging Vlaamse Boekverkopers en Boek.be, maar legde zijn oor ook te luisteren bij de individuele boekhandels zelf. Naast de vele informele contacten die het VFL sowieso met de boekhandels heeft, werden ze formeel uitgenodigd om alle mogelijke feedback, bedenkingen en suggesties te bezorgen over het VFL-beleid ten aanzien van de boekhandels.

In de loop van de zomer werd daarop een aangepaste regeling uitgewerkt die inging op 1 september. Voor gesubsidieerde activiteiten in de boekhandel is de drempel verlaagd. Boekhandels beschikken over een maximale activiteitensubsidie-enveloppe per jaar, die ze flexibeler kunnen aanwenden. Activiteiten rond poëzie worden (financieel) extra aangemoedigd. Een belangrijke voorwaarde blijft wel dat auteurs die op een activiteit optreden, correct vergoed worden. Ook de regeling van gratis boeken is flexibeler gemaakt. Boekhandels kunnen nu titels kiezen uit een ruimere lijst, met ook hier extra aandacht voor poëzie.

In het voorjaar van 2013 organiseerde het VFL samen met het Nederlands Letterenfonds de Vertalersgeluktournee langs Nederlandse en Vlaamse boekhandels (zie 2.1.2.15).

Eind 2013 waren er 40 A-Boekhandels en 10 A-Stripboekhandels. In 2013 werden 2.020 exemplaren van 31 verschillende titels gratis aan de A-(Strip)Boekhandels bezorgd. 80 boekhandelsactiviteiten konden rekenen op een subsidie.

Budget: € 53.085 (€ 26.135 (boeken) + € 26.950 (activiteiten))

» 2.1.2 BINNENLAND PROJECTEN

» 2.1.2.1 Literaire tijdschriften

CeLT

De literaire en culturele tijdschriften hebben eind 2000 hun krachten gebundeld in de vzw Culturele en Literaire tijdschriften (CeLT). Sinds 2002 wordt de gemeenschappelijke distributie ondersteund (verzending, retourverwerking, facturatie aan de boekhandel, afrekening met de tijdschriften) en in de praktijk uitgevoerd door distributiecentrum EPO. Een dertigtal Vlaamse en Nederlandse literaire en culturele tijdschriften zijn op die manier beschikbaar voor de lezers bij een dertigtal Vlaamse en enkele Nederlandse boekhandels.

De collectieve promotieacties, zoals aanwezigheid op de Boekenbeurs en Mind The Book, worden deels opgezet met eigen middelen van de tijdschriften en deels met de toegekende subsidie. Sinds 2009 verstuurt CeLT een maandelijks elektronische nieuwsbrief om geïnteresseerde lezers attent te maken op nieuwe nummers. CeLT lanceerde in het voorjaar van 2013 een vernieuwde website, waarop ook content uit de tijdschriften te lezen is.

» **Subsidie: € 29.500**

STEUNAANKOOP TIJDSCHRIFTEN

Commissievoorzitters en bestuursleden ontvangen een abonnement op een beperkte individuele selectie van Vlaamse literaire tijdschriften. Daarmee kunnen ze de vinger aan de pols houden van wat er beweegt en zich ontwikkelt op literair gebied in deze media die nog zelden in de kranten en tijdschriften aandacht krijgen, en hun blik op het literaire landschap vervolledigen. Tegelijk is het een beperkte vorm van extra ondersteuning voor de tijdschriften.

» **Budget: € 3.000**

TIJDSCHRIFTENFORUM

Op zaterdag 16 februari 2013 organiseerde het VFL het tweejaarlijkse tijdschriftenforum. Op dit forum werden de literaire tijdschriften en digitale initiatieven uitgenodigd. Het VFL stelde tijdens dit Tijdschriftenforum zijn nieuwe visie op het literaire tijdschriftenbeleid voor en vroeg aan de redacties input om dat beleid verder uit te werken en te concretiseren. Er werd o.a. gepraat over de wenselijkheid van de centralisatie van administratie en het beheer van auteursrechten voor de tijdschriften, een minimaal auteurs-honorarium voor bijdragen in literaire tijdschriften, collectieve promotie van de tijdschriften, digitalisering en samenwerking met het literaire middenveld.

NIEUW TIJDSCHRIFTENBELEID

In het voorjaar van 2013 werd een vernieuwde visie op het VFL-Tijdschriftenbeleid vormgegeven in een subsidiereglement voor de periode 2014-2015. De regelingen voor literaire tijdschriften en voor digitale literaire projecten werden in het nieuwe subsidiereglement geïntegreerd.

De nieuwe visie van het VFL gaat uit van het belang van het literaire tijdschrift of digitaal initiatief om nieuw en gevestigd talent kansen te geven op publicatie of om een publiek te laten kennismaken met literair talent, ook wat betreft kwetsbare literaire genres, zoals poëzie of essay. Tijdschriften fungeren als literaire vrijplaats of kweekvijver voor talent. Ze zijn ook een ontmoetingsplaats voor auteurs of vertalers en hebben potentieel een leesbevorderend aspect.

Het VFL is van mening dat tijdschriften ook midden in de tijd staan en de nodige aandacht moeten opbrengen voor de uitdagingen van vandaag. Aandacht voor het bereiken van een groter publiek is wenselijk. Het VFL wil ook dat tijdschriften grondig nadenken over de gekozen dragers voor publicatie en verspreiding van hun literaire inhoud. Aan de redacties wordt gevraagd om de meerwaarde van de gekozen dragers met precieze argumenten te verantwoorden.

De Adviescommissie literaire tijdschriften adviseerde in het najaar van 2013 over de subsidieaanvragen voor de periode 2014-2015 en hanteerde daarbij een set van criteria: zowel formele voorwaarden, als inhoudelijke, vormelijke en kwalitatieve criteria werden in rekening gebracht bij het beoordelen van de aanvraagdossiers. Aangezien de adviezen hun budgettaire vertaling pas krijgen in 2014, zal over de concrete subsidiebeslissingen bericht worden in het jaarverslag 2014.

» 2.1.2.2 Poëziepromotie

Na het succes van de vijf Gedichtendagessays die het Vlaams Fonds voor de Letteren sinds 2008 jaarlijks lanceerde op Gedichtendag drong een grondige evaluatie zich op. Het VFL besloot in 2013 tijd uit te trekken voor een grondige reflectie en het budget dat gereserveerd werd voor het Gedichtendagessay werd deze keer gebruikt om, samen met het Poëziecentrum, een studiedag over poëzie te organiseren onder de titel 'De staat van de poëzie'.

Op 21 maart organiseerden het Poëziecentrum en het Vlaams Fonds voor de Letteren in de Zebrastraat een 'Staat van de poëzie'. 'Het gaat slecht met de poëzie.' 'Poëzie verkoopt niet.' Het zijn maar enkele quotes die het voorbije jaar her en der in de pers verschenen. Maar is dat wel zo? En meer, kunnen we daar iets aan doen? Het Poëziecentrum en het Vlaams Fonds voor de Letteren wilden tijdens deze studiedag hierover nadenken en aanbevelingen voor de toekomst formuleren.

'De staat van de poëzie' bracht sprekers bijeen uit alle geledingen van de waardeketen van de poëzie: bibliotheek, boekhandel, onderwijs, organisator, pers, uitgeverij, auteur en lezer. Allemaal reflecteerden ze vanuit hun specifieke invalshoek over de problemen waar de poëzie mee kampt, maar ook over de mogelijkheden die de huidige sociaaleconomische en culturele situatie de poëzie kan bieden.

Minister van Cultuur Joke Schauvliege opende de studiedag, die zich richtte tot iedereen die geïnteresseerd is in een kwetsbaar genre als poëzie. Dichters, bibliothecarissen, boekhandelaars, educatieve medewerkers, organisatoren, recensenten, lezers, leerkrachten, academici en beleidsmedewerkers waren talrijk aanwezig en participeerden aan de discussies.

Naast nieuwe inzichten in diverse problematieken rond poëzie leverde de studiedag bij alle aanwezige actoren ook het besef op dat samenwerking van fundamenteel belang is om de toekomst van de poëzie te vrijwaren. Dat die synergie op deze dag daadwerkelijk tot stand kwam, was een van de doelstellingen van de organisatoren.

» 2.1.2.3 Animatiefilm en poëzie over vrede in het kader van de herdenking 100 jaar Grote Oorlog

Het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF) en het Vlaams Fonds voor de Letteren (VFL) lanceerden, in samenwerking met bioscoopgroep Kinopolis en Canvas, een unieke oproep naar de animatiesector en de literaire wereld. De fondsen willen, naar aanleiding van de herdenking van 100 jaar Eerste Wereldoorlog in 2014, twaalf ultrakorte animatiefilms met bijbehorende gedichten laten creëren rond het thema 'vrede'. De films worden in het voorjaar van 2014 aan het ruime publiek voorgesteld via de schermen van Kinopolis en later via de platformen van VRT (o.a. Canvas en Cobra.be).

In de tweede helft van september 2012 werd de eerste stap gezet met een open oproep van het VAF naar de animatiesector. De oproep mikte ook uitdrukkelijk op jong talent. Projectvoorstellen voor de kortfilms van één minuut moesten ingediend worden voor eind november 2012. Uit 71 inzendingen koos een professionele jury uiteindelijk de twaalf winnaars die hun film mochten realiseren. Het VAF stelt een richtbedrag van € 30.000 ter beschikking per korte animatiefilm.

In een volgende fase – begin 2014 – zal het VFL een poëziewedstrijd uitschrijven om twaalf gedichten rond het thema 'vrede', geïnspireerd op de gerealiseerde animatiefilms, te selecteren. Met deze ruime thematiek, die door de positieve verplaatsing van de focus op oorlog naar vrede een hedendaagse invalshoek wil mogelijk maken, kunnen de makers in alle vrijheid aan de slag.

In 2014 zullen de animatiefilms en de bijbehorende gedichten vervolgens de weg vinden naar het publiek. Kinopolis zet haar schouders onder het initiatief door de animatiefilms op te nemen in het voorprogramma van haar Vlaamse bioscopen. Canvas biedt de films en gedichten later in het jaar een prominente plaats op zijn verschillende platformen. Het Vlaams Fonds voor de Letteren onderzoekt bovendien de mogelijkheden voor een uitgave van de winnende gedichten en de bijbehorende films in boekvorm.

De betrokken partners hopen met dit unieke initiatief de samenwerking tussen de fondsen en verschillende actoren in de sector (Kinopolis, Canvas, uitgeverijen) te stimuleren. Met de oproep willen ze opkomend talent en minder evidente genres (poëzie en animatiekortfilm) in de kijker zetten via krachtige vertoningskanalen. De context van de publieke herdenking van WO I in 2014 biedt daartoe een prachtige aanleiding.

» 2.1.2.4 Poëzieplatform

Enkele dichters namen het initiatief om een paar bijeenkomsten te organiseren rond digitale poëzie. De vergaderingen leidden al vlug veel verder dan de oorspronkelijke bedoeling was, nl. de realisatie van een digitaal platform voor alle vormen van poëzie en alle bij poëzie betrokken middenveldorganisaties. Het Vlaams Fonds voor de Letteren en Poëziecentrum gaan nauw samenwerken om de haalbaarheid van een dergelijk project te toetsen, alle mogelijke partners in binnen- en buitenland te consulteren, en het platform in verschillende fasen gestalte te geven.

Het belangrijkste uitgangspunt is dat de verkoop van Vlaamse poëzie dringend moet gestimuleerd worden. 'Vlaamse poëzieverkoop keldert compleet' noteerde Knack naar aanleiding van cijfers van Boek.be over de verkoop van poëziebundels de afgelopen vijf jaar. 'De staat van de poëzie' heeft echter duidelijk gemaakt dat er tegenover die verkoopdaling, vaak gecombineerd met een gebrek aan genrekennis, een toename van de interesse voor

poëzie geconstateerd kan worden. In discussies over de stand van zaken in de poëzie wordt er steevast gewezen op het feit dat duizenden mensen poëzie schrijven, dat poëzieavonden veel toeschouwers lokken, dat schrijfcursussen aan een opmars bezig zijn en een fenomeen als de Poëzieweek erg succesvol is. Poëzie is duidelijk een nicheproduct (en zal dat ook altijd blijven), maar ook een niche kan niet volstaan met te mikken op de happy few. Een dag als 'De staat van de poëzie' heeft misschien wel het meest duidelijk gemaakt dat alle partners vragende partij zijn om de niche te laten groeien door krachten te bundelen.

De vraag die zich momenteel opdringt, is vernieuwende en toegankelijke manieren te onderzoeken om poëzie aan te bieden. Digitale poëzie is een mogelijk spoor.

Een digitale context biedt veel nieuwe mogelijkheden voor het maken en beleven van poëzie. Vernieuwingen rond e-poëzie, poëziefilm, klankpoëzie, slam poetry ... zijn al jaren bezig, bereiken steeds vaker kwaliteitsvolle resultaten, maar treden erg verspreid op. Het blijft zoeken naar een plaats waar je al die nieuwe vormen van poëzie op een makkelijke, bereikbare manier kan ervaren, lezen of bekijken, of kopen. Een digitaal platform lijkt een ideale manier om alvast deze content te groeperen en te consumeren.

Er is momenteel een rijk aanbod aan kwaliteitsvolle Nederlandstalige poëzie in gedrukte vorm. De wijze waarop die verspreid wordt, is echter nog erg klassiek en traditioneel. Dat maakt het er niet makkelijker op om nieuwe publiekssegmenten aan te spreken. Bovendien heeft de boekhandel het steeds moeilijker en zijn de moeilijk verkopende genres zoals poëzie daar het eerste slachtoffer van. Poëzie staat nog slechts in enkele speciaalzaken in het rek. Het publiek raakt moeilijk geïnformeerd en verliest het overzicht. Het ontbreekt het publiek aan een plek waar alle poëzie en de informatie erover samenkomt en die bovendien makkelijk bereikbaar is voor iedereen.

Op het internet valt overigens een zekere wildgroei te bespeuren. Er is weinig tot geen kwaliteitsfiltering aanwezig op het web, een taak die uitgevers en tijdschriften van gedrukte poëzie wel vervullen.

Daarnaast blijft het een uitdaging om een goed verdienmodel te vinden voor poëzie. Uitgevers bezitten een schat aan materiaal, maar poëzie in zijn huidige vorm is en blijft een nicheproduct dat moeilijk verkoopt aan een groot publiek. Bloemlezingen, waarin verschillende gedichten van verschillende dichters voor een relatief lage prijs worden aangeboden, vinden wel makkelijker kopers; individuele bundels hebben het erg moeilijk.

Binnen deze context is er ruimte voor een nieuw digitaal platform dat wil uitgroeien tot hét referentiepunt voor Nederlandstalige poëzie. Dit platform kan een antwoord bieden op voornoemde uitdagingen: nieuw en bestaand poëtisch werk optimaal ter beschikking stellen en aan de nood aan informatie en genrekennis tegemoet komen. Bovendien wil dit platform de functie van poortwachter vervullen, in die zin dat alle afdelingen van het platform op hun eigen manier aan kwaliteitsbewaking doen.

Daarnaast is het uitdrukkelijk de bedoeling om er in een tweede fase een echt verdienmodel aan te koppelen, waarbij gebruikers betalen voor content met meerwaarde, de aanbiedende partners de mogelijkheid krijgen inkomsten te genereren en het platform mogelijk zelfvoorzienend wordt.

» 2.1.2.5 Vlaamse Auteursvereniging

Sinds haar oprichting in 2006 ontvangt de VAV jaarlijks een projectsubsidie van het VFL. In 2013 was dat € 42.000. Een samenwerkingsconvenant bepaalt duidelijk dat het VFL geen invloed kan en zal uitoefenen op de concrete werking en de standpunten van het VAV. Wel ontvangt het VFL jaarlijks een financiële verantwoording van de aanwending van de subsidie. Een regelmatig overleg dient om actuele thema's te bespreken en wederzijds informatie uit te wisselen over topics in de relatie tussen auteurs en het VFL, de overheid en de markt.

» 2.1.2.6 Literaire vertalers

ONTWIKKELINGSBEURZEN

In samenwerking met het Expertisecentrum Literair Vertalen (ELV) en met extra middelen van de Nederlandse Taalunie tekende het VFL een traject uit om de positie van Vlaamse literaire vertalers te versterken. In 2012 werd de regeling van de ontwikkelingsbeurs verder gezet. Aansluitend bij de stimuleringsubsidies kunnen beginnende Vlaamse vertalers met de ontwikkelingsbeurs voor maximaal € 1.000 extra expertise 'inkopen' door een bijkomende opleiding te volgen, een duoproject met een ervaren vertaler te starten of een coachingtraject bij een uitdagend vertaalwerk door te lopen.

» **Budget: € 1.500**

STUDIENAMIDDAG VLAAMSE VERTALERS

Op donderdag 28 februari 2013 organiseerde het Expertisecentrum Literair Vertalen (ELV) in samenwerking met het VFL een studienamiddag in Antwerpen, gericht op Vlaamse literaire vertalers. Onderwerp van de studienamiddag was het verschil tussen het Vlaams en het Nederlands-Nederlands. De praktijk wijst uit dat voor de Nederlandstalige boekenmarkt het Nederlands-Nederlands nog steeds de norm is. Hoewel het ELV en het VFL geen hiërarchie zien tussen de twee varianten, is het toch van belang dat Vlaamse vertalers (meer) grip krijgen op de verschillen die er zijn, zodat ze zich bewust zijn van de keuzes die ze kunnen maken. Elly Schippers, literair vertaler uit het Duits, richtte de middag in als een praktische workshop. Aan de hand van een aantal relevante teksten besprak ze de taalverschillen tussen het Vlaams en het Nederlands uit Nederland. Er namen vier vertalers deel aan de workshop.

LITERAIRE VERTAALDAGEN

Op 13 en 14 december vond in Amsterdam de veertiende editie van de Literaire Vertaaldagen plaats, het jaarlijkse ontmoetingsevenement voor vertalers uit en in het Nederlands. Op de symposiumdag op vrijdag waren er lezingen en debatten met als thema 'De vertaler als rentmeester'. Enkele vragen die daarbij aan bod kwamen: in hoeverre zien vertalers het als hun taak de rijkdom van de doeltaal te bewaren en te verrijken met invloeden uit de brontaal? Schrikken zij ervoor terug even creatief te zijn als de te vertalen auteur, met het oog op de redacteur, de lezer of de criticus? Gaan ze bij het vertalen van ouder werk de brontaal verbeteren, opsmukken of moderniseren uit vrees dat hun vertaling de lezer anders niet zal aanspreken? Zater-

dag was traditioneel gewijd aan vertaalworkshops. Het VFL maakt deel uit van het programmatie- en organisatie-team van de Vertaaldagen. Vlaamse vertalers die deelnemen, krijgen reis- en eventuele verblijfskosten vergoed door het VFL.

» **Budget: € 7.016,31**

» 2.1.2.7 Literair middenveld

Voor het VFL vervullen de literaire organisaties een of meerdere deelfuncties in een literair veld dat voortdurend in ontwikkeling is. De intermediaire, ondersteunende en producerende organisaties evolueren immers mee met het lezerspubliek, het aanbod en de literaire infrastructuur.

De kerngroep van het Platform literair middenveld (Het beschrijf/Passa Porta, Stichting Lezen, Behoud de Begeerte, Poëziecentrum, Strip Turnhout, PEN Vlaanderen en Schrijverspodium) kwam in 2013 één keer samen. Er werd gepraat over het memorandum van het BoekenOverleg, een stand van zaken opgemaakt over het geïntegreerde literaire middenveld en gepeild naar de behoeften en noden van literaire organisaties op zakelijk en juridisch vlak.

Op 19 juni 2013 vond er een platform plaats met de brede groep van literaire manifestaties en organisaties. Het overleg kunstorganisaties (oKo) werd uitgenodigd om zichzelf voor te stellen en te bekijken wat het kan betekenen voor de literaire organisaties. Voor het tweede deel werden ook de literaire tijdschriften uitgenodigd. Op die manier konden literaire organisaties, manifestaties en tijdschriften elkaars werkingen leren kennen en werden er mogelijke samenwerkingen afgetoetst.

» 2.1.2.8 Staat van het Boek

Op 23 april, Werelddag van het Boek, organiseerde het BoekenOverleg voor de derde maal de 'Staat van het Boek'. Tijdens dit symposium geven prominente sprekers hun visie op de dynamiek van het boekenvak en de letterensector. 'De Staat van het Boek' is een uitgelezen ontmoetingsmoment voor auteurs, vormgevers, uitgevers, boekverkopers, bibliothecarissen, opiniemakers, beheersvennootschappen, organisatoren van literaire evenementen, politici, beleidsverantwoordelijken en lezers.

De praktische organisatie van de 'Staat van het Boek' was in handen van een stuurgroep die bestond uit het VFL, Boek.be en Stichting Lezen. Naast inhoudelijke en logistieke steun investeerde het VFL ook € 2.000 in de organisatie van het evenement.

» 2.1.2.9 Crowdfunding

Op basis van een uitdrukkelijke vraag vanwege het kabinet Cultuur en de passage in de beleidsbrief Cultuur – Beleidsprioriteiten 2012-2013 van minister Schauvliege heeft het VFL de uitdaging aangenomen om 'alternatieve pistes voor financiering te onderzoeken' (operationele doelstelling 13). Het gaat om het stimuleren van cultureel ondernemerschap door alternatieve pistes voor financiering van de kunst- en cultuursector te ontwikkelen. De minister wenste hierin te investeren 'om deze organisaties weerbaarder te maken en tegelijk het maatschappelijk draagvlak van cultuur en de verwevenheid van de cultuurproducenten met andere domeinen te vergroten'. Concreet vertaalde zich dat in een extra projectsubsidie van €40.000 voor

het VFL om een experiment rond crowdfunding op te zetten in het letteren- en boekenvak.

Omdat het VFL en de Vlaamse Erfgoedbibliotheek (o.a. via hun raden van bestuur) van elkaar vernamen dat er plannen waren voor een crowdfundingproject rond dezelfde thematiek (van boeken, letteren en erfgoed) en voor een overlappende doelgroep, besloten we om samen te werken. Concreet deden we dit door gezamenlijk een fondsenwervingsplatform op landelijk niveau op te richten, dat zich in eerste instantie richt op het boekenvak en de erfgoedbibliotheeksector, maar dat eventueel (afhankelijk van de resultaten en evaluatie) zou kunnen worden uitgebreid naar de volledige culturele sector. Dit crowdfundingplatform, dat potentiële schenkers en verschillende 'boekprojecten' met elkaar in contact brengt, verbreedt niet alleen het sociale netwerk van de betrokken instellingen, maar heeft als bijkomend voordeel dat de expertise en kosten worden gedeeld tussen het VFL en de VEB en dat de sector duidelijker en verenigd naar buiten kan treden.

Het platform dat voorlopig (slechts) tot 1 oktober 2014 online blijft, werd onder de gemeenschappelijke naam 'www.boekensteun.be' aan het publiek voorgesteld. Elk project werd in woord en beeld op het platform voorgesteld, voorzien van een richtbudget, timing en een eigen betaalmogelijkheid. Vanaf de start konden geïnteresseerden volgen hoeveel van het benodigde bedrag al werd ingezameld of, na afronding van de fondsenwerving, welke concrete resultaten werden geboekt.

De belangrijkste meerwaarde van dit pilootproject was de inhoudelijke en operationele begeleiding door VFL en VEB van alle stadia van het platform. Via een openbare offerte zijn we uiteindelijk in zee gegaan met Voordekunst.nl, voor een aangepaste Vlaamse versie op basis van het model van partnerpagina's. Het voordeel van deze partner is hun uitgebreide expertise en knowhow ter zake en hun resultaatgerichte en succesvolle voorgeschiedenis die ze al in Nederland realiseerden. Daarnaast hebben zowel VFL als VEB de projecthouders op intensieve wijze begeleid bij de opstart, communicatie, marketing en uiteindelijke realisatie van het project.

Bij de vijf projecten waarbij het VFL intensief betrokken was, is er één digitale publicatie voor kinderen, maar verder ook aandacht voor poëzie, non-fictie, leesmateriaal voor maatschappelijk kwetsbare doelgroepen en een brievenproject voor literaire auteurs. En op het laatste project na zijn dat ook allemaal beleidsprioriteiten voor zowel de minister als het VFL. Dit experiment hebben we dus meteen kunnen uitbouwen tot iets veel ambitieuzer dan de oorspronkelijke opzet.

Op het Cultuurforum in 2014 zullen de resultaten en een globale evaluatie van dit experiment met de brede cultuursector gedeeld worden.

» 2.1.2.10 Leesbevordering/participatie

Naast het ondersteunen van literaire creatie en productie, verspreiding en promotie, voorziet het VFL vanaf 2014 ook middelen voor participatie en leesbevordering. Deze nieuwe opdrachten kaderen in het streven naar een meer geïntegreerd letterenbeleid op Vlaams beleidsniveau en werden vastgelegd in een addendum bij de beheersovereenkomst 2012-2015 tussen het VFL en de Vlaamse overheid. Zij krijgen op verschillende manieren een vertaling in de werking. Om te beginnen krijgt het VFL nadrukkelijk de opdracht om te werken aan een beter leesklimaat in nauwe samenwerking met een aantal actoren die al actief werken rond leesbevordering. De middelen die voorheen door de Vlaamse overheid werden toegekend aan Stichting Lezen en Leesweb, zijn overgedragen aan het VFL en zullen vanaf 2014 door het VFL

worden toegekend aan beide organisaties.

Ook het budget dat voorheen voorzien was binnen het participatiedecreet voor de ondersteuning van leesbevorderingsprojecten, is toegevoegd aan de enveloppe van het VFL. Om de toekenning hiervan te regelen werd in 2013 gewerkt aan een nieuw reglement leesbevordering, waarin prioritaire aandacht wordt besteed aan armoedebestrijding en interculturaliteit.

Om verdere expertise in huis te halen werd in 2013, na de aanwerving van een extra stafmedewerker, ook werk gemaakt van de samenstelling van een nieuwe Adviescommissie letteren en samenleving. Deze commissie zal adviezen uitbrengen over de leesbevorderingsprojecten die driemaal per jaar kunnen ingediend worden. Daarnaast krijgt de commissie ook een bredere, adviserende functie. Zij zal de raad van bestuur bijstaan in het ontwikkelen van een onderbouwde visie op de maatschappelijke opdracht van het VFL en op vraag adviezen geven over de ondersteuning van literaire organisaties en initiatieven met een sterke maatschappelijke component.

» 2.1.2.11 Projecten leesbevordering

PROJECT LUISTERPUNTBIBLIOTHEEK

Het VFL ondersteunde ook auteurs die voor de Luisterpuntbibliotheek hun eigen werk inlazen in een studio, met als resultaat een Daisy luisterboek. Luisterboeken worden door de Luisterpuntbibliotheek verspreid naar blinden, slechtzienden, personen met dyslexie, ms- en afasiepatiënten. Het VFL maakte 50 inleessessies mogelijk, waaronder *De oksels van de bok* van Anne-Marie Estor, *Het meisje en de soldaat* van Aline Sax en *De koningin zonder land* van Paul Verrept.

» **Subsidie: € 5.000 euro**

SCHOLENPROJECT PEN VLAANDEREN

PEN Vlaanderen ontving ondersteuning voor hun interculturele project auteurslezingen: gevluchte schrijvers getuigen over hun schrijverschap en vertellen over hun werk. Het project loopt van 2013 tot en met 2015. Het VFL ondersteunt dit project met € 3.000.

» **Subsidie: € 3.000**

SCHOLENPROJECT BOEKENBEURS

Boek.be, Stichting Lezen, CANON Cultuurcel en het VFL ontwikkelden samen een belevingstocht met auteursontmoetingen op de boekenbeurs. De boekenbeurs vond in 2013 plaats van 31 oktober tot en met 11 november. Het scholenprogramma liep op maandag 4 en dinsdag 5 november voor leerlingen van de derde graad basisonderwijs en op donderdag 7 en vrijdag 8 november voor leerlingen van de eerste graad secundair onderwijs. Het programma duurde telkens van 10.00 tot 15.00 uur. In totaal namen 4.893 leerlingen deel aan de belevingstocht.

Voortraject op school

Iedere leerkracht van de ingeschreven klassen ontving een lesmap om het bezoek aan de Boekenbeurs met de leerlingen voor te bereiden. Ook ontvingen ze auteursportretten, zodat ze heel concreet de geplande auteursontmoetingen konden voorbereiden.

Auteursontmoetingen en belevingstocht op de Boekenbeurs

Tijdens de belevingstocht op de Boekenbeurs, die ongeveer anderhalf uur duurde, maakten leerlingen op een inhoudelijke en verdiepende manier kennis met het recente boekenaanbod. Bij aankomst werden de leerlingen door medewerkers van het animatieteam Casa Blanca op een ludieke manier verwelkomd. De begeleiding van de leerlingen zelf gebeurde niet door de eigen leerkrachten, maar door studenten van de lerarenopleiding (KAHO Sint-Lieven uit Sint-Niklaas en KHLim uit Hasselt). In het thema van 'WATCH WATCH' speelden de begeleidende studenten de rol van fotografen: ze vroegen de leerlingen om mee op tocht te gaan en de Boekenbeurs vanuit verschillende oogpunten te bekijken. Onder begeleiding van een student van de lerarenopleiding legden de leerlingen in kleine groepjes een parcours af. Ieder groepje ontmoette twee auteurs of illustratoren en vervulde een aantal opdrachten. In totaal deden 71 auteurs en illustratoren mee (ongeveer 30 auteurs per dag). De auteurs waren verspreid over verschillende standen op de Boekenbeurs en gaven gedurende een kwartier een auteurslezing: een voorleesmoment, een kort interview, een speelse quiz, live tekenen ... Elke auteur ontmoette op die manier acht verschillende groepjes leerlingen per dag.

Natraject op school

Bij de lesmap die de deelnemende leerkrachten ontvingen, staken ook een aantal opdrachten om na de Boekenbeurs nog verder rond boeken in de klas te werken. Het project werd gerealiseerd met steun van de Vlaamse overheid. Het VFL ondersteunde 125 auteurslezingen.

» **Subsidie: € 12.500**

» **2.1.2.12 Ken je Buren Vlaanderen**

Het Nederlands Letterenfonds, het Vlaams Fonds voor de Letteren en de Nederlandse Taalunie organiseerden voor de tweede maal het grensoverschrijdend literatuurprogramma 'Ken je burens'. De drie organisaties willen met dit initiatief niet enkel de kennis van elkaars literatuur verhogen, maar ook de auteurs, de uitgevers en de onafhankelijke boekhandels ondersteunen. Bovendien hopen ze dat een dergelijk voorbeeld een stimulans vormt voor het literaire middenveld om het concept naar zich toe te trekken.

Onder de titel 'Ken je burens' trokken zes auteursduo's, telkens bestaande uit een Vlaamse en een Nederlandse schrijver, langs verschillende manifestaties en boekhandelspodia in Vlaanderen en Nederland. De tournee vond plaats van vrijdag 30 augustus tot en met zaterdag 7 september 2013 en bracht de rijkdom van de Nederlandstalige literatuur bij een breed lezerspubliek onder de aandacht.

Dimitri Verhulst ging in gesprek met Anna Enquist, Roderik Six presenteerde Ilja Leonard Pfeijffer en vice versa, dichters Mustafa Stitou en Herman Leenders brachten hun poëzie, Sylvia Vanden Heede toerde in Nederland met Vos & Haas-tekenaar Thé Tjong-Khing, in Vlaanderen met jeugdschrijfster Bibi Dumon Tak, sound poet Jaap Blonk verzorgde een soundtrack bij striptekenaar Wide Vercnocke en Thomas Decreus en Rutger Bregman discussieerden over de toekomst van de vooruitgang. Elk duo ging op zoek naar wat hen bindt, verbaast of uitdaagt, over de grenzen heen. Presentatrice Friedl' Lesage leidde het programma in Vlaanderen in goede banen, Jeroen van Kan deed hetzelfde in Nederland.

Op 30 en 31 augustus en op 1 september 2013 toerde 'Ken je burens' van Middelburg (De Drvkkery) via Amsterdam (Manuscripta, tijdens de Uit-

markt) naar Rotterdam (Boekhandel Polare). Op 6 en 7 september 2013 hield ‘Ken je burens’ halt in Vlaanderen in de boekhandels Passa Porta (Brussel), Poëziecentrum (Gent) en De Groene Waterman (Antwerpen). ‘Ken je burens’ sloot af met een middagprogramma tijdens de Antwerpse Boekenbeurs.

» 2.1.2.13 Vertalersgeluktournee

De Vertalersgeluktournee trok in april en mei door negen boekhandels in Nederland en Vlaanderen. Twaalf voor de Europese Literatuurprijs genomineerde romans uit acht taalgebieden werden besproken door vijftien vertalers. Op die manier bood de Vertalersgeluktournee een ware staalkaart van het literair vertalen. De tournee werd samen georganiseerd door het Nederlands Letterenfonds en het VFL.

Vertalers zijn misschien wel de aandachtigste lezers van een roman – elk woord is door hun handen gegaan. Tijdens de Vertalersgeluktournee kon het publiek kennismaken met de literaire vertalers van voor de Europese Literatuurprijs 2013 genomineerde romans. De vertalers vertelden over hun bijzondere werk. Welke keuzes maken ze? Wat maakt het vertalersvak zo mooi? Daarbij gingen ze specifiek in op de vertaling van de genomineerde boeken.

» **Budget: € 1.696**

» 2.2

BUITENLAND

» 2.2.1 BUITENLAND SUBSIDIES

Het vertaalbeleid is nog altijd de belangrijkste pijler in het vernieuwde buitenlandbeleid van het VFL (zie ook 2.2.2.9): het mogelijk maken van zo veel mogelijk vertalingen van kwaliteitsvolle Vlaamse literatuur in het buitenland. Dat gebeurt door de uitbouw van een internationaal netwerk, met medewerkers voor alle genres, die uitgevers, festivalorganisatoren en vertalers ontmoeten op belangrijke internationale boekenplekken, zoals vakbeurzen (Frankfurt, Bologna, Londen, Beijing, Göteborg, Guadalajara en Montreuil) en festivals (Angoulême, Leipzig). Tijdens hun afspraken met uitgevers informeren de VFL-medewerkers hen over titels van Vlaamse auteurs die in hun fonds kunnen passen, maar ook over Vlaamse uitgeverijen, vertalers uit het Nederlands en de subsidiemogelijkheden bij het VFL.

In 2013 werden 104 aanvragen goedgekeurd voor vertaal- en productie-subsidies en subsidies voor geïllustreerde boeken, of 5 meer dan in 2012. Het totale bedrag dat hieraan besteed werd, was € 202.425, ruim lager dan de € 237.797 in 2012. Het gemiddelde bedrag lag dan ook lager dan in 2012, op € 1.946,39 per subsidie.

Belangrijkste doeltalen waren Engels, Duits, Chinees en Frans, net als vorig jaar. Dat de grote taalgroepen goed scoren is belangrijk, want het maakt de vertaalde boeken toegankelijk voor andere taalgebieden. Dit jaar staat Chinees voor de derde keer op rij bij de belangrijke doeltalen, met 10 vertalingen van kinder- en jeugdboeken. Het bewijst dat de strategie van het VFL om aanwezig te zijn op de Beijing International Book Fair, nu al voor het derde jaar op rij, wérkt. We speelden bovendien in op het succes van onze prentenboeken in China door een promotieprogramma te organiseren voor drie Vlaamse illustratoren tijdens de afgelopen editie van de Chinese vakbeurs (zie ook 2.2.2.2).

Titels die in vertaling verschijnen, hebben nog meer promotie nodig dan andere om hun lezers te vinden. Om de vertaalde Vlaamse literatuur ook bij een internationaal publiek te krijgen, is promotie ter plaatse, persaandacht en publiekspresentatie van cruciaal belang. Daarom kunnen buitenlandse organisatoren die Vlaamse auteurs uitnodigen om hun vertaalde werk te promoten, een vergoeding voor de reiskosten krijgen van het VFL.

Daarbovenop nam het VFL ook in 2013 zelf het initiatief om een aantal auteurs naar het buitenland te sturen. Stripauteur Brecht Evens en vier andere kunstenaars gingen mee naar het jaarlijkse Festival Internationale de la Bande Dessinée van Angoulême ter gelegenheid van de tentoonstelling 'La Boîte à Gand' en het illustratoren duo Goele Dewanckel en Korneel Detaillieur reisde naar de International Children's Book Fair in Bologna. Illustratoren Ingrid Godon, Kaatje Vermeire en Pieter Gaudesaboos trokken dan weer met het VFL mee naar de Beijing International Book Fair om hun recente Chinese vertalingen te promoten. In de toekomst wil het VFL steeds meer inzetten op het actief promoten van Vlaamse auteurs op internationale festivals, en de nadruk ligt dus, behalve op de vertalingen zelf, ook meer op presentatie (zie ook 2.2.2.9).

In totaal werden 51 (44 in 2012) dossiers voor buitenlandse promotiereizen gehonoreerd voor een bedrag van € 26.554,26 (€ 13.515 in 2012), waarvan € 11.222 ging naar 10 dossiers 'auteurspromotie', of auteursreizen die

het VFL zelf organiseerde.

Het Vertalershuis verhuisde in januari van het Elzenveld naar residentie Oostkasteel, en dat was een succes. Sinds 2012 zijn de twee appartementen het volledige jaar bezet, en dat was in 2013 niet anders. Het Vertalershuis ligt nu ook op wandelafstand van het VFL, en bovendien kunnen we gebruik maken van het appartement bij evenementen zoals de publishers tour of boekvoorstellingen. Het is nu echt een 'huis' geworden, en dat stemt ons tevreden.

» 2.2.1.1 Vertalingen uit het Nederlands

De vertaalsubsidie is bedoeld om het economische risico te verminderen van de buitenlandse uitgever die investeert in het vertalen van literatuur van Vlaamse auteurs. Bij de beoordeling van de aanvragen wordt rekening gehouden met de relevantie van het te vertalen werk voor de beeldvorming en de uitstraling van literair werk uit Vlaanderen, de positie van de uitgever in de plaatselijke markt en zijn fondslijst, de kwaliteit van de voorgestelde vertaler (zo nodig wordt een proefvertaling gevraagd) en een voor het betrokken land gebruikelijke vergoeding voor de vertaler.

Vertaalsubsidies kunnen worden aangevraagd voor de genres proza, essay, poëzie, theater en jeugdliteratuur. Voor geïllustreerde kinderboeken en strips geldt een aparte regeling (zie 2.2.1.3).

De subsidie kan tot maximaal 60% van de reële vertaalkosten bedragen. Van poëzievertalingen en klassiekers worden in principe de volledige vertaalkosten gesubsidieerd om deze moeilijker verkoopbare genres extra te ondersteunen. Theaterauteurs en theatergezelschappen kunnen een vertaalsubsidie aanvragen voor opvoeringen in het buitenland en/of presentaties op stukkenfestivals van dramaturgen of op professionele ontmoetingen van theatermakers.

In 2013 werden in totaal 52 aanvragen ingediend: over 3 aanvragen, ingediend in 2012, werd op basis van aanvullende gegevens in 2013 beslist; 3 dossiers werden niet gehonoreerd, 1 was onontvankelijk; 8 dossiers, waarvan 2 uit 2012, zijn nog in behandeling.

Voor 45 projecten werd een vertaalsubsidie toegekend voor een totaalbedrag van € 138.543 of gemiddeld € 3.075,73 per project. Het gaat om 23 proza- en 3 poëzieprojecten, 9 literaire non-fictieboeken of -teksten, 8 jeugdrromans en 1 toneeltekst. Ook werd er 1 vertaalsubsidie toegekend in het kader van het BIMILI-project.

Tabel Verdeling naar doeltaal en genre van de goedgekeurde vertaalprojecten

Vertaalprojecten waarvoor ook een productiesubsidie werd toegekend, zijn tussen haakjes vermeld.

TAAL/GENRE	PROZA	POEZIE	LITERAIRE	KINDER- EN JEUGDLITERATUUR	TONEEL	STRIPS	TOTAAL
			NON-FICTIE	FICTIE			
Engels	5	1(+1)	2		6	1	15 (+1)
Duits	1	3(+2)	2	3	3	2	14 (+2)
Chinees					10		10
Frans	3			1		4	8
Deens	1			1	3	1	6
Koreaans					5	1	6
Afrikaans					3		3
Italiaans	2		1				3
Macedonisch	2			1			3
Pools	2			1			3
Spaans		(+1)	1			1	3 (+1)
Amhaars	2(+2)						2(+2)
Hongaars	1		1				2
Turks	2(+2)				2		4(+2)
Albanees			1				1
Armeens	1(+1)						1(+1)
Fins						1	1
Japans				1			1
Lets					1		1
Noors						1	1
Portugees							1
Russisch			1(+1)				1(+1)
Zweeds	1						1
Servisch	(+2)						(+2)
Tsjechisch						(+1)	(+1)
Totaal 2013	23(+7)	4(+4)	9(+1)	8	34	1	91(+13)
Totaal 2012	18(+3)	10(+1)	9	11(+2)	29	6	92(+6)
Totaal 2011	19(+3)	10(+4)	7(+1)	23	18	12	103(+8)
Totaal 2010	35(+8)	8(+2)	5(+2)	10	26	9	102(+12)
Totaal 2009	28(+9)	19(+2)	3(+1)	14(+1)	18*	6(+2)	97(+15)
Totaal 2008	24(+2)	12	6	5(+16)	11	1(+4)	59(+22)
Totaal 2007	24	9	1	11	7	0	52
Totaal 2006	12	15	1	9	3	1	41
Totaal 2005	19	10	3	7	4	-	43
Totaal 2004	17	6	3	5	1	-	32
Totaal 2003	12	9	4	11	3	-	39
Totaal 2002	14	4	7	8	-	-	33
Totaal 2001	8	1	4	11	1	-	25
Totaal 2000	13	4	1	16	1	-	35

*Nieuw sinds 2009: subsidieregeling voor geïllustreerde boeken

Tabel Vertaalsubsidies – overzicht naar doeltaal

AUTEUR	TITEL BRONTEKST	VERTALER	UITGEVER (LAND)	SUBSIDIE
Duits				
Onbekend	<i>Elckerlyk</i>	Clara Strijbosch en Ulrike Zellmann	Agenda Verlag (DE)	€ 434*
Geert Buelens	<i>Europa Europa!</i>	Waltraud Hüsmert	Suhrkamp Verlag (DE)	€ 6.210
Maarten Inghels	Selectie gedichten	Janet Blanken	Hochroth Verlag Tübingen (DE)	€ 495
Bart Moeyaert	<i>De Melkweg</i>	Mirjam Pressler	Carl Hanser Verlag (DE)	€ 1.285
Elvis Peeters	<i>Wij</i>	Meike Blatnik	Aufbau Verlag (DE)	€ 2.390
Pat van Beirs en Jean-Claude Van Rijkeghem	<i>Galgenmeid</i>	Mirjam Pressler	Gerstenberg Verlag (DE)	€ 5.830
Hilde Vandermeeren	<i>Operatie Bernie Buiten</i>	Eva Schweikart	Verlag Freies Geistesleben (DE)	€ 500
Paul Verhaeghe	<i>Identiteit</i>	Angela Wicharz-Lindner	Antje Kunstmann Verlag (DE)	€ 3.200
Dimitri Verhulst	<i>De laatkomer</i>	Rainer Kersten	Luchterhand Literaturverlag (DE)	IB
Engels				
Roland Jooris	<i>Selectie gedichten</i>	Astrid van Baalen	Stichting Poetry International (NL)	€ 688
Erwin Mortier	<i>Gestameld liedboek</i>	Paul Vincent	Pushkin Press (VK)	€ 1.460
Erwin Mortier	<i>Godenslaap</i>	Paul Vincent	Pushkin Press (VK)	€ 5.790
Bob Van Laerhoven	<i>De wraak van Baudelaire</i>	Brian Doyle	Pegasus Books (VS)	€ 4.165
David Van Reybrouck	<i>Congo. Een geschiedenis</i>	Sam Garrett	Ecco / HarperCollins Publishers (VS)	€ 12.500
Paul Verhaeghe	<i>Identiteit</i>	Jane Hedley-Prôle	Scribe Publications (AU)	€ 3.860
Dimitri Verhulst	<i>De intrede van Christus in Brussel</i>	David Colmer	Portobello Books (VK)	€ 1.760
Erik Vlaminck	<i>Brandlucht</i>	Paul Vincent	House of Anansi Press Inc. (CA)	€ 4.000
Frans				
Kristien Hemmerechts	<i>De vrouw die de honden eten gaf</i>	Marie Hooghe	Galaade Editions (FR)	IB
Tom Lanoye	<i>Het derde huwelijk</i>	Alain van Crugten	La Différence (FR)	€ 6.360
Tom Lanoye	<i>Een perfecte moord (ver- haal uit Spek en bonen)</i>	Daniel Cunin	Université de Strasbourg (FR)	Geen
Anne Provoost	<i>Mijn tante is een grin- dewal</i>	Emmanuèle Sandron	Alice Editions (BE)	€ 3.200
Bob Van Laerhoven	<i>De wraak van Baudelaire</i>	Marie Hooghe	Éditions Pratiko (CA)	€ 4.165
Bob Van Laerhoven	<i>Alejandro's leugen</i>	Marie Hooghe	Éditions Pratiko (CA)	€ 5.670
David Van Reybrouck	<i>Tegen verkiezingen</i>	Philippe Noble en Isabelle Rosselin	De Bezige Bij (NL)	IB

Deens

Saskia De Coster	<i>Wij en ik</i>	Aino Roscher	Turbine Forlaget (DK)	€ 4.215
Kristien Dieltiens	<i>Kelderkind</i>	Birthe Lundsgaard	Turbine Forlaget (DK)	€ 3.600
Ina Vandewijer	<i>Little Black Spiders</i>	Naja Mollmann-Ibsen	Turbine Forlaget (DK)	Geen

Italiaans

Jan Fabre	<i>Nachtboek</i>	Franco Paris	Edizioni Cronopio (IT)	€ 2.300
Marnix Peeters	<i>De dag dat we Andy zijn arm afzaagden</i>	David Santoro	Lit Edizioni (IT)	€ 1.445
David Van Reybrouck	<i>Congo. Een geschiedenis</i>	Franco Paris	Giangiaco Feltrinelli Editore (IT)	€ 9.000

Macedonisch

Jef Geeraerts	<i>De Zaak Alzheimer</i>	Eli Pujovska	Antolog (MK)	€ 3.717
Pat van Beirs en Jean-Claude Van Rijckeghem	<i>Jonkvrouw</i>	Eli Doeze	Ikona (MK)	€ 2.590
Dimitri Verhulst	<i>De helaasheid der dingen</i>	Greet Riet Jans en Zarko Kujundziski	Antolog (MK)	€ 1.800

Pools

Marita de Sterck	<i>Bloei</i>	Lukasz Zebrowski	WAB (PL)	€ 1.180
Chika Unigwe	<i>Fata Morgana</i>	Maja Porczynska	Grupa Wydawnicza Foksal (PL)	€ 1.020
Annelies Verbeke	<i>Slaap!</i>	Malgorzata Maria Wozniak	Draft Publishing (PL)	€ 585

Amhaars

Hugo Claus	<i>Het verdriet van België</i>	Samuel Zekarias	Hohe Publisher (ET)	IB*
Chika Unigwe	<i>Nachtdanser</i>	Asnake Tsegaw	Hohe Publisher (ET)	IB*

Hongaars

Jan Caeyers	<i>Beethoven. Een biografie</i>	Tibor Bérczes	Typotex (HU)	€ 6.320
Erwin Mortier	<i>Gestmeld liedboek</i>	Judit Gera	Gondolat Kiado (HU)	€ 404*

Spaans

Jan Lauwers	<i>Sad Face / Happy Face</i>	Micaela van Muylem	Universidad Nacional de Córdoba (AR)	€ 1.080
Peter Venmans	<i>De ontdekking van de wereld. Over Hannah Arendt</i>	Laura Alonso Padula	Eduvim (AR)	€ 2.500

Turks

Erwin Mortier	<i>Marcel</i>	Burak Sengir	Alakarga Sanat Yayinlari (TR)	€ 1.320*
Erwin Mortier	<i>Mijn tweede huid</i>	Burak Sengir	Alakarga Sanat Yayinlari (TR)	€ 2.100*

Albanees

Geert van Istendael	<i>Het Belgisch labyrint</i>	Krenar Hajderi	Ditura Publishing House (AL)	€ 3.615
---------------------	------------------------------	----------------	------------------------------	---------

Arabisch

Jan Caeyers	<i>Beethoven. Een biografie</i>	Khaled Tobar	Sphinx Agency (EG)	IB
-------------	---------------------------------	--------------	--------------------	----

Armeens

Joseph Pearce	<i>Vaderland</i>	Samvel Ghratyan en Vachagan Ghratyan	Alfa Print Omega (AM)	€ 3.240*
---------------	------------------	--------------------------------------	-----------------------	----------

Chinees

Charles De Coster	<i>Tijl Uilenspiegel</i>	Guan Xiaoming, Yuang Yuanliang en Lang Weizhong	People's Literature Publishing House (CN)	Geen*
-------------------	--------------------------	---	---	-------

Japans

Jan De Leeuw	<i>Vijftien wilde zomers</i>	Yumi Nishimura	Iwanami Shoten (JP)	€ 1.930
--------------	------------------------------	----------------	---------------------	---------

Roemeens

Willem M. Roggeman	Selectie uit <i>Het nut van de poëzie + De metamorfosen van de tijd + Notities voor een poëtica van de tijd</i>	Valériu Stancu	CronEdit (RO)	IB*
--------------------	---	----------------	---------------	-----

Russisch

Bart Van Loo	<i>Chanson. Een gezongen geschiedenis van Frankrijk.</i>	Irina Grivnina	FLUID FreePlay Publishers (RU)	€ 3.400*
--------------	--	----------------	--------------------------------	----------

Zweeds

Maurice Gilliams	<i>Winter te Antwerpen</i>	Per Holmer	CKM Förlag (SE)	€ 1.600
------------------	----------------------------	------------	-----------------	---------

* Ook productiesubsidie

Tabel Vertaalsubsidies – dossiers 2012 met voortgang in 2013

AUTEUR	TITEL BRONTEKST	VERTALER	UITGEVER (LAND)	SUBSIDIE
Amhaars				
Erwin Mortier	<i>Marcel</i>	Addisu Zegeye	Hohe Publisher (ET)	€ 1.800
Dimitri Verhulst	<i>Problemski Hotel</i>	Asnake Tesgaw	Hohe Publisher (ET)	€ 1.820
Arabisch				
Chika Unigwe	<i>Nachtdanser</i>	Mona Mohamed	Sphinx Agency (EG)	IB
Duits				
Paul Bogaert	<i>de Slalom soft</i>	Christian Filips	Roughbooks (CH)	€ 2.000
Servisch				
Stefan Hertmans	<i>Steden</i>	Bojana Budimir	Karpos (RS)	IB

» 2.2.1.2 Productiesubsidies

Sinds 2004 ondersteunt het VFL uitgeverijen in economische groeilanden bij de publicatie van Nederlandstalig literair werk met een productiesubsidie van maximaal € 1.400. Het subsidiebedrag wordt bepaald door een weging van relevante elementen zoals de positie van de buitenlandse uitgever in de literaire markt, de inspanningen voor distributie en promotie, de uitgavevorm, het economische risico en de literaire betekenis van de vertaalde titel.

In 2013 werden 13 aanvragen ontvangen. Er werden ook 5 aanvragen met voortgang uit 2010 en 2012 behandeld en 13 aanvragen werden goedgekeurd voor een totaalbedrag van € 13.659 (€ 1.050,69 per dossier). Voor proza gaat het om 7 toekenningen, voor poëzie 3, voor non-fictie en voor strips telkens 1. Ook werd er 1 productiesubsidie toegekend in het kader van het BIMILI-project; 2 dossiers werden afgewezen; 3 dossiers zijn nog in behandeling.

Tabel Productiesubsidies – in volgorde van behandeling

AUTEUR	TITEL BRONTEKST	UITGEVER (LAND)	SUBSIDIE
Erwin Mortier	<i>Marcel</i>	Alakarga Sanat Yayinlari (TR)	€ 625
Erwin Mortier	<i>Mijn tweede huid</i>	Alakarga Sanat Yayinlari (TR)	€ 625
Pascal Lefèvre	<i>De Vlaamse strip, een aparte traditie in het tweetalige België</i>	Alphabet Books (CZ)	€ 695
Charles De Coster	<i>Tijl Uilenspiegel</i>	People's Literature Publishing House (CN)	Geen
Erwin Mortier	<i>Gestameld liedboek</i>	Gondolat Kiado (HU)	Geen
Leonard Nolens	<i>Selectie gedichten</i>	Vaso Roto Ediciones (ES)	€ 1.400
Hugo Claus	<i>Het verdriet van België</i>	Hohe Publisher (ET)	IB
Chika Unigwe	<i>Nachtdanser</i>	Hohe Publisher (ET)	IB

Joseph Pearce	<i>Vaderland</i>	Alfa Print Omega (AM)	€ 264
Onbekend	<i>Elckerlyk</i>	Agenda Verlag (DE)	€ 1.400
Hugo Claus	<i>Het verdriet van België</i>	Heliks Publishing House (RS)	€ 1.400
Bart Van Loo	<i>Chanson. Een gezongen geschiedenis van Frankrijk.</i>	FLUID FreeFlay Publishers (RU)	€ 1.400
Willem M. Roggeman	Keuze uit <i>Het nut van de poëzie + De metamorfosen van de tijd + Notities voor een poëtica van de tijd</i>	CronEdit (RO)	IB

Tabel Productiesubsidies dossiers 2010 met voortgang in 2013

AUTEUR	TITEL	UITGEVER (LAND)	SUBSIDIE
Hugo Claus	Bloemlezing uit het werk	Archipelago Books (VS)	€ 1.400

Tabel Productiesubsidies dossiers 2012 met voortgang in 2013

AUTEUR	TITEL	UITGEVER (LAND)	SUBSIDIE
Erwin Mortier	<i>Marcel</i>	Hohe Publisher (ET)	€ 1.400
Dimitri Verhulst	<i>Problemski Hotel</i>	Hohe Publisher (ET)	€ 1.400
Hugo Claus	<i>De koele minnaar</i>	Arhipelag (RS)	€ 1.400
Paul Bogaert	<i>de Slalom soft</i>	Roughbooks (CH)	€ 250

» 2.2.1.3 Geïllustreerde boeken

De ‘grant for illustrated books’ is een aparte regeling voor buitenlandse uitgeverij die een vertaling van een prentenboek of strip willen publiceren. Deze subsidie moet de vertaling en publicatie van prentenboeken en strips bevorderen. Zoals de vertaalsubsidie een middel is om Vlaamse auteurs in het buitenland te promoten, is de subsidie voor de vertaling van geïllustreerde boeken er om vertaald werk van Vlaamse illustratoren en stripauteurs te ondersteunen. Voor de subsidieberekening baseert het VFL zich niet alleen op de vertaalkosten. Die liggen wegens de beperkte tekstomvang meestal erg laag in vergelijking tot de overige kosten. Daarom wordt ook rekening gehouden met de productie- en promotiekosten.

In 2013 werden 45 subsidies voor de publicatie van geïllustreerde boeken in vertaling toegekend, tegenover 4 in 2006, 5 in 2007, 22 in 2008, 27 in 2009, 35 in 2010, 32 in 2011 en 38 in 2012. Er gingen 33 subsidies naar prentenboeken, 12 naar strips, voor een totaal bedrag van € 50.223 of gemiddeld € 1.116 per project. Ter vergelijking: in 2012 ging het om € 55.837 en gemiddeld € 1.469 per project.

Op het gebied van het ondersteunen van strips en prentenboeken, van stripauteurs en illustratoren, is het VFL pionier in de wereld. De meeste literatuurfondsen rekenen geïllustreerde boeken niet tot de literatuur. Uit de grote interesse in de Vlaamse stripauteurs en illustratoren, en de vele lof over de artistieke kwaliteit die ze brengen, blijkt dan ook dat Vlaanderen hier erg sterk staat. Dat heeft wellicht voor een stuk te maken met onze picturale traditie, maar zeker ook met de ondersteuning van het VFL van bij het creatieproces. Het is dan ook een opsteker dat ook in de buitenlandpromotie het aandeel van deze genres steeds groeit en opvallender wordt.

Tabel Subsidies geïllustreerde boeken: prentenboeken – overzicht naar doeltaal

AUTEUR EN ILLUSTRATOR	TITEL BRONTEKST	VERTALER	UITGEVER (LAND)	SUBSIDIE
Chinees				
Edward van de Vendel en Carll Cneut	<i>Eén miljoen vlinders</i>	Sun Yuan	Petrel / Hai Yan Publishing House (CN)	€ 815
Klaas Verplancke	<i>Appelmoes</i>	Sun Yuan	Petrel / Hai Yan Publishing House (CN)	€ 815
Geert De Kockere en Kaatje Vermeire	<i>De vrouw en het jongetje</i>	Sun Yuan	Petrel / Hai Yan Publishing House (CN)	€ 815
Tine Mortier en Kaatje Vermeire	<i>Mare en de dingen</i>	Sun Yuan	Petrel / Hai Yan Publishing House (CN)	€ 815
Carl Norac en Carll Cneut	<i>O monster, eet me niet op</i>	Sun Yuan	Petrel / Hai Yan Publishing House (CN)	€ 750
Edward van de Vendel en Alain Verster	<i>De duif die niet kon duiken</i>	Sun Yuan	Petrel / Hai Yan Publishing House (CN)	€ 815
Kaat Vrancken en An Candaele	<i>Muis!</i>	Sun Yuan	Petrel / Hai Yan Publishing House (CN)	€ 815
Edward van de Vendel en Sebastiaan Van Doninck	<i>Welterusten iedereen</i>	Sun Yuan	Petrel / Hai Yan Publishing House (CN)	€ 815
Leo Timmers	<i>Meneer René</i>	Jiang Jiahui	Shanghai Juvenile & Children's Literature Publishing House (CN)	€ 1.215
Siska Goeminne en Rudi Bogaerts	<i>William wil de wereld zien</i>	Minya Lin	Taiwan Interminds Publishing (TW)	IB
Guido Van Genechten	<i>Het grote poepcon-cours</i>	Zhao Bo	Liaoning Children's Publishing House (CN)	Geen
Ingrid Godon	<i>Is het nog ver?</i>	Zhao Bo	Liaoning Children's Publishing House (CN)	€ 755
Engels				
Lorraine Francis en Pieter Gaudesaboos	<i>Tommie en de torenhoge boterham</i>	(geen)	Protea Boekhuis (ZA)	€ 400
Ann De Bode	<i>Mijn familie</i>	(geen)	Protea Boekhuis (ZA)	€ 350
Leo Timmers	<i>Boem!</i>	(geen)	Gecko Press (NZ)	€ 1.830
Tom Schamp	<i>Otto rijdt heen enweer naar de stad</i>	(geen)	Tate Publishing (VK)	€ 1.570
Tine Mortier en Kaatje Vermeire	<i>Mare en de dingen</i>	David Colmer	Book Island (NZ)	€ 1.080
Aline Sax en Caryl Strzelecki	<i>De kleuren van het getto</i>	Laura Watkinson	Eerdmans Books (VS)	€ 2.800
Arabisch				
Gunter Segers en Heidi D'hamers	<i>Klein Konijn en de wonderwortel</i>	Khaled Tobar	Sphinx Agency (EG)	Geen
Gunter Segers en Heidi D'hamers	<i>Een grote vriend voor Klein Konijn</i>	Khaled Tobar	Sphinx Agency (EG)	Geen
Klaas Verplancke	<i>Appelmoes</i>	Khaled Tobar	Sphinx Agency (EG)	IB

Brigitte Minne en Debbie Lavreys	<i>Een fijn plekje in de hemel</i>	Khaled Tobar	Sphinx Agency (EG)	Geen
-------------------------------------	--	--------------	--------------------	------

Afrikaans

Lorraine Francis en Pieter Gaudesaboos	<i>Tommie en de torenhoge boterham</i>	Shané Kleyn	Protea Boekhuis (ZA)	€ 450
Ann De Bode	<i>Mijn familie</i>	(geen)	Protea Boekhuis (ZA)	€ 350
Jaap Robben en Benjamin Leroy	<i>De Zuurtjes</i>	Daniel Hugo	Protea Boekhuis (ZA)	€ 1.185

Deens

Inge Bergh en Alain Verster	<i>Warres vleugels</i>	Aino Roscher	Turbine (DK)	€ 385
Brigitte Minne en Kaatje Vermeire	<i>Mannetje en vrouwtje krijgen een kind</i>	Aino Roscher	Turbine (DK)	€ 385
Edward van de Vendel en Alain Verster	<i>De duif die niet kon duiken</i>	Aino Roscher	Turbine (DK)	€ 385

Duits

Leen van den Berg en Kaatje Vermeire	<i>De vraag van olifant</i>	Rolf Erdorf	Gerstenberg (DE)	€ 915
Michael De Cock en Judith Vanistendael	<i>De brief van papa</i>	Rolf Erdorf	Beltz & Gelberg (DE)	€ 1.370
Jan De Kinder	<i>Rood, of waarom pes- ten niet grappig is</i>	Monika Götze	Atlantis (CH)	€ 1.150

Koreaans

Geert De Kockere en Klaas Verplancke	<i>Allemaal praatjes!</i>	Jin-Young Choi	Hyunsil Publishing Sog- umchanggo (KP)	€ 985
Leen van den Berg en Kaatje Vermeire	<i>De vraag van olifant</i>	Myong-suk Chi	Whale Story Publishing (KP)	€ 805
Do Van Ranst en Carll Cneut	<i>De blauwe vogel</i>	Myong-suk Chi	Jakkajungsin Publishing Co. (KP)	€ 1.860

Turks

Guido Van Genechten	<i>Kleine Kangoeroe</i>	Gül Özlen	Kir Cicegi (TR)	€ 995
Brigitte Minne en Carll Cneut	<i>Roodgeelzwartwit</i>	Türkay Yalniz	Sarigaga (TR)	€ 750

Lets

Carl Norac en Carll Cneut	<i>O monster, eet me niet op</i>	Inese Paklone	Liels un Masz (LV)	€ 645
Edward van de Vendel en Carll Cneut	<i>Eén miljoen vlinders</i>	Lucrecia Zappi	Cosac & Naify (BR)	€ 1.100

Tabel Geïllustreerde boeken: prentenboeken – dossiers 2011 met voortgang in 2013

AUTEUR EN ILLUSTRATOR	TITEL BRONTEKST	VERTALER	UITGEVER (LAND)	SUBSIDIE
Engels				
Klaas Verplancke	<i>Appelmoes</i>	Helen Mixter	Groundwood Books (CA)	Geen
Italiaans				
Edward van de Vendel (samensteller), diverse auteurs en Carll Cneut	<i>Fluit zoals je bent</i>	Marta Donati	Calamus Sas (IT)	Geen

Tabel Geïllustreerde boeken: prentenboeken – dossiers 2012 met voortgang in 2013

AUTEUR EN ILLUSTRATOR	TITEL BRONTEKST	VERTALER	UITGEVER (LAND)	SUBSIDIE
Koreaans				
Evelien De Vlieger en Wendy Panders	<i>Hoe maak ik een vriend?</i>	Shin-Jae Jung	Bookinfish (KP)	€ 1.103

Tabel Subsidies geïllustreerde boeken: strips - overzicht naar doeltaal

AUTEUR EN ILLUSTRATOR	TITEL BRONTEKST	VERTALER	UITGEVER (LAND)	SUBSIDIE
Frans				
Kamagurka en Herr Seele	<i>Cowboy Henk</i>	Daniel Cunin	Fremok (BE)	€ 2.800
Steve Michiels	<i>Burgerlijke schemering</i>	Anne Lampens	Fremok (BE)	€ 2.000
Pieter de Poortere	<i>Prins Boerke</i>	(geen)	Editions Glénat (FR)	€ 1.200
Serge Baeken	<i>Sugar</i>	Monique Nagielkopf	Dargaud Benelux (BE)	€ 2.500
Duits				
Brecht Evens	<i>De liefhebbers</i>	Andrea Kluitmann	Reprodukt (DE)	€ 2.600
Brecht Vandenbroucke	<i>White Cube</i>	(geen)	Avant Verlag (DE)	€ 670
Deens				
Maarten Vande Wiele	<i>Paris</i>	Naja Møll- man-Ibsen	Cobolt (DK)	€ 2.260

Engels				
Willy Linthout	<i>Wat wij moeten weten</i>	Laura Watkinson	Conundrum Press (CA)	€ 2.400
Fins				
Brecht Vandenbroucke	<i>White Cube</i>	(geen)	Huuda Huuda (FI)	€ 275
Koreaans				
Judith Vanistendael	<i>Toen David zijn stem verloor</i>	Yi Won-Kyoung	Open Books / Mimesis (KP)	€ 1.575
Noors				
Brecht Vandenbroucke	<i>White Cube</i>	(geen)	No Comprendo Press (NO)	€ 355
Spaans				
Brecht Vandenbroucke	<i>White Cube</i>	(geen)	Fulgencio Pimentel (SP)	€ 315

Tabel Geïllustreerde boeken: strips – dossiers 2011 met voortgang in 2013

AUTEUR EN ILLUSTRATOR	TITEL BRONTEKST	VERTALER	UITGEVER (LAND)	SUBSIDIE
Portugees				
Philip Paquet	Louis Armstrong	António José Gomez Fournier	7 Dias 6 Noite / Editores Unipessoal (PT)	IB

» 2.2.1.4 Auteursbezoeken

Buitenlandse literaire organisatoren die schrijvers, vertalers, illustratoren of stripauteurs uit Vlaanderen uitnodigen, kunnen in aanmerking komen voor een bijdrage in de reiskosten, met een maximum van 500 euro per subsidie. De lezing, de presentatie van de vertaling of de deelname aan een literaire manifestatie moet in principe betrekking hebben op een beschikbare publicatie in de taal van het gastland. Met deze regeling wil het VFL het directe contact van de vertaalde Vlaamse auteur met de buitenlandse lezers, de media en het literaire milieu bevorderen.

Uitnodigingen kunnen uitgaan van organisatoren van literaire festivals, van uitgeverijen die vertalingen van literaire Vlaamse auteurs presenteren, van media en van lectoraten Nederlands in het buitenland, op voorwaarde dat de beoogde doelgroep een algemeen lezerspubliek is.

Er werden 52 dossiers behandeld in 2013. 4 aanvragen werden ingetrokken, 7 aanvragen werden niet gehonoreerd en 1 aanvraag is in behandeling. 5 dossiers uit 2012 kenden voortgang in 2013: 4 aanvragen werden gehonoreerd en 1 dossier blijft in behandeling. In totaal werden 39 (2012: 44) aanvragen gehonoreerd voor een bedrag van 14.017,26 euro (gemiddeld 359,50 euro per auteursbezoek).

De landen van bestemming waren (alle bezoeken): Armenië (1), België (Wallonië) (1), Canada (1), Colombia (1), Denemarken (1), Duitsland (5), Finland (1), Frankrijk (2), Hongarije (3), Italië (5), Libanon (1), Maleisië (1), Nieuw-Zeeland (1), Oostenrijk (1), Polen (4), Roemenië (1), Rusland (1), Spanje (1), Verenigd Koninkrijk (2), Verenigde Staten (1) en Zwitserland (4).

Tabel Auteursbezoeken

AUTEUR	PLAATS	PROJECT/FESTIVAL	SUBSIDIE
Carll Cneut	ES, Barcelona	Món Llibre Festival	€ 240
David Colmer	VS, New York	Voorstelling en promotie <i>Even Now</i> (Hugo Claus)	€ 500
Conz	LB, Beirut	Hay Festival Beirut 8	€ 599
Piet Couttenier	RU, Sint-Petersburg	Presentie leerboek Nederlandstalige literatuur <i>Van Reinaert de Vos tot Godenslaap</i>	€ 375
Annemarie Estor	RO, Curtea de Arges	Curtea de Arges Poetry Nights	Geen
Brecht Evens	CO, Bogotá en Medellín	Entrevinetas	€ 500
Geert Genbrugge	AT, Linz	SCHÄXPIR festival	€ 196
Geert Genbrugge	VS, Washington DC	New Visions/New Voices 2014	IB
Ingrid Godon	FR, Montreuil	The 2013 Montreuil Children's Book Fair	€ 102
Luuk Gruwez	PL, Wroclaw	Festival van Cultuur uit de Lage Landen	€ 189
Maarten Inghels	VK, Hay-on-Wye	The Hay Festival	€ 354
Maarten Inghels	DE, Leipzig	Voorstelling dichtbundel	€ 354
Maarten Inghels	HR, Zagreb	8th International Festival of Contemporary Poetry	Geen
Maarten Inghels	IT, Mantova	Festivaletteratura	€ 118
Maarten Inghels	DE, Berlijn	Literaturfestival	€ 94
Tom Lanoye	BE, Marchin	Lezing en interactie met het publiek	€ 100
Benjamin Leroy	DE, München	The Münchner Bücherschau junior	€ 373
Marvano	PL, Warschau	Comic Warsaw Festival	€ 240
Philip Meersman	C, Havana	Poetic Areas	Geen
Bart Moeyaert	VK, Bath	The Telegraph Bath Children's Literature Festival	€ 500
Erwin Mortier	HR, Zagreb	The First Festival of World Literature	€ 281
Erwin Mortier	RU, Sint-Petersburg	Presentie leerboek Nederlandstalige literatuur <i>Van Reinaert de Vos tot Godenslaap</i>	IG
Jan Mysjkin	RO, Bistrita	Poezia e la Bistrita	€ 437
Nix	CH, Lausanne	Festival international de bande dessinée de Lausanne	€ 137
Leonard Nolens	CO, Medellín	The 23rd International Poetry Festival of Medellín	IG
Leonard Nolens	DE, Frankfurt am Main	Europaïsch Poesiefestival Frankfurt	IG
Anne Provoost	PL, Wroclaw	Festival van Cultuur uit de Lage Landen	€ 500
Anne Provoost	AM, Yerevan	Literary Ark 2013 Festival	€ 402
Willem Roggeman	IT, Pordenone	pordenonelegge.it	€ 197
Tom Schamp	IT, diverse steden	SchampTour	€ 500
Herr Seele	FR, Aix-en-Provence	Tentoonstelling	€ 2.000
Peter Terrin	HR, Zagreb	The First Festival of World Literature	€ 400
Leo Timmers	NZ, Wellington	New Zealand Festival	€ 500
Koenraad Tinel	DE, Berlijn	international literatuur festival berlin	€ 240
Michaël Vandebril	RO, Curtea de Arges	Curtea de Arges Poetry Nights	Geen

Brecht Vandenbroucke	CH, Lausanne	Festival international de bande dessinée de Lausanne	€ 167
Brecht Vandenbroucke	RU, Sint-Petersburg	International Comics Festival Boomfest	IG
Brecht Vandenbroucke	DE, Berlijn	international literatuur festival berlin	€ 261
Lies Van Gasse	RO, Boekarest	Curtea de Arges Poetry Night	Geen
Judith Vanistendael	CA, Toronto	The Toronto Comic Arts Festival	€ 512
David Van Reybrouck	DK, Kopenhagen	Promotie <i>Congo. Een geschiedenis</i>	€ 195
David Van Reybrouck	FI, Helsinki	Interviews	€ 320
Dimitri Verhulst	DE, Oldenburg	Lezingen	Geen
Dimitri Verhulst	PL, Warschau en Poznan	Literature and social problems. Dimitri Verhulst, the author of <i>Problemski Hotel</i> and his experience from the refugee center. Meeting-conference-cultural event.	€ 483
Dimitri Verhulst	IT, Rome	Internationale workshop	€ 350
Klaas Verplancke	IT, Bologna	Digital Cafe, Illustrators' Panel at the Bologna Bookfair	€ 153

Tabel Auteursbezoeken – dossiers 2012 met voortgang in 2013

AUTEUR	PLAATS	PROJECT/FESTIVAL	SUBSIDIE
Olivier Schrauwen	CH, Lucerne	Fumetto 2013	€ 500
Herr Seele	TR, Istanbul	Istanbul International Comics Festival	IB
Peter Terrin	HU, Budapest	Voorstelling Hongaarse editie De bewaker	€ 307,85
David Van Reybrouck	MY, George Town	The George Town Literary Festival	€ 500
Ward Zwart	CH, Lucerne	Fumetto 2013	€ 155, 41

» 2.2.1.5 Auteurspromotie

Het VFL werkt ook aan een uitgebreider presentatiebeleid. Het stuurt daarom steeds vaker auteurs en illustratoren in opdracht naar belangrijke internationale festivals, literaire manifestaties of eigen evenementen. Als literaire ambassadeurs leveren de auteurs en illustratoren een bijdrage aan het programma dat in overleg met het VFL tot stand is gekomen. In dergelijke gevallen betaalt het VFL de reis- en verblijfskosten, en indien van toepassing ook een dagvergoeding.

In 2013 stuurde het VFL vijf kunstenaars naar het Festival International de la Bande Dessinée in Angoulême ter gelegenheid van de gesmaakte tentoonstelling 'La Boîte à Gand'. Brecht Evens, Brecht Vandenbroucke, Lotte Van De Walle, Hannelore Van Dijck en Sarah Yu Zeebroek kregen daartoe elk een beurs voor in totaal € 2.636. De illustratoren Goele Dewanckel en Korneel Detaillieur kregen een beurs voor de International Children's Book Fair in Bologna, voor in totaal € 3.022. Naar de Beijing International Book Fair reisden dan weer de illustratoren Ingrid Godon, Kaatje Vermeire en Pieter Gaudesaboos mee. Voor hun Chinese promotietour kende het VFL in totaal € 5.564 toe.

Tabel Auteurspromotie

AUTEUR	PLAATS	PROJECT/FESTIVAL	SUBSIDIE
Inge Bogaerts	IT, Bologna	Bologna Book Fair	Geen
Nick Claes	IT, Bologna	Bologna Book Fair	Geen
Mattias De Leeuw	IT, Bologna	Bologna Book Fair	Geen
Korneel Detaillieur	IT, Bologna	Bologna Book Fair	€ 1.511
Kristof Devos	IT, Bologna	Bologna Book Fair	Geen
Goele Dewanckel	IT, Bologna	Bologna Book Fair	€ 1.511
Wanda Korosec	IT, Bologna	Bologna Book Fair	Geen
Nils Pieters	IT, Bologna	Bologna Book Fair	Geen
Esther Platteeuw	IT, Bologna	Bologna Book Fair	Geen
Sarah Verroken	IT, Bologna	Bologna Book Fair	Geen
Vanessa Verstappen	IT, Bologna	Bologna Book Fair	Geen
Alain Verster	IT, Bologna	Bologna Book Fair	Geen
Pieter Gaudesaboos	CN, Peking	Beijing International Book Fair	€ 1.892
Ingrid Godon	CN, Peking	Beijing International Book Fair	€ 1.836
Kaatje Vermeire	CN, Peking	Beijing International Book Fair	€ 1.836
Brecht Evens	FR, Angoulême	FIBD (Festival International de la Bande Dessinée d'Angoulême)	€ 480
Brecht Vandenbroucke	FR, Angoulême	FIBD (Festival International de la Bande Dessinée d'Angoulême)	€ 539
Lotte Van De Walle	FR, Angoulême	FIBD (Festival International de la Bande Dessinée d'Angoulême)	€ 539
Hannelore Van Dijck	FR, Angoulême	FIBD (Festival International de la Bande Dessinée d'Angoulême)	€ 539
Sarah Yu Zeebroek	FR, Angoulême	FIBD (Festival International de la Bande Dessinée d'Angoulême)	€ 539

» 2.2.1.6 Vertalershuis

In 2013 verbleven 24 vertalers in 14 verschillende talen 1 maand in het Antwerpse Vertalershuis. Er logeerden het afgelopen jaar vooral Duitsers, Spanjaarden, Centraal- en Oost-Europeanen, maar ook vertalers uit het Midden-Oosten en Azië in het Vertalershuis. De bezettingsgraad bedroeg 100%.

Het VFL kreeg op 1 januari 2009 het Vertalershuis in beheer en creëerde twee permanente plekken voor literaire vertalers in hotel Elzenveld. Het doel was om het Vertalershuis te integreren in het buitenlandbeleid van het VFL en meer interactie met de vertalers op te zetten. In Antwerpen wacht de vertalers bovendien een overvloed van culturele activiteiten en bezienswaardigheden. Niet onbelangrijk, want vertalers hebben, behalve aan een rustige werkplek, vooral behoefte aan een cultuur- en taalbad.

Door een forse verhoging van de kamerprijzen met ingang van 1 januari 2013, zag het VFL zich genooddaakt om uit te kijken naar een nieuw onderkomen vanaf 2013. Een stijlvol tweepersoonsappartement op de tweede verdieping van residentie Oostkasteel, op wandelafstand van de kantoren van het VFL, werd in december 2012 volledig ingericht en uitgerust als woon- en werkplek voor vertalers. Mede dankzij de fysieke nabijheid kunnen de VFL-medewerkers een nauw contact onderhouden met de vertalers. Ze brengen hen op de hoogte van de nieuwe literaire oogst en regelen desgewenst afspraken met Vlaamse uitgeverij, auteurs en/of illustratoren.

Het nieuwe Vertalershuis komt – in tegenstelling tot de vorige locatie – tegemoet aan de wens van de vertalers om over een gemeenschappelijke leefruimte te beschikken waar ze elkaar kunnen ontmoeten en vertaaler-varianten kunnen uitwisselen. Het Vlaamse Vertalershuis beantwoordde in 2013 meer dan ooit aan wat een Vertalershuis beoogt.

Het verblijf is kosteloos en de vertalers komen in aanmerking voor een forfaitair leefgeld van € 1.000 per maand (pro rata), waarop € 115 wordt ingehouden voor vaste kosten. In 2012 bedroeg de duur van een verblijf minstens twee weken tot hooguit twee maanden. In 2013 konden vertalers uitsluitend een verblijf van 1 maand aanvragen. Dit uit praktische overwegingen, maar ook om zo veel mogelijk verschillende vertalers de kans te bieden van de faciliteiten van het Vertalershuis te genieten. Indien er meer aanvragen dan beschikbare plaatsen waren, werd voorrang gegeven aan vertalers die nog nooit eerder in het Vertalershuis verbleven, waarbij het belang van het project waaraan ze werkten, vanzelfsprekend mee in acht werd genomen.

Bovenop de eigen middelen die het VFL voor het Vertalershuis reserveerde, kon het ook opnieuw rekenen op een projectsubsidie van € 5.000 van Antwerpen Boekenstad. Het budget van het Vertalershuis bedroeg in 2013 in totaal € 47.377,20, waarvan € 16.122,15 voor de huur van de kamers en vaste kosten zoals elektriciteit, televisie en internet, € 21.240 leefgeld voor de vertalers en € 10.015,05 werkingskosten, zoals ICT-onderhoud, kantoor-materiaal, aanvullingen aan de bibliotheek en schoonmaak.

Tabel Vertalershuis – bezetting 2013

MAAND	VAN/TOT	NAAM	TAAL	LEEFGELD
Januari	07/01 - 30/01	Tibor Bérczes	Hongaars	€ 885
	07/01 - 31/01	Micaela Van Muylen	Spaans	€ 885
Februari	04/02 - 28/02	Gonzalo Fernández	Spaans	€ 885
	04/02 - 28/02	Willem Groenewegen	Engels	
Maart	04/03 - 31/03	Maria Encheva	Bulgaars	€ 885
	11/03 - 31/03	Bettina Bach	Duits	€ 885
April	02/04 - 29/04	Gülseren Özlen	Turks	€ 885
	04/04 - 30/04	Stefan Wiczorek	Duits	€ 885
Mei	06/05 - 28/05	Yulia Telezhko	Russisch	€ 885
	03/05 - 31/05	Aneta Dantcheva	Bulgaars	€ 885
Juni	04/06 - 30/06	Jan H. Mysjkin	Roemeens	€ 885
	04/06 - 30/06	Minya Lin	Traditioneel Chinees	€ 885
Juli	02-07 - 28/07	Saki Nagayama	Japans	€ 885
	02/07 - 30/07	Julio Grande Morales	Spaans	€ 885
Augustus	01/08 - 27/08	Rainer Kersten	Duits	€ 885
	05/08 - 31/08	Franco Paris	Italiaans	€ 885
September	05/09 - 26/09	Ivana Scepanovic	Servisch	€ 885
	05/09 - 30/09	Irina Grivnina	Russisch	€ 885
Oktober	03/10 - 29/10	Samvel Ghratyan	Armeens	€ 885
	03/10 - 29/10	Armine Ghratyan	Armeens	€ 885
November	05/11 - 29/11	Yuan (Sofie) Sun	Vereenvoudigd Chinees	€ 885
	05/11 - 30/11	Rolf Erdorf	Duits	€ 885
December	03/12 - 31-12	Burak Sengir	Turks	€ 885
	06/12 - 31/12	Slawomir Paszkiet	Pools	€ 885

» 2.2.2 BUITENLAND PROJECTEN

» 2.2.2.1 Buitenlandse beurzen

Het VFL had in 2013 opnieuw een stand op de vakbeurzen in Bologna (maart), Beijing (september) en Frankfurt (oktober), waar het actief nieuwe titels van Vlaamse auteurs promootte. De VFL-stand is op deze drie plekken geïntegreerd in een gemeenschappelijke Vlaamse stand, die in goede banen geleid wordt door de Vlaamse Uitgevers Vereniging (VUV), met financiële steun van Flanders Investment and Trade (FIT).

De buitenlandmedewerkers hadden ook afspraken met internationale uitgevers op het Festival International de la Bande Dessinée in Angoulême (januari), de Leipziger Buchmesse (maart), het Salon du Livre in Parijs (maart), de London Book Fair (april) en op het Salon du Livre et de la Presse Jeunesse in Montreuil (november).

In 2013 werden ook nieuwe beurzen bezocht. In september reisde een buitenlandmedewerker voor het eerst naar de boekenbeurs in Göteborg, Zweden, de grootste ontmoetingsplaats voor het boekenvak in de Scandinavische landen. Eind 2013 was het VFL voor het eerst ook aanwezig op de Guadalajara International Book Fair. Deze Mexicaanse beurs is de belangrijkste boekenbeurs voor Spaanstalige uitgevers van de Latijns-Amerikaanse markt en een van de grootste ter wereld.

PROZA

Het VFL promootte Vlaamse romans op het Salon du Livre in Parijs, de London Book Fair, de Beijing International Book Fair, de Göteborg Book Fair, de Frankfurter Buchmesse en de Guadalajara International Book Fair. Persoonlijke contacten met uitgevers van over de hele wereld zijn belangrijk om meer vertalingen te genereren. Op deze beurzen worden tijdens afspraken van een half uur verschillende auteurs en titels voorgesteld – zowel recente als titels die al enkele jaren oud zijn maar interessant blijven voor de buitenlandse markt en ook klassiekers komen daarbij aan bod. Engelse informatiefiches en fragmentvertalingen helpen de interesse vanuit het buitenland te wekken.

Naast ontmoetingen op beurzen reisde de buitenlandmedewerker voor proza ook naar Berlijn en Londen om er uitgeverijen te bezoeken. Ook werd het VFL uitgenodigd om buitenlandse uitgevers in Amsterdam te ontmoeten tijdens het fellowshipprogramma van het Nederlands Letterenfonds. De actieve promotie van proza in het buitenland zorgt sinds de start in 2003 voor een groeiend aantal vertalingen in diverse talen.

KINDER-EN JEUGDLITERATUUR

Voor kinder- en jeugdliteratuur is de vakboekenbeurs in Bologna de belangrijkste jaarlijkse internationale ontmoetingsplek. Het VFL was er voor de zevende keer aanwezig om er de Vlaamse kinder- en jeugdliteratuur te promoten. Tijdens vier beursdagen vonden gesprekken plaats met 75 buitenlandse uitgevers van kinder- en jeugdliteratuur, vertalers en festivalorganisatoren.

Door jarenlang aan de weg te timmeren heeft het VFL nu een hecht internationaal netwerk van uitgevers die oprecht interesse tonen voor de literaire romans en artistieke prentenboeken van onze Vlaamse auteurs en illustratoren, die meer en meer als een 'sterk en uniek merk' worden

gezien. Ook op deze beurs werden weer veel concrete plannen gesmeed voor vertalingen.

Het VFL geeft elk jaar aan een jonge illustrator de kans om de beurs in Bologna te bezoeken, en deze keer werd Korneel Detaillieur gekozen door de Adviescommissie kinder- en jeugdliteratuur. Hij bezocht de beurs aan de zijde van Goele Dewanckel, die hem op verzoek van het VFL begeleidde. Samen hadden ze gesprekken met uitgevers uit onder meer Spanje, Italië en Zwitserland, waar Korneel feedback kreeg over zijn werk.

Behalve naar Bologna reisde de buitenlandmedewerker voor kinder- en jeugdliteratuur ook naar de vakbeurzen in Londen, Parijs, Beijing en Frankfurt.

STRIPS

Het VFL kan terugblikken op een bijzonder succesvolle editie van het internationale stripfestival in Angoulême, de plek waar internationale stripuitgevers elkaar jaarlijks ontmoeten. De uitgeversafspraken vonden voor het eerst plaats in de besloten tent van de Marché des Droits, waarmee de Vlaamse strip zeker niet aan zichtbaarheid moest inboeten. Integendeel, het VFL verspreidde, in samenwerking met Strip Turnhout, het gratis tijdschrift *Bangarang* over de hele stad, met nieuws over de Vlaamse sector en extra aandacht voor jong striptalent. Daarnaast presenteerde het ook de tentoonstelling ‘La Boîte à Gand’ op een centrale plek in Angoulême, in samenwerking met de Vlaamse vertegenwoordiging in Parijs en Flanders Investment and Trade (FIT).

De internationaal gelauwerde Brecht Evens, auteur van onder meer *Ergens waar je niet wil zijn* en *De liefhebbers*, was curator. Hij stelde vier ‘compagnons de route’ voor, met wie hij samen illustratie studeerde aan Sint-Lucas in Gent: Brecht Vandenbroucke, Hannelore Van Dijk, Sarah Yu Zeebroek en Lotte Van De Walle.

De tentoonstelling oogstte unaniem lof van het talrijk opgekomen publiek. Lezers én media hadden het uitgebreid over de ‘verrassende, avontuurlijke en veelbelovende’ nieuwe generatie Vlaamse striptekenaars. Ook het feit dat in hun werk de grens vervaagt tussen strip en kunst, iets dat je eerder in een museale context zou verwachtten, zorgde voor heel wat lovende woorden.

De pers in Vlaanderen én Frankrijk gaf veel ruchtbaarheid aan de tentoonstelling, die nadien ook nog te zien was in Gent. Met het festival werd de afspraak gemaakt om voortaan tweejaarlijks een tentoonstelling met een Vlaamse curator te presenteren.

» 2.2.2.2 China

Kaatje Vermeire, Pieter Gaudesaboos en Ingrid Godon veroverden afgelopen zomer de harten van Chinese kinderen en hun ouders tijdens een promotietour in Beijing. De drie illustratoren reisden mee met het VFL om de pas verschenen Chinese vertalingen van hun prentenboeken voor te stellen, en dat was een succes. Tijdens de verschillende persvoorstellingen en overal waar ze workshops en lezingen gaven, ontmoetten ze een enthousiast publiek. Ook hun activiteiten op de Beijing International Book Fair – waar het VFL voor het derde jaar op rij afspraken had met Chinese uitgevers – sprongen in het oog.

De drie illustratoren traden op in twee kleuterscholen, een boekhandel, twee musea en op de boekenbeurs van Beijing. De Chinese kleuters en

lagereschoolkinderen waren heel aandachtig en uiterst creatief, hun ouders en de verschillende organisatoren waren onder de indruk van de artistieke kwaliteit van het werk van de drie kunstenaars en van hun workshops.

Hun Chinese vertalingen werden zo op de best denkbare manier gelanceerd, het Vlaams Fonds voor de Letteren legde veel contacten met nieuwe uitgevers en organisatoren in Beijing en andere steden, die in de toekomst zeker hun vruchten zullen afwerpen. Deze activiteit resulteerde ook in een mooi item voor het VRT-journaal via een reportage van China-correspondent Stefan Blommaert.

Op de boekenbeurs spraken de medewerkers van het VFL met een vijftigtal Chinese uitgevers over Vlaamse literatuur in alle genres. Net zoals de afgelopen jaren ging hun aandacht in de eerste plaats naar prentenboeken, en was er veel vraag naar non-fictie. Het VFL blijft inzetten op de promotie van proza, hoewel dat genre moeilijker aan de man te brengen is. Chinese uitgevers worden immers – net als in de rest van de wereld – steeds voorzichtiger en zijn vooral op zoek naar grote namen en bestsellers.

» 2.2.2.3 Publishers tour proza

Een van de meest succesvolle instrumenten van het VFL om Vlaamse literatuur internationaal te promoten is de publishers tour, waarbij een tiental uitgevers uit de hele wereld een midweek in Vlaanderen worden uitgenodigd om onze boekenwereld van binnenuit te leren kennen. In 2013 vond een tweede editie plaats voor prozautgevers, na een eerste tour in 2010.

Elf internationale uitgevers kwamen van 13 tot 17 mei 2013 naar Antwerpen om er de bruisende literaire wereld te leren kennen. Het VFL bood hen een Vlaams cultureel en (re)creatief programma aan van een midweek. De uitgevers – uit Italië, Duitsland, Spanje, Zweden, Hongarije, Noorwegen, Frankrijk, Turkije, VS, Brazilië en Rusland – kregen een literaire rondleiding in Antwerpen en Ieper, ontmoetten auteurs, uitgevers, boekenorganisaties, enzovoort. Dit waren de internationale gasten:

- » Cristina Gerosa, Iperborea (Italië)
- » Ursula Bergenthal, Btb (Duitsland)
- » Laura Huerga, Rayo Verde (Spanje)
- » Nina Eidem, Natur och Kultur (Zweden)
- » Miklós Nagy, Europa (Hongarije)
- » Dagfinn Møller, Cappelen Damm (Noorwegen)
- » Marion Duvert, Le Seuil (Frankrijk)
- » Muge Sokmen, Metis (Turkije)
- » Patrick Nolan, Penguin (VS)
- » Marcelo Ferroni, Objetiva (Brazilië)
- » Alexandra Finogenova, Olga Morozova (Rusland)

Hun programma was behoorlijk vol, met een openingsreceptie in de Hendrik Conscience bibliotheek, speed dates met Vlaamse en Nederlandse uitgevers en een bezoek aan het Vertalershuis van het VFL. De uitgevers brachten ook een bezoek aan het MAS, waar ze begeleid werden door sommige van onze beste auteurs. Met de herdenking van de honderdste verjaardag van het begin van Wereldoorlog I werd een dag van het bezoek besteed aan deze historische episode: de uitgevers bezochten het In Flanders Fields Museum in Ieper en auteurs Stefan Brijs, Erwin Mortier en Stefan Hertmans lieten hen kennismaken met het Lijssenthoek Militair Kerkhof en het Talbot House in Poperinge.

» 2.2.2.4 Buitenlandpromotie non-fictie

In 2013 werd het buitenlandse promotiebeleid voor kwaliteitsvolle Vlaamse non-fictie op een laag pitje voortgezet op de internationale beurzen van Londen, Beijing en Frankfurt. Het pilootproject dat twee jaar eerder werd aangevat om na te gaan of en hoe het VFL de actieve promotie van non-fictie kan opnemen in zijn buitenlandwerking, leidde ook in 2013 tot enkele concrete vertaalprojecten (2.2.1.1). Het uitblijven van een structurele verhoging van de middelen maakte het de facto onmogelijk om actief en uitgebreid in te zetten op de promotie van non-fictie. Niettemin maakte ook de non-fictietitel *Europa, Europa! Over de dichters van de Grote Oorlog* van Geert Buelens met succes deel uit van de brochure *In Flanders Fields. Thirteen Titles on WWI* die het VFL op de Frankfurter Buchmesse voorstelde.

» 2.2.2.5 Poetry International Web

Het VFL ging enkele jaren geleden een partnerschap aan met The Poetry International Web Foundation (PIW) en lanceerde de Belgische domeinnaam <http://belgium.poetryinternational.org>. Het vult die site jaarlijks aan met actuele poëzie-informatie en nieuwe vertalingen van gedichten van dichters uit Vlaanderen. Inmiddels staan er meer dan veertig dichters uit Vlaanderen op de website.

In 2013 werden bijdragen over Paul Demets en Lies Van Gasse voorbereid. Naar aanleiding van het optreden van Roland Jooris op het Poetry International Festival 2013 werd er eveneens een update uitgevoerd met nieuwe vertalingen van zijn recentste gedichten en een interview.

Er werd ook een partner gevonden om de Franstalige poëzie uit België een plaats te geven onder de domeinnaam.

» 2.2.2.6 Lyrikline

Lyrikline.org is een internetplatform waarop gedichten beschikbaar zijn om te beluisteren en te lezen, in hun oorspronkelijke talen en in verschillende vertalingen.

De website lijkt nog het meest op een concert in verzen gesproken door de stemmen en de talen van de auteurs. Lyrikline.org presenteert momenteel 862 dichters, 7.844 gedichten, 58 moedertalen en 10.660 vertalingen in 55 talen. Het VFL is een partner van Lyrikline.org en verantwoordelijk voor de presentatie van Nederlandstalige dichters uit België.

In 2013 heeft lyrikline.org hard gewerkt aan een verbeterde navigatie, de presentatie van de teksten en de audiobestanden en de verschillende zoekfuncties op de website. De vernieuwde en verbeterde website werd gelanceerd op 1 september 2013 in Berlijn met een speciaal evenement in C-Base. Naast lezingen van verschillende Duitse en internationale dichters werd de nieuwe website voorgesteld en de werking ervan toegelicht.

Inmiddels werden de bijdragen over Peter Ghyssaert, Roger De Neef, Paul Claes, Lut De Block, Jeroen Theunissen, Peter Theunynck, Ruth Lasters en Geert Buelens online geplaatst. Ook de in 2012 in Berlijn gemaakte opnames en vertalingen van gedichten van Maarten Inghels, Andy Fierens, Maud Vanhauwaert en Reinout Verbeke, die te gast waren op het festival 'Es Gracht!', staan op de website.

» 2.2.2.7 Vertaalprijzen

Het VFL bekroont in samenwerking met het Nederlands Letterenfonds tweejaarlijks vertalingen naar het Duits, het Engels en het Frans van een Nederlandstalig literair werk. In 2013 werden de Vondel Translation Prize en de Prix des Phares du Nord toegekend.

VONDEL TRANSLATION PRIZE

Bekroont een vertaling in het Engels. Aan de prijs is een bedrag van € 5.000 verbonden.

De prijs van 2013 werd uitgereikt in februari 2014. De laureaat was David Colmer voor zijn vertaling van *De helaasheid der dingen* van Dimitri Verhulst (Portobello Books, VK, 2012). De juryleden waren de Engelse literatuurcriticus Paul Binding en de vertalers Sam Garrett en Paul Vincent, eerdere winnaars van de prijs.

PRIX DES PHARES DU NORD

Bekroont een vertaling in het Frans. De winnaar ontvangt € 5.000.

De prijs van 2013 wordt in februari 2014 uitgereikt. De laureaat is Alain Van Crugten voor zijn vertalingen van het theaterstuk *Mamma Medea*, gepubliceerd bij Actes Sud, en de roman *Sprakeloos*, gepubliceerd bij La Différence, beide van de hand van Tom Lanoye. De juryleden waren Danielle Bourgois, Margot Dijkgraaf en Bertrand Abraham, de laureaat van 2011.

ELSE OTTEN ÜBERSETZERPREIS

Bekroont een vertaling in het Duits. Er is een bedrag van € 5.200 aan verbonden.

De prijs van 2012 werd uitgereikt in januari 2013. De laureaat was Christiane Kuby voor de vertaling van *Godenslaap* van Erwin Mortier (DuMont Buchverlag, 2010). De juryleden waren Prof. Dr. Heinz Eickmans, vertalers Waltraud Hüsmert en Andreas Ecke en recensent Hermann Wallmann.

» 2.2.2.8 Deskundigheidsbevordering vertalers

Het Expertisecentrum Literair Vertalen organiseerde, in samenwerking met het Nederlands Letterenfonds en het Vlaams Fonds voor de Letteren, van 19 tot en met 30 augustus 2013 in Utrecht een zomercursus literair vertalen voor vertalers uit het Nederlands. Doeltalen waren dit keer Spaans en Portugees, met een focus op de Zuid-Amerikaanse varianten van die talen. De cursus is een masterclass voor gevorderden en is toegankelijk voor kandidaten die voldoen aan een aantal voorwaarden. Voor toelating van belangstellenden tot de cursus vindt een selectie plaats, onder meer op grond van een proefvertaling en een motivatie waaruit de daadwerkelijke ambitie voor een literaire vertaalloopbaan blijkt.

Dertien vertalers in het (Latijns-Amerikaans) Spaans en (Braziliaans) Portugees namen deel aan de zomercursus. Tijdens de ochtendsessies werkten de cursisten aan collectieve vertalingen en 's middags vonden er per taalgroep en onder begeleiding van moderatoren en co-moderatoren vertaalateliers plaats waarin fragmenten uit o.a. *De vergelding* van Jan

Brokken, *Vissen redden* van Annelies Verbeke en *Dit zijn de namen* van Tommy Wieringa ter discussie stonden.

Tussen het collectief vertalen en de vertaalateliers door vonden er regelmatig plenaire colleges plaats: 'Vertalen en stijl' door Hilde van Belle, 'Vertalen van kinder- en jeugdliteratuur' door Annelies Jorna, 'Vertaalbeschrijving, vertaalbeschouwing, vertaalbeoordeling' door Henri Bloemen, 'Poëzie vertalen' door Maarten Steenmeijer en Fernando Venâncio, 'Vertalen van non-fictie' door Maarten van de Werf, 'Nieuwe tendenzen in de recente Nederlandstalige literatuur' door Frank Hellemans en 'Dialogo vertalen' door Harm Damsma en Niek Miedema.

Tijdens de slotsessie op vrijdag 30 augustus 2013 presenteerden de cursisten per taalgroep hun collectieve vertalingen. Dit jaar waren dat verhalen uit Toon Tellegens *Langzaam*, zo snel als zij konden en het gedicht *Een sneeuw* van Menno Wigman.

» 2.2.2.9 Denktank buitenlandbeleid en nota

In 2013 kwam de denktank buitenland van het VFL nog twee keer bijeen om verder na te denken over het buitenlandbeleid van het VFL. De leden waren: uitgever met pensioen Norbert Vranckx, uitgever met pensioen Jacques Dohmen, directeur van De Bezige Bij en ex-directeur van het Nederlands Letterenfonds Henk Pröpper, manager van Flanders Image Christian De Schutter, directeur van Passa Porta Sigrid Bousset, directeur van Stichting Lezen Majo de Saedeleer, illustrator Carll Cneut, auteurs Tom Lanoye, David Van Reybrouck en Bart Moeyaert en vertalers Michele Hutchison en Patrick De Rynck. Het resultaat van hun denkwerk werd opgetekend in een nota met als titel 'Op weg naar een ambitieus en transparant buitenlandbeleid'. Dit document telt 20 bladzijden en beschrijft niet alleen algemene waarden en concrete richtlijnen voor het buitenlandbeleid van het VFL, maar ook een duidelijke, concrete en resultaatgerichte visie op de toekomst.

De richtlijnen in dit document zijn in de eerste plaats bedoeld voor de medewerkers zelf van het VFL, als leidraad en allesomvattend kader voor de dagelijkse werking van de buitenlandcel. Daarnaast is het ook een oefening om die dagelijkse werking, en het achterliggende beleid, transparant te maken voor de buitenwereld. Het VFL draagt klantvriendelijkheid hoog in het vaandel, en wil met deze nota duidelijkheid scheppen voor alle verschillende partners die met de buitenlandwerking van het VFL in aanraking komen.

In deze nota wordt enerzijds het buitenlandbeleid van het VFL benoemd en beschreven, na grondige analyse van de huidige werking. Daarnaast werpt het VFL ook al een blik vooruit op de toekomst, naar hoe dat beleid de komende jaren zal evolueren.

In een volgende fase zal een timing worden opgemaakt voor alle vooropgestelde (nieuwe) doelen, acties en werkvormen, gekoppeld aan een gedetailleerd budget. Want zeker niet alle, maar toch een deel van de voorstellen in de nota, kunnen voorlopig niet in de praktijk worden omgezet zonder extra middelen.

» 2.2.2.10 Frankfurt gastlandschap

Tijdens de Frankfurter Buchmesse in oktober diende Vlaanderen samen met Nederland zijn officiële aanvraag in om gastland te worden op de Duitse vakbeurs in 2016. Het VFL en het Nederlands Letterenfonds willen

de organisatie op zich nemen, en stelden hun eerste plannen voor in een 'bidbook'. Dat overhandigden ze officieel aan Jürgen Boos, de directeur van de Buchmesse, die zich voorzichtig enthousiast toonde.

In 1993 waren Nederland en Vlaanderen voor het eerst het Schwerpunkt op de Frankfurter Buchmesse. Sindsdien is de (boeken)wereld sterk veranderd; ze doet dat ook in steeds hoger tempo. Die veranderingen en wat die voor de cultuur en voor het boek betekenen, vormen de kern van het Nederlands-Vlaams verhaal, met als werktitel 'The New Shape of Stories'.

Op uitnodiging van het VFL en de Vlaamse Uitgevers Vereniging (VUV) bezochten de voltallige commissie Cultuur van het Vlaams parlement en parlamentsvoorzitter Jan Peumans op donderdag 10 oktober 2013 de Frankfurter Buchmesse. Om een optreden als gastland mogelijk te maken, is een niet geringe financiële inspanning van de Vlaamse overheid noodzakelijk. Tijdens hun bezoek aan Frankfurt konden de parlementsleden zelf ervaren hoe belangrijk de beurs is in de internationale boekenwereld en hoe groot de impact kan zijn op de culturele én economische return voor een gastland. Na het bezoek verklaarde parlamentsvoorzitter Jan Peumans: 'Zeker na alles wat ik hier vandaag heb gezien, kan ik bevestigen dat het Vlaams parlement volledig achter de kandidatuur van Vlaanderen en Nederland staat om gastland te worden op de Frankfurter Buchmesse in 2016.'

» 2.2.2.11 Ken je burens Nederland

'Ken je burens' is een grensoverschrijdend literatuurprogramma dat in 2013 voor de tweede maal georganiseerd werd door het Vlaams Fonds voor de Letteren, het Nederlands Letterenfonds en de Nederlandse Taalunie (zie 2.1.2.12).

» 2.2.2.12 Residentiewerking

De residentiewerking, die tot eind 2012 onder het Agentschap Kunsten en Erfgoed ressorteerde, valt sinds 2013 onder de bevoegdheid van het VFL. De concrete operationele uitvoering van dit takenpakket werd toevertrouwd aan Passa Porta, die deze opdracht ook al uitvoerde voor het Agentschap Kunsten en Erfgoed. Het VFL en Passa Porta hadden in 2013 regelmatig overleg over de beleidslijnen met betrekking tot residentiewerking en de afstemming op het VFL-buitenlandbeleid. Dit resulteerde in een beheersovereenkomst voor de periode 2013-2014.

Concreet ontvangt Passa Porta internationale auteurs in Brussel en Vlaanderen. Gemiddeld 15 tot 20 auteurs verblijven jaarlijks in de Passa Porta flat of in Vollezele. De auteurs krijgen de kans om in alle rust te schrijven en om kennis te maken met schrijvers, literaire professionals en publiek in Vlaanderen. Naast de ontvangst van buitenlandse schrijvers, biedt Passa Porta ook de kans aan Vlaamse auteurs om te genieten van een schrijfverblijf in het buitenland. Op die manier wordt de uitwisseling tussen talen, literaturen en culturen bevorderd.

In 2013 stuurden Passa Porta en het VFL voor het eerst gezamenlijk een open oproep uit naar Vlaamse auteurs, om hen de kans te geven zich aan te melden voor een residentie in het buitenland. Daarop kwamen een tiental aanvragen binnen. Het is de bedoeling dit in de toekomst nog gericht aan te pakken, om nog meer auteurs te bereiken en zo mogelijk ook binnenlandse residenties voor Vlaamse auteurs aan te kunnen bieden.

» 2.2.2.13 High Impact

Flanders House London en de Nederlandse ambassade in het Verenigd Koninkrijk presenteerden van 14 tot 19 januari 2013 onder de titel 'High Impact' een tournee van zes Nederlandstalige auteurs langs zes Engelse steden om tijdens zes avonden vol lezingen en debatten de beste literatuur uit Vlaanderen en Nederland in Engelse vertaling voor te stellen. Het publiek maakte kennis met Lieve Joris, Herman Koch, Ramsey Nasr, Peter Terrin, Chika Unigwe en Judith Vanistendael. De rondreis langs Oxford, Birmingham, Liverpool, Sheffield en Norwich eindigde in Londen met een gala van alle deelnemende auteurs uit de Lage Landen, met gastoptredens van de Nederlandse auteur Geert Mak en Engelse auteurs Tracy Chevalier, Deborah Moggach en David Mitchell, vanuit hun oeuvre vertrouwd met de Lage Landen. Rosie Goldsmith, voormalig BBC-journaliste en in het Verenigd Koninkrijk bekend als de kampioen van de internationale fictie, was de curator van het project. Het VFL fungeerde samen met het Nederlands Letterenfonds als consultant van de High Impact tournee.

The background is a solid teal color. It features several large, white, abstract geometric shapes that resemble stylized letters or symbols. One shape at the top left is a large 'S' or 'C' shape. Another shape on the right side is a square with rounded corners. A third shape at the bottom is a large 'U' or 'C' shape. The text is centered horizontally in the lower half of the page.

» samenwerking

» 3.1

HET VFL ALS AANSPREEKPUNT LETTEREN

De relevante spelers in de letterensector vullen elk vanuit hun eigenheid, beoogde doelgroep en actiepunten verschillende deelaspecten in van de behoeften aan informatie, toeleiding en transparantie:

- » de VAV als eerste aanspreekpunt voor (strip)auteurs en vertalers;
- » Boek.be als eerste aanspreekpunt voor zijn leden, nl. uitgeverijen, importeurs en boekhandelaars en bijkomend, vanuit hun interrelatie met hen, voor auteurs, literaire organisaties, bibliotheken, lezers ...;
- » het Kunstenloket als informatiebron en ondersteuner van de fiscale, juridische, sociaalrechtelijke en zakelijke aspecten van het kunstenaarschap;
- » Stichting Lezen als leesbevorderingsinstelling;
- » het VFL als impulsgever via subsidieregelingen, projecten, samenwerkingsverbanden, onderzoeksplek ...

De facto zijn enkele functies, die in andere sectoren worden ingevuld door de verschillende steunpunten, door deze letterenactoren overgenomen bij gebrek aan een volwaardig Steunpunt Letteren. Ze spelen daarmee maximaal in op de behoeften van hun achterban en versterken de sector. Het VFL heeft in zijn meerjarenplan 2011-2015 opnieuw gepleit voor een steunpunt om hiaten in te vullen, zoals de ondersteuning van het BoekenOverleg, waarvan we ook de secretariaatsfunctie vervullen, systematisch beleidsondersteunend onderzoek en sectorcommunicatie.

Door de vele contacten, de opgebouwde knowhow over alle aspecten die de letteren aanbelangen, de doelgerichte verzameling en beschikbaarstelling van informatie en documentatie en het actief uitgebouwde netwerk kan het VFL organisaties, individuen en beleidsinstanties ondersteunen met gerichte kennis, praktijkervaring, internationale introducties ... Het VFL is daardoor ook een van de aangewezen partners geworden om het beleid te adviseren over federale thema's zoals het auteursrecht en het sociaal en fiscaal statuut van auteurs en vertalers, maar evenzeer over cultuurnabije thema's zoals de relatie met het sociaal-culturele veld, met het openbaar bibliotheekwerk en diverse deelaspecten van het erfgoedbeleid.

Het VFL bekleedt een centrale plaats in het netwerk van de letteren. Het door het VFL opgestarte BoekenOverleg, waarvoor we ook de secretariaatsfunctie vervullen (zie ook 3.8), is een verankering van deze verbindingsfunctie.

» 3.2

DE VLAAMSE OVERHEID – IVA KUNSTEN EN ERFGOED

Het VFL is verantwoordelijk voor de uitvoering van het letterenbeleid. Daarom is rechtstreeks contact met de uitvoerende macht (de minister van Cultuur) en de wetgevende macht (het Vlaams Parlement, meer concreet de

Commissie Cultuur) een belangrijk aandachtspunt voor het VFL en in het bijzonder voor de voorzitter en de directeur.

De jaarlijkse ontmoeting met de Commissie Cultuur van het Vlaams Parlement vond plaats op 13 juni 2013.

In de inleiding werd, uitgaande van de decretale opdracht, de verhouding tussen markt en subsidies gedocumenteerd, een specifieke eigenschap van de sterk economisch opererende boekenmarkt. De budgetbesteding van 2013 werd uitgebreid toegelicht en de uitdagingen voor de toekomst werden opgelijst. Belangrijk daarbij zijn de nieuwe werking rond interculturaliteit en diversiteit, voor de buitenlandwerking wordt dat ongetwijfeld de voorbereiding van het gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse.

Zoals de vorige jaren was er algemene waardering voor de werking van het VFL en de rapportering daarover in het jaarverslag: de volledigheid, transparantie, duidelijke verantwoording van gebruikte middelen en de toelichting bij beleidsuitgangspunten konden daarbij op bijval rekenen.

Tussentijds wisselde men veel informatie en signalen uit de sector uit en lichtte men beleidskeuzes en concrete dossiers toe. De bereikbaarheid van de kabinetmedewerkers en de open geest waarin deze besprekingen plaatsvinden, brengen de letteren dichterbij het kunstenbeleid en versterken de wederzijdse inzichten over kansen en noden van een dynamisch letterenbeleid.

Het Agentschap Kunsten en Erfgoed was het aanspreekpunt voor de technische begeleiding van begrotingsprocedures, de uitwisseling van informatie over dossiers in de overgangszone tussen letteren en andere kunst disciplines en het buitenland. In opvolging van het rapport van het Rekenhof werden de grijze zones in de uitvoering van het Kunstendecreet en de VFL-regelingen – residentiebeleid, theaterteksten, letterenorganisaties, publicaties – uitgeklaard en zullen deze in de regelgevingen worden aangepast. Driemaandelijks is er overleg over gemeenschappelijke ontwikkelingsdomeinen zoals digitalisering, artistieke cross-overs, de Nederlandse Taalunie, non-fictiebeleid, schrijfofdrachten voor theaterteksten en werkbeurzen.

» 3.3

HET NEDERLANDS LETTERENFONDS

Op 1 januari 2010 zijn de Nederlandse Stichting Fonds voor de Letteren en het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds juridisch gefuseerd tot het Nederlands Letterenfonds. Daarmee zijn 'binnenland'- en 'buitenland'-activiteiten samengebracht in één Letterenfonds, net als bij het VFL. In februari 2011 verhuisde het fonds naar een gerenoveerd schoolpand in Amsterdam, samen met de Nederlandse Stichting Lezen en de Stichting Schrijvers School Samenleving. Pieter Steinz werd na het vertrek van Henk Pröpper in 2012 de nieuwe directeur van het Nederlands Letterenfonds.

Het Vlaams Fonds voor de Letteren en het Nederlandse Letterenfonds organiseren samen drie tweejaarlijkse vertalersprijzen (voor het Franse, het Engelse en het Duitse taalgebied); we konden meezeilen op de organisatie van literaire manifestaties door onze Nederlandse collega's in het buitenland; de vertalingendatabank werd verder gevoed tot meer dan 13.500 vertaalde titels met nieuw verschenen en recent ontdekte vertalingen (ook van prentenboeken) van Vlaamse auteurs; en dagelijks worden informatie, adressen en ervaringen met buitenlandse uitgevers, vertalers en beurzen

uitgewisseld. Het Vlaams Fonds voor de Letteren stapte ook mee in een Europees project, 'Schwob', dat gecoördineerd wordt door het Nederlands Letterenfonds.

Het spreekt vanzelf dat ook de voorbereiding van de aanvraag tot een gezamenlijk gastlandschap van Vlaanderen en Nederland op de Frankfurter Buchmesse van 2016 een bijzonder intensief overleg noodzakelijk maakte. Dat de samenwerking tussen het Nederlands Letterenfonds en het Vlaams Fonds voor de Letteren erg vlot verloopt, bleek duidelijk bij de overhandiging van het 'bidbook' *Low Countries. Deep Imagination* aan de directie van de Frankfurter Buchmesse op de beurs van 2013.

Het is prettig, verrijkend, stimulerend en efficiënt om op basis van gelijkheid en wederzijds respect over de grenzen heen te werken aan de ontwikkeling en de ondersteuning van een rijk en divers Nederlandstalig literair landschap. Graag danken we de Nederlandse collega's voor de openheid, de inzet, de samenwerking en de collegialiteit. De bestaande samenwerking werd nog geïntensiveerd met een eerste vergadering in een terugkerend patroon in december 2013, waarop de directie en de stafmedewerkers van beide organisaties rond de tafel zaten om (beleids)plannen en ideeën voor het komende kalenderjaar op elkaar af te stemmen.

» 3.4

HET EXPERTISECENTRUM VOOR LITERAIR VERTALEN (ELV)

Met de financiële steun van de Nederlandse Taalunie is een Vlaams-Nederlands instituut opgezet om te werken aan de deskundigheidsbevordering van literaire vertalers in en uit het Nederlands: het Expertisecentrum Literair Vertalen (ELV). De dagelijkse werking wordt ingevuld vanuit een samenwerkingsverband tussen de Universiteit Utrecht en het departement vertalen van de Lessius Hogeschool in Antwerpen.

De beleidsraad van het Expertisecentrum wordt gevormd door afgevaardigden van het VFL, het Nederlands Letterenfonds en de Nederlandse Taalunie. Naast een klankbord voor de ELV-programma-aanbiedingen aan de vertalers is de beleidsraad ook een uitwisselingsplatform voor initiatieven in Vlaanderen en Nederland op het vlak van deskundigheidsbevordering voor vertalers én tevens het laboratorium waar nieuwe behoeften gedetecteerd, geëvalueerd en omgezet worden in nieuwe programma's.

In 2013 is, zoals in 2012, dankzij extra middelen van de Nederlandse Taalunie ook aandacht besteed aan het ontwikkelen van specifieke ondersteuningsregelingen voor beginnende Vlaamse vertalers (zie ook '2.1.1.3 Ontwikkelingsbeurzen' en '2.1.2.5 Literaire vertalers').

Terugkerende onderwerpen in de werkvergaderingen waren de start van de transnationale master literair vertalen en de invulling van programma's, cursussen, mentoraten en coachingtrajecten.

Het Expertisecentrum Literair Vertalen organiseerde, in samenwerking met het Nederlands Letterenfonds en het VFL, van 19 tot en met 30 augustus 2013 in Utrecht een zomercursus literair vertalen voor vertalers uit het Nederlands. Doeltalen waren dit keer Spaans en Portugees, met een focus op de Zuid-Amerikaanse varianten van die talen. De cursus is een masterclass voor gevorderden en is toegankelijk voor kandidaten die voldoen aan een aantal voorwaarden. Voor toelating van belangstellenden tot de cursus

vindt een selectie plaats, onder meer op grond van een proefvertaling en een motivatie waaruit de daadwerkelijke ambitie voor een literaire vertaalloopbaan blijkt.

Voor de proefvertaling moesten de kandidaten een fragment uit *Grip* van Stephan Enter vertalen, in de vertaalateliers kwamen *De vergelding* van Jan Brokken, *Vissen redden* van Annelies Verbeke en *Dit zijn de namen* van Tommy Wieringa aan bod.

Het Expertisecentrum Literair Vertalen organiseerde van 4 tot en met 8 november 2013 in Antwerpen een Intensieve Cursus Literair Vertalen voor vertalers in het Nederlands. De cursus was dit jaar bedoeld voor vertalers uit het Deens en Fins in het Nederlands, met een uitgesproken en beroepsgerichte belangstelling voor het vak van literair vertaler, en voor vertalers uit het Zweeds in het Nederlands die al enige ervaring hebben als literair vertaler. Het programma omvatte intensieve praktische vertaalworkshops in de namiddag, voor de drie doeltalen apart. Tijdens de workshops werd gewerkt aan vertalingen die de deelnemers van tevoren hadden voorbereid. Daarnaast vonden in de ochtenduren algemene lezingen en forumgesprekken in het Nederlands voor alle deelnemers tezamen plaats.

» 3.5

DE NEDERLANDSE TAALUNIE (NTU)

Door de financiële ondersteuning van het Expertisecentrum Literair Vertalen levert de Nederlandse Taalunie (NTU) een belangrijke bijdrage aan de deskundigheidsbevordering van literaire vertalers uit en in het Nederlands. De beide letterenfondsenvormen samen met de Taalunie en het ELV-bureau de beleidsraad waarin het jaarprogramma en de beleidsopties op langere termijn vastgelegd worden.

De Vlaamse dichter, schrijver en columnist Bernard Dewulf heeft voor zijn stuk *Een lolita* de Taalunie Toneelschrijfprijs 2013 gekregen. De prijs bedraagt € 10.000 en bekroont de meest belangwekkende toneeltekst van het afgelopen seizoen. De Prijs van de Studentenjury ging naar 'BOG.' van het collectief BOG. (Judith de Joode, Benjamin Moen, Sanne Vanderbruggen en Lisa Verbelen). Lot Vekemans hield de Taalunie Toneelschrijflezing. Het VFL en de NTU willen met deze prijs de theatertekst als literair genre onder de aandacht brengen.

Het Nederlands Letterenfonds, het Vlaams Fonds voor de Letteren en de Nederlandse Taalunie organiseerden voor de tweede maal het grensoverschrijdend literatuurprogramma 'Ken je bureu'. De drie organisaties willen met dit initiatief niet enkel de kennis van elkaars literatuur verhogen, maar ook de auteurs, de uitgevers en de onafhankelijke boekhandels ondersteunen. Bovendien hopen ze dat een dergelijk voorbeeld een stimulans vormt voor het literaire middenveld om het concept naar zich toe te trekken (zie ook 2.1.2.12).

Na de lancering in 2009 van de Vlaams-Nederlandse website voor literaire tijdschriften (zie ook 2.1.2.1), een gemeenschappelijk project van de Letterenfonds en de Taalunie, werd deze site geüpdatet bij het verschijnen van nieuwe nummers. Door de bestelfunctie, voor zowel losse nummers als abonnementen, kunnen geïnteresseerde lezers alle tijdschriften gemakkelijk in handen krijgen. De website werd in 2013 vernieuwd en biedt nu ook content uit de tijdschriften aan.

» 3.6

BOEK.BE, VUV EN VVB

Samen met de muzieksector is de boekensector binnen de kunstendisciplines het segment met de grootste rol voor de economische actoren. Als organisaties met een economische finaliteit spelen uitgeverijen, importeurs en boekhandels een belangrijke rol in de reproductie en de verspreiding van de literaire creaties en brengen ze materiaal en inhoud aan voor de werking van non-profit literaire organisaties en manifestaties. Het is dan ook logisch dat het VFL direct contact houdt met de koepelorganisatie van de boekensector Boek.be en de deelorganisaties voor uitgevers, de Vlaamse Uitgeversvereniging (VUV) en de boekhandels, de Vereniging Vlaamse Boekverkopers (VVB).

Als deelnemers aan het BoekenOverleg en als rechtstreekse betrokkenen bij items als VEP, lees-, leen- en kooponderzoek rond boeken en culturele industrieën, zitten de economische boekenactoren en het VFL regelmatig samen rond de vergadertafel.

Samen met de VUV diende het VFL een aanvraag in bij Flanders Investment and Trade (FIT) voor de ondersteuning van de buitenlandse beurzen in Angoulême, Londen en Bologna (zie ook 3.12). De stand op de Frankfurter Buchmesse werd ook dit jaar gecoördineerd en deels gefinancierd door FIT. Het VFL heeft zijn eigen stand geïntegreerd in de collectieve stand om de uitstraling en de betrokkenheid vanuit cultuur en letteren duidelijk zichtbaar te maken.

Door deelname van de directeur aan de Werkgroep Opleiding van Boek.be en de lessencyclus 'Introductie tot het boekenvak' aan de universiteit Antwerpen werkt het VFL mee aan de professionalisering van de sector.

» 3.7

VLAAMSE AUTEURSVERENIGING (VAV)

Het VFL lag mee aan de basis van de oprichting van de Vlaamse Auteursvereniging (VAV) in juni 2008. Met de resultaten van een ruime navraag over de effectiviteit en de werking van de bestaande auteursverenigingen bij auteurs en vertalers ging een werkgroep onder leiding van Jos Geysels aan de slag om de contouren uit te tekenen van een nieuwe auteursvereniging. Gesteund door een grote groep auteurs startte de VAV in het najaar 2008 onder het voorzitterschap van Erik Vlaminck en de door de vergadering verkozen bestuursleden.

Van bij de start heeft het VFL zijn verantwoordelijkheid opgenomen en de werking financieel gesteund (zie ook '2.1.2.4 Projecten binnenland'). Om de onafhankelijkheid te waarborgen is een convenant afgesloten dat vastlegt dat de financiële verantwoording geen aanleiding kan vormen om in te grijpen in de inhoudelijke werking. De inherente spanning tussen de VAV, als belangenbehartiger van auteurs en vertalers, en het VFL, als uitvoerder van het letterenbeleid, inclusief regelingen voor auteurs en vertalers, leidt in de praktijk absoluut niet tot immobilisme of ongelijkheid. Het tweemaandelijks overleg tussen de voorzitter en de stafmedewerker van de VAV en de voorzitter en de directeur van het VFL zijn constructieve bijeenkomsten, waarin elke partij vrank en vrij haar argumenten ver-

woordt, verschillende visies met elkaar confronteert en zoekt naar wat hen verbindt, niet naar wat hen kan scheiden. Moeilijke thema's worden niet ontweken, maar oplossingsgericht aangepakt. Het VFL steunt de ambitie van het VAV-bestuur om de werkmiddelen structureel te verankeren via een collectieve voorafname op leenrecht. Deze middelen zijn momenteel echter zo laag dat dit niet te verdedigen valt bij de auteurs.

Naar aanleiding van een grote peiling die de Vlaamse Auteursvereniging (VAV) uitvoerde bij Vlaamse auteurs en waar ook het VFL zijn medewerking aan verleende, heeft rechtenmaatschappij Sabam besloten nu ook de extra inningen van opvoeringsrechten op lezingen zonder commercieel karakter stop te zetten. Deze inningen gebeurden in de vorm van een extra factuur aan de organisator, die hiervan zelden op de hoogte was. Ook de auteurs bleken zich niet bewust van deze extra inning, die bovenop hun honorarium kwam. Zij gaven in de VAV-peiling massaal aan dit niet te wensen.

Op basis van de overweldigende resultaten besloot Sabam de inningen te schrappen. Sabam zal nu nog uitsluitend innen voor auteurs die daar nadrukkelijk voor kiezen en voor lezingen met een commercieel karakter. VAV en Sabam kwamen overeen dat de grens ligt op een toegangsprijs van 8 euro.

» 3.8

BOEKENOVERLEG

Dit structureel overleg van organisaties* uit alle geledingen van de Vlaamse boekensector, opgericht in 2007 onder impuls van het VFL, ontwikkelt gemeenschappelijke standpunten tegenover het beleid, wisselt aandachtspunten uit waarmee de verschillende organisaties bezig zijn en zet ad hoc werkgroepen op rond strategische thema's. Het overleg werd in 2013 voorgezeten door Leen Van Dijck. Het secretariaat werd verzorgd door het Vlaams Fonds voor de Letteren. Vanaf 2013 opereert het BoekenOverleg met een kerngroep en een forum.

De kerngroep van het BoekenOverleg kwam zesmaal samen in 2013, het forum tweemaal. Belangrijke vergaderthema's waren de werkplanning 2013, de gereguleerde boekenprijs, een transparante uitbetaling van de leenvergoeding, het sociaal statuut van de scheppende kunstenaar, het Cultuursalon met de VRT en de voorbereiding en opvolging van de actiepunten van ons memorandum in voorbereiding.

De grote actiepunten in 2013 waren de 'Staat van het Boek' en de voorbereiding van het Memorandum BoekenOverleg 2014.

Het programma van de 'Staat van het Boek' startte met een gesprek onder leiding van Gitte Vanhoyweghen tussen André Vandorpe, die vanaf 15 april het directeurschap van vakvereniging Boek.be overnam van Geert Joris, en Marc Reugebrink, die samen met Patrick De Rynck het nieuwe voorzitterschap van de Vlaamse Auteursvereniging overnam van Erik Vlaminc. Zij hadden het over de uitdagingen en veranderingen die zich aandienen voor het boekenvak en lichtten voor de eerste maal publiekelijk hun plannen toe.

*Deelnemers aan het BoekenOverleg: Bibnet, Boek.be (VVB, VUV), CANON Cultuurcel, Letterenhuis, KANTL, LOCUS, Stichting Lezen Vlaanderen, Vlaamse Auteursvereniging, Vlaamse Erfgoedbibliotheek, Vlaams Fonds voor de Letteren, Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek, Archief en Documentatie en het voltallige literaire middenveld.

In 'De buitenspiegel' besprak Hans Bourlon de manieren waarop Studio 100 nieuwe publieksgroepen aanboort door productdifferentiatie, en in de afsluitende keynotelezing maakte Philippe De Coene, voorzitter van de Commissie Cultuur van het Vlaams Parlement, een stand van zaken op van de resolutie over een actieplan voor de letteren, die in 2012 goedgekeurd werd door het Vlaams Parlement.

Het slotwoord was voor Leen Van Dijck, voorzitter van het BoekenOverleg. In zeven sessies werden bovendien verschillende aspecten uit de actualiteit van de boekensector voorgesteld, becommentarieerd en bediscussieerd.

De betrokkenheid van de meer dan 250 aanwezigen uit bibliotheken, de economische boekensector, literaire organisaties, de academische wereld, auteurs en vertalers, de erfgoedsector en de media, die een staalkaart boden van alle boekbetrokkenen, toonde een concretisering van de groeiende synergie en samenwerking tussen de commerciële en de zuiver culturele spelers.

De publicatie van het BoekenOverleg met als titel *Boeken op tafel. Het BoekenOverleg vraagt actie!* verzamelt de standpunten en beleidsoplossingen die de partners van het BoekenOverleg tegenover de overheden innemen. Het BoekenOverleg is vragende partij voor een beleid (op Vlaams, federaal én Europees niveau) dat de creatie en de productie van boeken extra stimuleert, een ruime verspreiding en promotie van het boek garandeert, de leesbevordering verder uitbouwt, opleiding en innovatie bevordert, en ten slotte oog en middelen veil heeft voor zowel het groeiende belang van de internationale context als de bewaring en de ontsluiting van boeken- en letterenerfgoed. Om dit alles te bereiken is het geïntegreerde letterenbeleid, vandaag belichaamd door het VFL, zonder meer een ontwikkeling in de goede richting. Het BoekenOverleg streeft bewust naar meer en betere samenwerking tussen alle partners en beleidsdomeinen om de beschikbare middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten. Tezelfdertijd pleit het voor minder versnippering van de middelen en meer coördinatie om een coherent beleid op lange termijn te verwezenlijken.

» 3.9

STEUNPUNTENOVERLEG

Sinds 2008 neemt het VFL deel aan het maandelijks overleg van de kunststeunpunten. Hoewel het formeel geen steunpunt is, was het voor het VFL belangrijk om de letteren meer centraal in de kunstensector te brengen door aan dit overleg deel te nemen. De expertise en informatie over de dagelijkse werking van de steunpunten BAM, Muziekcentrum Vlaanderen, VTi en VAI zijn voor de VFL-directeur een belangrijke impuls om de letterensector te analyseren en te voeden.

De thema's waar gemeenschappelijk aan wordt gewerkt (een internationaal kunstbeleid, e-cultuur, een maatschappelijk draagvlak voor de kunsten, de coördinatie en implementatie van onderzoeken) zijn ook voor het VFL belangrijke aandachtspunten. Voor het VFL spelen deze aandachtspunten weliswaar in een andere kunstomgeving met specifieke sectoreigenschappen en moeten ze ingevuld worden vanuit een andere rol in het veld.

Voor de internationale dimensie vult het VFL het letterenluik in van

de Art Flanders-website en de elektronische nieuwsbrief, beiden opgezet door de kunstesteunpunten. In 2013 werd er ook regelmatig overlegd met Cultuurnet om tot een uitgebreide samenwerking te komen. In 2013 werd de vernieuwing van de Arts Flanders-website (onder meer op basis van de UIT-agenda van Cultuurnet) en de elektronische nieuwsbrief grondig voorbereid.

De kunstesteunpunten nemen ook deel aan het ACCE-overleg dat de brug tussen cultuur en educatief werk wil versterken. De inkorting op de werkingsmiddelen van de kunstesteunpunten is de aanleiding om hun eigen functie te herdefiniëren en te onderzoeken welke opdrachten eventueel gezamenlijk ingevuld kunnen worden.

» 3.10

VLAAMS AUDIOVISUEEL FONDS

Het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF) en het VFL lanceerden, in samenwerking met bioscoopgroep Kinopolis en Canvas, een unieke oproep naar de animatiesector en de literaire wereld. De fondsen willen, naar aanleiding van de herdenking van 100 jaar Eerste Wereldoorlog in 2014, twaalf ultrakorte animatiefilms met bijbehorende gedichten laten creëren rond het thema 'vrede' (zie 2.1.2.3).

» 3.11

STICHTING LEZEN

Vanuit de vaststelling dat een gezond en bruisend Vlaams letterenveld een goede voedingsbodem is om mensen tot lezen te brengen én dat een grote interesse voor lezen een belangrijke voorwaarde vormt voor hoogstaande literaire creatie, zullen Stichting Lezen en het VFL elkaars doelstellingen voluit steunen en complementair, ieder vanuit de eigen opdracht en expertise, werken aan een breed gedragen letteren- en leesbeleid. Om dit ook te verankeren naar de toekomst toe hebben beide organisaties samen een gemeenschappelijk addendum uitgewerkt bij hun bestaande beheersovereenkomsten met de Vlaamse overheid en hebben ze dat samen met de minister van cultuur ondertekend. Het is daarbij expliciet de bedoeling om te werken aan:

- » de verdere uitwerking, ondersteuning en verspreiding van een divers en kwalitatief aanbod;
- » een betere afstemming met andere relevante actoren binnen de culturele, educatieve en sociale sector in Vlaanderen;
- » een gezamenlijk buitenlandbeleid op het snijvlak van leesbevordering en vertaal- en presentatiebeleid.

Het uiteindelijke doel hiervan is de gezamenlijke expertise zo veel mogelijk te bundelen en een studie- en kenniscentrum uit te bouwen rond letteren en leesbevordering. Een eerste realisatie die al werd voorbereid en ontwikkeld in 2013 is onder meer een reglement voor leesbevorderingsprojecten.

Naar aanleiding van de evaluatie van het Participatiedecreet werden de middelen voor leesbevorderingsprojecten eind vorig jaar integraal overge-

dragen naar het Vlaams Fonds voor de Letteren (VFL) en kreeg het fonds de expliciete opdracht om projecten te ondersteunen die leesbevordering centraal stellen. Deze middelen worden vanaf 1 januari 2014 beheerd door een adviescommissie die inhoudelijk en organisatorisch gedragen wordt door het VFL en Stichting Lezen.

In het najaar van 2013 zaten het VFL en Stichting Lezen een aantal keer samen om een nieuw reglement uit te werken. Het reglement werd eind 2013 gefinaliseerd en begin 2014 bekendgemaakt via verschillende kanalen. In dit nieuwe reglement wordt prioriteit gegeven aan projecten voor kansengroepen met specifieke aandacht voor interculturaliteit en participatie van personen in armoede. De voorkeur gaat daarbij uit naar projecten met een bovenlokale uitstraling en/of projecten die als experiment worden opgezet. De betrokkenheid en actieve participatie van de doelgroep en de aansluiting bij de leefwereld van de doelgroep zijn belangrijke aandachtspunten. Ook onderzoek met betrekking tot leesbevordering komt in aanmerking.

In 2014 zal de Stichting Lezen ook participeren (middels aanwezigheid van de directeur) in de Adviescommissie letteren en samenleving, die ook een bredere opdracht heeft dan enkel het uitbrengen van adviezen over subsidieaanvragen voor projecten rond leesbevordering. De commissie behandelt immers ook specifieke projecten die vanuit een algemene aandacht voor doelgroepen extra kansen willen bieden aan personen in armoede en personen met een migratieverleden (van verschillende generaties). De vertrekbasis bij de ondersteuning van deze projecten is steeds de missie van het VFL, waarbij bijzondere aandacht uitgaat naar auteurs, vertalers en illustratoren en naar de deelterreinen creatie, promotie en presentatie. Het VFL reserveert jaarlijks een bedrag voor de ondersteuning van dergelijke projecten in zijn begroting. In 2014 gaat het over een bedrag van € 30.000. Ten slotte heeft deze adviescommissie ook de taak om mee input te leveren aan de ontwikkeling van een gedragen beleidskader rond deze thematiek.

Bij de samenstelling van de commissie is er de nodige aandacht besteed aan het verenigen van expertise op het vlak van diverse invalshoeken of domeinen: onderwijs, welzijn, kunsteducatie, auteurs, bibliotheeksector en interculturaliteit.

In 2014 wordt samen met Stichting Lezen verder ook werk gemaakt van een meerjarenactieplan armoedebestrijding.

Er vindt in voorjaar 2014 overleg plaats met drie wetenschappelijke instellingen die actief zijn op het terrein van interculturaliteit en diversiteit actief zijn: Piet Van Avermaet - SDL (UGent), Noël Clycq - CeMIS (UA) en Koen Van Gorp - CTO (KU Leuven).

En eind mei organiseren VFL en SL ook samen een denkdag rond leesbevordering en sociale uitsluiting, waarbij experts op het vlak van leesbevordering rond 5 thema's zullen reflecteren over een meer gerichte leesbevorderingspraktijk. Eén van de gesprekstafels zal specifiek inspelen op interculturaliteit / armoede en het doorbreken van mechanismen van sociale uitsluiting.

» 3.12

FLANDERS INVESTMENT AND TRADE

Zoals de afgelopen vier jaar het geval was, diende het VFL ook in 2013 samen met de Vlaamse Uitgevers Vereniging (VUV) een subsidieaanvraag

in bij Flanders Investment and Trade (FIT) voor de ondersteuning van de deelname aan internationale beurzen in Angoulême, Londen, Beijing en Bologna. Het VFL en de VUV versterken elkaar daar, ieder vanuit een specifieke rol. Het VFL focust vanuit een marktcorrigerende invalshoek op de totstandkoming van vertalingen van literair en cultureel waardevolle, maar economisch moeilijk verkoopbare titels van auteurs uit Vlaanderen. De VUV ondersteunt als belangenorganisatie de export van titels van haar leden-uitgevers vanuit een economische logica. Die verschillende doelstellingen beletten niet om samen een collectieve stand op te zetten en literatuur uit Vlaanderen internationaal te presenteren en te promoten.

De stand op de Frankfurter Buchmesse werd voor de derde keer gecoördineerd en deels gefinancierd door FIT. Het VFL had een plaats op de collectieve stand om de uitstraling en de betrokkenheid vanuit cultuur en letteren duidelijk zichtbaar te maken.

The background is a solid teal color. It features several white geometric shapes: a large triangle on the left side, a vertical line on the right side, and a horizontal line at the bottom. The text is centered in the lower half of the image.

» **financieel
overzicht**

» 4.1

JAARREKENING (BALANS EN RESULTATENREKENING)

» 4.1.1 RESULTATENREKENING 2013

» 4.1.1.1 Opbrengsten

Operationele opbrengsten

+ € 4.659.000	dotatie 2013
+ € 74.400	non-fictieprojecten
+ € 55.416	cofinanciering Nederlands Letterenfonds (werk- en projectbeurzen)
+ € 21.000	geoormerkt mecenaat
+ € 20.000	project crowdfunding in opdracht van minister Schauvliege
+ € 15.000	terugbetaling project 'Ken je buren'
+ € 7.600	terugbetaling subsidie auteurslezingen vanwege Stichting Lezen
+ € 7.462	terugbetaling Else Otten Prijs (vertalersprijs)
+ € 32.597	overige diverse opbrengsten

Totaal: € 4.892.475

» 4.1.1.2 Kosten

	2013	2012	2011
2.1 Subsidies Projecten	3.252.481	2.426.254	2.726.181
	180.815	135.223	145.262
2.2 Werkingskosten	1.153.843	1.079.999	1.048.825
Personeel	820.787	770.728	755.970
Huisvesting	73.640	73.338	73.662
Administratie, bestuur	107.564	110.354	110.685
ICT	68.280	43.368	18.888
Communicatie	34.628	36.491	33.964
Overige	49.004	45.720	55.656
2.3 Overige kosten	52.874	55.966	112.617
Afschrijvingen	52.874	55.966	49.117
Voorzieningen	0	0	63.500
Totaal operationele kosten	4.640.013	3.697.442	4.032.885
Operationeel resultaat	252.461,90	247.807	-32.300
Financiële opbrengsten	100	134	204
Financiële kosten	-702	-770	-732
Over te dragen subsidieregeling	76.968	213.816	22.050
Resultaat van het boekjaar	€ 174.892	€ 247.171	€ -10.778

» 4.1.1.3 Toelichting jaarrekening 2013 en vergelijking met 2012

OPBRENGSTEN

- » De dotatie van de Vlaamse overheid is toegenomen met € 899.000 tot € 4.659.000, als resultaat van een verder geïntegreerd letterenbeleid. Voortaan worden ook Poëziecentrum, de werkplaats Passa Porta, de auteurslezingen en de residentiewerking voor auteurs in het buitenland vanuit het VFL betoelaagd.
- » In functie van de lacune bij ondersteuning van literaire non-fictie (met stijgende vraag vanuit de markt) heeft minister Schauvlieghe eind 2013 nog een eenmalige projectsubsidie toegekend voor dit belangrijke genre voor de realisatie van een aantal vertalingen in het buitenland.
- » Betalingen door het Nederlands Letterenfonds voor de cofinanciering van door beide fondsen toegekende werkbeurzen voor auteurs bedroeg € 55.416, wat bijna een halvering is ten opzichte van het vorige boekjaar. Door de nieuwe regeling van de werkbeurzen, waarbij de aanvraag voortaan op basis van woonplaats gebeurt, is dit een uitdovende opbrengst. We verwachten dat ze in 2014 volledig verdwijnt.
- » In het kader van de voorbereidingen voor een potentieel gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse in 2016 kreeg het VFL ook nog een bijkomende subsidie van € 44.400 voor personeelondersteuning.
- » Geoormerkt mecenaat in het kader van vertalingen van *Congo* (David Van Reybrouck), het resterende gedeelte van het mecenaat (€ 21.000) werd gebruikt voor de Engelstalige en Italiaanse vertaling.
- » Voor het crowdfundingproject 'www.boekensteun.be', in opdracht van minister Schauvlieghe, ontvingen we een eerste schijf van € 20.000; de volgende schijf volgt na inlevering van het evaluatierapport (voorjaar 2014).
- » Het project 'Ken je burens' is een samenwerking tussen het Nederlands Letterenfonds, het Vlaams Fonds voor de Letteren en de Nederlandse Taalunie, voor grensoverschrijdende presentatie van Vlaamse en Nederlandse auteurs in kwaliteitsboekhandels en op boekenbeurzen in beide landen. De praktische organisatie en voorfinanciering gebeurde door het VFL. Deze inkomsten zijn dus een doorfacturatie van gemaakte kosten.
- » Omwille van de overdracht van de auteurslezingen van Stichting Lezen naar het VFL, diende nog een verrekening te gebeuren van door het VFL betaalde lezingen voor de periode van november en december 2012, toen de auteurslezingen nog door Stichting Lezen werden gefinancierd.
- » De inkomsten van de Else Otten Prijs zijn een terugvordering van gemaakte kosten bij het Nederlands Letterenfonds, in het kader van een gedeelde financiering en organisatie van deze vertalersprijs.

KOSTEN

- » De totale uitgaven voor subsidies (€ 3.252.481) stijgen aanzienlijk (met maar liefst 34%) als gevolg van het geïntegreerd letterenbeleid dat nu op kruissnelheid komt en waardoor steeds meer literaire activiteiten en actoren nu rechtstreeks vanuit het VFL worden gefinancierd.
- » Na een kleine terugval in 2012 besteedden we het afgelopen jaar andermaal € 180.815 aan diverse projecten (o.a. Ken je Buren,

Vertalersgeluktournee, BoekenOverleg, projecten van literaire tijdschriften, Schwob, een publishers tour proza, een Vlaams-Nederlandse auteurstournee in het Verenigd Koninkrijk onder de naam 'High Impact' en de voorbereiding van het gastlandschap op de Frankfurter Buchmesse in 2016).

- » Ondanks een behoorlijk aantal extra taken en activiteiten stijgen de algemene werkingskosten slechts met 6,8%. Die stijging is te wijten aan de aanwerving van een extra stafmedewerker die, naast een aantal subsidieregelingen voor het binnenland, ook aandacht voor leesbevordering, interculturaliteit en armoedebestrijding vanuit de letteren in haar takenpakket heeft. Daarnaast dienden we ook een zware investering te realiseren voor de totaal vernieuwde website www.auteurslezingen.be en de aansluiting daarvan met de bestaande databank, wat vooral de kostentoeename bij ICT verklaart.
- » Hoewel de beheersovereenkomst met de Vlaamse overheid een totale overhead van 27% als streefcijfer hanteert, slagen we erin om de totale werking van het VFL te realiseren voor 23,9%. De totale personeelskost bedraagt slechts 17% van de totale inkomsten.
- » We voorzagen in de loop van 2013 ook een mogelijk financieel opstartbedrag voor een breed gedragen Vlaams poëzieplatform, in samenwerking met alle betrokken partijen (Poëziecentrum, Boek.be, Stichting Lezen, Literair Middenveld en CANON Cultuurcel). De vermoedelijke realisatie daarvan zal een aanvang nemen in 2014.
- » Het operationeel resultaat komt op een positief saldo van € 252.462.
- » De over te dragen subsidieregelingen (toegekend in 2013, maar slechts te betalen in 2014 of later) bedragen € 76.968, een normalisering na de uitzonderlijk grote overdracht in 2012 omwille van de gewijzigde instructies m.b.t. de te hanteren toerekeningsregels, gebaseerd op de introductie van het Rekendecreet bij de afsluiting van boekjaar 2012.

RESULTAAT

Het jaarresultaat van de werking van het VFL voor 2013 komt daardoor uit op een batig saldo van € 174.892. Het illustreert dat het VFL maximaal inzet op het realiseren van haar missie en doelstellingen, want het saldo bedraagt slechts 1,6% van de totale inkomsten van het VFL. In een context waarbij de begroting in grote mate afhankelijk is van het aantal subsidieaanvragen (wisselend per jaar) en de toekenningen door adviescommissies en beslissingsorganen (die qua beslissingen onafhankelijk zijn van het VFL-secretariaat) is dit een verantwoord resultaat. Het VFL spendeert 23,9% aan haar totale operationele werking en 76,1% aan doelstellingen en financiering.

BESLUIT VAN HET VFL-BESTUUR (VERGADERING VAN 17 MAART 2014)

Het bestuur neemt kennis van de jaarcijfers van 2013 en de toelichting bij de cijfers. Het fondsbestuur neemt verder nota van het officiële verslag van commissaris Nikolas Vandelanotte (Vandelanotte bedrijfsrevisoren cvba) over de jaarrapportering over het boekjaar afgesloten op 31/12/2013. Deze verklaring over de jaarrapportering werd afgeleverd 'zonder voorbehoud' en bevat de volgende conclusie:

'Wij hebben de controle uitgevoerd van de jaarrekening van het Vlaams Fonds voor de Letteren VOI over het boekjaar afgesloten op 31 december 2013, opgesteld op grond van het rekendecreet en de uitvoeringsbesluiten daarvan, met een balanstotaal van € 1.127.755,81 en waarvan de resultatenrekening afsluit met een positief saldo van het boekjaar van €174.892,12.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening conform het rekendecreet en de uitvoeringsbesluiten een getrouw beeld van het vermogen en de financiële toestand van het Vlaams Fonds voor de Letteren per 31 december 2013, alsook van diens resultaten over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met het rekendecreet en de uitvoeringsbesluiten daarvan.'

De Raad van Bestuur van het Vlaams Fonds voor de Letteren keurt de balans- en resultatenrekening goed met een positief resultaat over 2013 van € 174.892.

Het bestuur beslist om het positieve resultaat van € 174.892 van het boekjaar 2013 toe te voegen aan de balans. Samen met de overgedragen winst van het boekjaar 2012 voegt het fondsbestuur zo € 178.400 toe aan het eigen vermogen onder beschikbare reserves met de volgende bestemming:

- » € 20.000 voor het op te richten digitale poëzieplatform
- » € 74.400 als reserve voor het project non-fictie (vertalingen) in 2014
- » € 44.000 als reserve voor Frankfurt (personeelsomkadering)
- » € 11.000 als reserve voor extra kosten aan de databank
- » € 29.000 als reserve voor de potentiële verhuiskosten in de toekomst

» 4.2

BALANS PER 31.12.2013 EN TOELICHTING

» 4.2.1 Balans per 31.12.2013 (na bestemming resultaat)

	31/12/2013	31/12/2012	31/12/2011
ACTIVA			
» Vaste activa	202.504,77	134.492,58	161.610,94
<i>II. Immateriële vaste activa</i>	90.767,69	35.044,39	64.070,30
<i>III. Materiële vaste activa</i>	97.592,10	85.401,20	85.690,30
<i>B. Installaties, machines en uitrusting</i>		828,99	
<i>C. Meubilair en rollend materieel</i>	54.458,46	38.414,75	36.509,02
<i>E. Overige materiële activa</i>	43.133,64	46.157,46	49.181,28
<i>IV. Financiële vaste activa</i>	14.144,98	14.046,99	11.850,34
» Vlottende activa	925.251,04	723.501,51	402.453,98
<i>VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar</i>	123.651,70	4.042,28	2.500,00
<i>A. Handelsvorderingen</i>	123.651,70	4.042,28	2.500,00
<i>IX. Liquide middelen</i>	136.485,85	127.370,69	5.986,62
<i>X. Overlopende rekeningen</i>	665.113,49	592.088,54	393.967,36
TOTAAL DER ACTIVA	1.127.755,81	857.994,09	564.064,92

	31/12/2013	31/12/2012	31/12/2011
PASSIVA			
» Eigen vermogen	253.611,09	99.718,97	(130.951,94)
IV. Reserves		213.400,00	75.000,00
<i>D. Beschikbare reserves</i>	75.000,00		
<i>Bestemd fonds Poëzieplatform</i>	20.000,00		
<i>Bestemd fonds non-fictieproject</i>	74.400,00		
<i>Bestemd fonds personeelskost FB</i>	44.000,00		
<i>Bestemd fonds extra kost databank</i>	11.000,00		
<i>Bestemd fonds verhuiskosten</i>	29.000,00		
<i>Bestemde reserve</i>	35.000,00		
V. Overgedragen winst (verlies)(+)(-)	40.211,09	3.718,97	(168.451,97)
VI. Kapitaalsubsidies		21.000,00	37.500,00
VII. Voorzieningen en uitgestelde betalingen			63.500,00
<i>A. Voorzieningen van risico's en kosten</i>			63.500,00
Schulden	874.144,72	758.275,12	631.516,89
IX. Schulden op ten hoogste één jaar	829.644,72	758.275,12	631.516,89
<i>B. Financiële schulden</i>			37.964,53
<i>1. Kredietinstellingen</i>			37.964,53
<i>C. Handelsschulden</i>	47.971,74	32.392,39	15.821,31
<i>1. Leveranciers</i>	47.971,74	32.392,39	15.821,31
<i>E. Schulden m.b.t. belastingen, bezoldigingen en sociale lasten</i>	116.119,48	129.512,12	125.224,99
<i>1. Belastingen</i>	20.096,95	26.682,54	27.390,25
<i>2. Bezoldigingen en sociale lasten</i>	96.022,53	102.829,58	97.834,74
<i>F. Overige schulden</i>	665.553,50	596.370,61	452.506,06
IX. Overlopende rekeningen	44.500,00		
TOTAAL DER PASSIVA	1.127.755,81	857.994,09	564.064,92

ACTIVA

- » De stijging bij de immateriële vaste activa is te wijten aan de investering in de leverancier voor de databank van het VFL. Die databank vormt de kern van alle rapportage, historiek en beheer van de subsidiëring. Omwille van de koppeling aan de auteurslezingswebsite en verdergaande automatisering van de boekhouding was een grote investering noodzakelijk.
- » De stijging bij de materiële vaste activa is veroorzaakt door de vervanging van oud en de aankoop van nieuw meubilair naar aanleiding van personeelsuitbreiding, de vervanging van afgeschreven computers en de noodzakelijke aanschaf van een nieuwe server (in functie van de website auteurslezings.be) en geheugenuitbreiding.
- » De financiële vaste activa behelzen de twee uitstaande huurwaarborgen (voor het Vertalershuis en voor het VFL-secretariaat).
- » Liquide middelen: door een uitbetaling van de dotatie van de Vlaamse

overheid voor eind december 2013 vertoonde onze bankrekening een positief saldo van € 136.486

- » Overlopende rekeningen: de over te dragen kosten i.v.m. subsidieregelingen te betalen in 2014 en later bedroegen € 76.968, waardoor het totaal van deze rekening nu € 665.113 bedraagt.

PASSIVA

- » Vanuit het positief boekhoudkundig resultaat is er een verdere aangroei van de bestemde reserves van € 75.000 naar € 139.000. We voorzien € 20.000 voor het op te richten digitaal poëzieplatform in 2014; we reserveren € 44.000 personeelsomkadering bij het gastlandschap van de Frankfurter Buchmesse, € 11.000 is voorzien voor extra kosten voor de databank en € 29.000 wordt opzijgezet voor de potentiële verhuiskosten in de toekomst.
- » Het boekjaar wordt afgesloten met een positief resultaat van € 40.211,09.
- » De geormerkte dotatie bij kapitaalsubsidies voor de buitenlandse vertalingen van *Congo* van David Van Reybrouck verdwijnt, wegens volledige en definitieve aanwending in boekjaar 2013.
- » Het eigen vermogen groeit aan van € 99.719 tot € 253.611.
- » Er viel in 2013, net zoals in 2012, geen financiële schuld te noteren.
- » Handelsschulden en schulden m.b.t. belastingen, bezoldigingen en sociale lasten daalden t.o.v. 2012 met € 13.000.
- » De overige schulden stegen verder van € 596.371 naar € 665.554. Dat is uitsluitend het gevolg van verwachte subsidie-uitbetalingen in 2014 en volgende jaren in verband met aangegane engagementen (hoofdzakelijk) met buitenlandse uitgevers. Al deze schulden zijn onderbouwd met concrete dossiers op auteurs- en titelniveau of subsidiedossiers voor binnenlandse aanvragen.
- » De over te dragen opbrengsten ten bedrage van € 44.500 betreft het saldo van 3 projectsubsidies toegekend aan het VFL en te verrekenen in 2014. Het gaat hierbij om € 4.500 voor een project rond de onafhankelijke boekhandel, € 20.000 voor de eindafrekening van het project rond crowdfunding en € 20.000 voor de eindafrekening van het project rond non-fictie.

PROJECTEN 2013 BINNENLAND

» Vlaamse Auteursvereniging	€ 42.000
» Tijdschriften projecten	€ 29.000
» Crowdfunding	€ 20.000
» Vertaaldagen	€ 6.896
» Expertisecentrum Literair Vertalen	€ 7.015
» Poëziepromotie	€ 6.773

PROJECTEN 2013 BUITENLAND

» Grensverkeer VL-NL (Ken je burenen)	€ 22.189
» Schwob (EU project rond klassiekers)	€ 3.000
» Publishers Tour Proza	€ 12.171
» Project High Impact (UK)	€ 2.628
» Project Frankfurt Gastland – kandidatuur	€ 8.404

» 4.3

OVERZICHT VAN DE SUBSIDIE TOEZEGGINGEN NAAR HOOFDGROEPEN

BINNENLAND	2013	2012	2011
Werkbeurzen auteurs (na cofinanciering en aftopping)	850.342	808.409	755.357
Werkbeurzen stripauteurs	190.000	110.651	135.039
Stimuleringsbeurzen auteurs	22.000	31.000	33.500
Biografiebeurzen	12.500	120.000	83.000
Projectbeurzen vertalers	96.075	34.959	71.523
Stimuleringsbeurzen vertalers	9.200	2.350	9.670
Reisbeurzen auteurs/vertalers	1.098	4.230	2.374
Literaire tijdschriften	210.800	226.000	255.500
Productiesubsidies	45.965	30.912	29.800
Literaire Organisaties	910.000	472.000	557.000
Literaire Manifestaties	141.500	132.323	125.000
Deskundigheidsbevordering	1.700	8.548	14.353
Digitalisering	13.000	4.000	35.900
Productiesubsidies strips	29.500	23.700	7.500
Stripmanifestaties	12.500	5.500	4.000
Oeuvre regeling	-	60.000	60.000
Boekhandelsregeling	61.499	42.716	60.826
Auteurslezingen	238.200	-	-

BUITENLAND	2013	2012	2011
Vertaalsubsidies	135.934	149.620	158.689
Productiesubsidies	12.159	4.955	8.405
Prentenboeken/strips	54.055	49.917	49.125
Auteursbezoeken	11.449	16.030	18.726
Vertalersprijzen	8.212	12.070	10.756
10 Books	-	5.646	7.532
Auteursfiches	7.671	9.637	6.230
Vakbeurzen (Bologna, Londen, Frankfurt, Peking, Göteborg, Guadelajara)	74.980	37.915	35.046
Beoordelaars vertalingen	5.066	3.659	5.801
Werkingskosten	4.398	3.600	4.639
Publishers Tour	12.171	6.193	5.205
Angoulême	29.289	42.649	20.693
Poetry International Web	1.111	4.019	2.324
Lyrikkline	1.746	1.113	695
Vertalershuis Antwerpen	47.480	58.021	51.964
Documentatie	202	586	593

**» beleid en
interne werking**

» 5.1

ICT AUTEURSLEZINGENWEBSITE

In 2013 werkte het VFL aan een nieuwe website voor de auteurslezingen. Aandachtspunten waren het optimaliseren van het online aanvraagstelsel en het vergroten van de gebruiksvriendelijkheid. Er werd gewerkt aan een vlotte dossieropvolging en een integratie in het huidige dossierbeheersysteem van het VFL. Op die manier komen aanvragen voor auteurslezingen rechtstreeks in de databank van het VFL terecht en kunnen ze op die manier vlot verwerkt worden. Er werd ook gewerkt aan een koppeling met de boekhouding, zodat de facturatie aan de organisatoren en de uitbetaling van de auteurs deels geautomatiseerd kan gebeuren.

» 5.2

INTERNE STUDIEPUNTEN

ACTUALISERING REGLEMENT AUTEURSLEZINGEN MEI 2013

Meer organisaties kunnen voortaan een beroep doen op auteurslezingen van het VFL. Scholen, bibliotheken, leesclubs en sociaal-culturele verenigingen konden altijd al een aanvraag indienen. Komen daar nog bij:

- » Zorginstellingen, organisaties uit de welzijnssector (niet-exhaustieve opsomming: ziekenhuizen, kinderopvangcentra, rusthuizen, armoede verenigingen enzovoort);
- » Cultuur- en gemeenschapscentra;
- » Kunstenorganisaties en organisaties voor kunsteducatie en sociaal-artistieke werking.

Op vraag van organisaties kunnen auteurs momenteel maximaal drie gesubsidieerde lezingen per dag geven, i.p.v. twee.

Het VFL kent niet langer een subsidie toe wanneer het honorarium van de auteur hoger ligt dan € 500 per lezing.

Organisatoren kunnen het hele jaar door een aanvraag indienen voor een gesubsidieerde lezing. De aanvraag moet wel uiterlijk twee maanden voor de lezing plaatsvindt, ingediend worden. De aanvraag kan maximaal twaalf maanden voor de lezing plaatsvindt, ingediend worden. Dit is een versoepeling tegenover de oorspronkelijke limiet van acht maanden.

Tot slot kondigt het nieuwe reglement de wijziging van betaalwerkwijze vanaf 2014 al aan. Voor lezingen die plaatsvinden vanaf 1 januari 2014 int het VFL namelijk de eigen bijdrage en de vervoersonkosten van de organisator. Dit bedrag, aangevuld met € 100 subsidie, betaalt het VFL uit aan de auteur na afloop van de lezing. Dat betekent een belangrijke administratieve verlichting voor de auteurs.

ACTUALISERING SUBSIDIEREGLEMENTEN 2014

De VFL-subsidiereglementen worden jaarlijks geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. In de zomer en het najaar van 2013 werden de subsidiereglementen voor 2014 voorbereid. Hieronder lijsten we de belangrijkste wijzigingen op.

Werkbeurzen literaire auteurs

In het subsidiereglement voor 2014 wordt slechts één technische wijziging doorgevoerd. Door het stopzetten van de dubbele aanvraagmogelijkheid bij het VFL en het Nederlands Letterenfonds in 2013, zal er vanaf 2014 geen cofinanciering meer plaatsvinden. Die passage is dus uit het reglement geschrapt, en vervangen door een korte passage over dubbele subsidiëring: 'Dubbele subsidiëring door het VFL en een andere subsidieverstrekker is niet mogelijk. Indien u ook een beurs ontvangt van een andere subsidieverstrekker (zoals bijvoorbeeld het Fonds Pascal Decroos, het Agentschap Kunsten en Erfgoed of het Nederlands Letterenfonds) kan u voor dat (deel) werkplan geen werkbeurs ontvangen van het VFL.'

Werkbeurzen stripauteurs

De indiendatum voor deze werkbeurs werd verschoven van 1 naar 10 december. Daarmee wordt de jaarlijkse toestroom van werkbeursaansvragen op het VFL-secretariaat beter gespreid, en wordt de doorlooptijd van stripwerkbeursdossiers met tien dagen verkort.

Literaire organisaties en striporganisaties

Hier werden de volgende wijzigingen doorgevoerd:

- » Indiening van het geactualiseerd beleidsplan voor organisaties die een meerjarige subsidie ontvangen verschuift van 1 november naar 1 december;
- » Indiening van aanvragen van organisaties voor een éénjarige subsidie verschuift van 1 november naar 1 december;
- » In het reglement 2014 is expliciet opgenomen dat de commissie aandacht voor kwetsbare literaire genres, een diversiteit aan auteurs, interculturaliteit en armoedebestrijding belangrijk vindt bij de beoordeling van een aanvraag;
- » Samenstelling werkingsverslag en regels reserveopbouw naar analogie met de beheersovereenkomsten.

Projectbeurzen vertalers

Vanaf 2014 komen ook projectbeurzen voor de vertaling van strips in aanmerking.

In het reglement voor 2014 is de verwijzing van vertalers met woonplaats in Nederland naar het Nederlands Letterenfonds strikter geformuleerd.

Een vertaler kan een projectbeurs aanvragen zodra hij/zij twee vertalingen heeft die in boekvorm verschenen zijn, onafhankelijk van de brontaal. In het verleden kon enkel een projectbeurs voor een nieuw vertaalproject aangevraagd worden, indien er al twee vertalingen uit dezelfde brontaal in boekvorm verschenen waren.

Naast een vertaald fragment voegt de aanvrager vanaf 2014 ook een toelichting toe bij deze vertaling. Met commentaar over de keuze van het fragment, de vertaalproblemen en mogelijke oplossingen. Dit om de commissie een beter inzicht te geven in de vertaalstrategie van de vertaler.

Stimuleringsubsidies vertalers

In het reglement voor 2014 is de verwijzing van vertalers met woonplaats in Nederland naar het Nederlands Letterenfonds strikter geformuleerd.

Een vertaler kan maximaal viermaal een stimuleringssubsidie aanvragen: eerst tweemaal voor publicaties in tijdschriften of bloemlezingen, daarna tweemaal voor vertalingen in boekvorm. Het aantal aanvragen is niet langer afhankelijk van de brontaal waaruit vertaald wordt.

Auteurslezingen

Boekhandels worden expliciet uitgesloten om een auteurslezing aan te vragen. Boekhandels kunnen voor lezingen of literaire activiteiten in de boekhandel een beroep doen op de A-boekhandelsregeling.

Vanaf 2014 zal het VFL de eigen bijdrage en de vervoersonkosten innen bij de organisator en samen met de subsidie doorstorten aan de auteur. De facturatie aan de organisatoren zal gebeuren nadat de lezing heeft plaatsgevonden. De auteur krijgt kort na de lezing het volledige bedrag uitbetaald. Het VFL zal dus de eigen bijdrage van de organisator en de vervoersonkosten voorschieten. Wanbetalers kunnen in de toekomst geen lezingen meer aanvragen.

Reisbeurzen

Het maximale budget per auteur per jaar bedraagt € 1.000. Dit budget kan geïnvesteerd worden voor één of meerdere reizen. (Vroeger was het maximale budget € 1.000 per jaar en € 500 per reis. Dat laatste plafond is dus afgeschaft.)

Productiesubsidies voor uitgevers van literair werk en strips

Het VFL-secretariaat bereidde in 2013 een betrekkelijk ingrijpend wijzigingsvoorstel voor deze subsidieregeling voor. Het nieuwe subsidiereglement zal in het voorjaar van 2014 gefinaliseerd en geïmplementeerd worden.

Subsidiereglementen buitenland

Het VFL heeft afhankelijk van het genre verschillende subsidieregelingen voor buitenlandse uitgevers om Vlaamse titels te vertalen en te publiceren. Daarnaast heeft het ook een subsidieregeling waar buitenlandse uitgevers of organisatoren een bijdrage in de reiskosten kunnen vragen wanneer ze een auteur uitnodigen om zijn vertaald werk te komen promoten.

- » Nieuwe subsidieregeling 'poetry grant', naar analogie met 'grant for illustrated books'. Omdat we het genre poëzie helemaal anders behandelen, is er behoefte aan een apart reglement. De nieuwe subsidie is een combinatie van vertaalsubsidie en productiesubsidie. Er wordt een hoger percentage van de vertaalkosten gesubsidieerd dan bij de andere genres.
- » In de reglementen (alle behalve 'travel grant') wordt opgenomen dat een boek dat tot stand kwam met steun van het VFL minstens twee jaar beschikbaar moet zijn en gedurende die twee jaar niet verramsjt mag worden.

- » Vanaf 2014 kan subsidie worden aangevraagd voor de vertaling van een derde boek door dezelfde auteur of illustrator:
 - Voor vertaalsubsidie (algemeen + theaterteksten):
 - * 60% vertaalkosten voor eerste twee boeken (behalve klassiekers: 100%)
 - * 50% vertaalkosten voor derde boek (behalve klassiekers: 75%)
 - Voor grants illustrated books:
 - * 100% vertaalkosten + 15% productiekosten voor eerste twee boeken
 - * 75% vertaalkosten + 10% productiekosten voor derde boek
 - Voor poetry grants:
 - * 100% vertaalkosten + tot 25% productiekosten voor eerste twee boeken
 - * 75% vertaalkosten + tot 25% productiekosten voor derde boek
 - Voor production grants:
 - * Deze behouden we op twee boeken; het is de bedoeling om deze subsidie af te bouwen en in 2015 af te schaffen (zoals ook Nederland al in 2013 deed).

- » Inbouwen van subsidieplafonds
 - Voor vertaalsubsidie:
 - * Maximum € 8.000 (in het verleden werd slechts zelden deze grens overschreden, vooral voor *Congo*, *Omega Minor*, ook 1 x *Verdriet van België* en *Hadewijch*)
 - Voor poetry grants:
 - * Maximum € 8.000
 - Voor grants illustrated books:
 - * Maximum € 2.800
 - Voor production grants:
 - * Maximum € 1.400
 - Voor travel grants:
 - * Maximum € 500

» 5.3

STAGES EN ONDERZOEKSPROJECTEN

Het VFL begeleidde een onderzoek naar auteurslezingen door zes studenten Kunst- en Cultuurbemiddeling van de Karel de Grote Hogeschool Antwerpen. In het opleidingsonderdeel 'Project' in de derde Bachelor leren de studenten projectmatig werken in groepsverband. Het VFL schreef hier toe een projectopdracht uit, teneinde beter zicht te krijgen op de bestaande auteurslezingen voor kinderen uit het basisonderwijs.

De onderzoeksvraag was: in welke vorm(en) is een auteurslezing voor kinderen van de lagere school het meest effectief op vlak van leesbevordering? Volgende deelvragen werden onderzocht:

- » Welke interessante formats, formules en methoden voor auteurslezingen zijn er?
- » Welke zijn de kritische factoren waardoor een auteurslezing of een sociaal-literaire activiteit een succes wordt?

- » Welke effecten hebben auteurslezingen op de leerlingen/leerkrachten?
- » Welke lagere scholen in Antwerpen nodigen auteurs uit voor auteurslezingen en welke (nog) niet? Hoe kunnen de auteurslezingen ook ingang vinden bij niet-deelnemende scholen?

De zes studenten, Christof Annaert, Dorien Steensels, Silke Timmerman, Thomas Vancoppenolle, Dorian Van Etterbeeck en Karen Veraghtert, onderzochten deze vragen op verschillende manieren:

- » Literatuurstudie;
- » Bijwonen van verschillende auteurslezingen aan lagere scholen in Antwerpen;
- » Gesprekken met verschillende partners uit het literaire veld in Vlaanderen (o.m. CANON Cultuurcel en Stichting Lezen) en in Londen (Centre for Literacy in Primary Education, The Reader Organisation, The British Library, The Reading Agency);
- » Bevraging bij alle Antwerpse lagere scholen naar aanwezigheid van auteurslezingen in het lessenpakket en het aanreiken van ideeën en oplossingen om niet-participerende scholen te betrekken;
- » Uitwerken van een eigen sociaal-literair project voor leerlingen van een lagere school, in samenwerking met een auteur.

De studenten stellen in hun onderzoeksrapport dat de omkadering van een auteurslezing (een voor- en natraject) van groter belang is dan het format waarin een auteurslezing wordt gegoten. Het is niet bewezen dat een meer klassieke auteurslezing (voorlezen en vragen stellen) minder leesbevorderend zou werken dan een meer originele auteurslezing (gebruik verschillende media, muziek, quiz, doe-opdracht enzovoort), al blijft het van groot belang dat auteurs momenten van interactie met de leerlingen inbouwen. Tot slot werkten de studenten samen met jeugdauteur Sebastiaan Leenaert een concreet project uit dat getest werd in een Wilrijkse lagere school. Ze werkten rond het project 'Meesters van de Kosmos'.

The background is a solid light teal color. In the upper left, a dark teal line forms a sharp corner pointing towards the center. Below this, a large, dark teal curved line sweeps across the middle of the page. In the lower left, a dark teal circle is partially visible, overlapping the curved line.

» **communicatie**

» 6.1

WEBSITE

Op de VFL-website verschenen ook in 2013 regelmatig VFL-gerelateerde nieuwsberichten. De website maakt informatie beschikbaar over de VFL-subsidieregelingen, de deadlines en het VFL in het algemeen, kondigt literaire evenementen in binnen- en buitenland aan en rapporteert regelmatig over subsidietoekenningen en boeken die gerealiseerd worden met de steun van het VFL. Op de Engelstalige website wordt bovendien bericht over vertalingen uit het Nederlands en buitenlandacties van het VFL.

De website werd in 2013 43.691 keer bezocht, gemiddeld 119,7 keer per dag. Er waren 25.512 unieke bezoekers, 19.599 terugkerende bezoekers en 123.170 paginaweergaven. Per bezoek werden gemiddeld 2,82 pagina's bezocht. Van alle bezoekers vond 22,60% rechtstreeks de weg naar www.vfl.be; 21,98% van de bezoekers kwam op de site terecht via een link op een andere website; 55,42% vond de weg naar de site via een zoekmachine.

» 6.2

PERS

Via persberichten vestigt het VFL de aandacht van de media op subsidietoekenningen, bijzondere manifestaties en acties in het buitenland. In 2013 werden 19 persberichten verspreid.

Overzicht persberichten

- » 18 januari 2013: Vlaanderen maakt opnieuw vuurwerk in Angoulême
- » 31 januari 2013: VFL en Poëziecentrum organiseren 'De staat van de poëzie'
- » 3 februari 2013: Angoulême loopt storm voor 'La Boîte à Gand'
- » 28 maart 2013: Bologna 2013 bevestigt internationale reputatie Vlaamse kinder- en jeugdliteratuur
- » 17 april 2013: Geslaagde London Book Fair voor het VFL
- » 22 april 2013: 'La Boîte à Gand' in Gent
- » 8 mei 2013: Méér dan 1 miljoen euro directe steun aan auteurs
- » 13 mei 2013: Drie Vlaamse illustratoren reizen naar Beijing
- » 16 mei 2013: Beloftevolle projecten gezocht voor nieuw crowdfunding platform voor boeken en letteren
- » 7 juni 2013: Vlaanderen en Nederland kandidaat gastland Frankfurter Buchmesse 2016
- » 15 juli 2013: 'Ken je bureu' laat Nederlandse en Vlaamse lezers kennismaken met elkaars literatuur
- » 26 augustus 2013: VFL begeleidt drie illustratoren op tournee in Beijing
- » 1 september 2013: Chinees publiek en pers smaken Vlaamse illustratoren
- » 1 oktober 2013: Vondel Translation Prize naar David Colmer
- » 10 oktober 2013: Voltallige Commissie Cultuur Vlaams parlement

- » brengt bezoek aan Frankfurter Buchmesse
- » 17 oktober 2013: Minister Schauvliege lanceert crowdfundingplatform 'Boekensteun'
- » 5 november 2013: Boekenbeurs ontvangt 4.800 scholieren op interactieve belevingstocht
- » 26 november 2013: Prix des Phares du Nord voor Alain van Crugten
- » 2 december 2013: Jos Vos vertaalt *Het verhaal van Genji* voor het eerst in het Nederlands

» 6.3

PUBLICATIES

Behalve het jaarverslag 2012 verschenen in 2013 de volgende VFL-publicaties.

» 6.3.1 Elektronische nieuwsbrieven

De nieuwsbrieven worden sinds januari 2009 rechtstreeks en regelmatig verstuurd via de website. Er zijn twee verschillende nieuwsbrieven: een Nederlandstalige en een Engelstalige. De Nederlandstalige nieuwsbrief informeert voornamelijk over binnenlandse aangelegenheden en over activiteiten of resultaten in het buitenland. De Engelstalige nieuwsbrief besteedt vooral aandacht aan nieuwsberichten die belangrijk zijn voor een buitenlands publiek. In beide nieuwsbrieven is eveneens een evenementenkalender geïntegreerd.

Het VFL verstuurde in 2013 in totaal 19 nieuwsbrieven: 15 Nederlandstalige en 4 Engelstalige.

» 6.3.2 Arts Flanders

Het VFL sloot zich in juni 2008 aan bij Arts Flanders. Via de website en de nieuwsbrief van Arts Flanders informeert het VFL samen met de vier kunststeunpunten (BAM, VAI, VTI en Muziekcentrum Vlaanderen) en FARO (Erfgoed) het internationale publiek tweemaandelijks over de kunsten uit Vlaanderen. In de loop van 2013 werd een begin gemaakt met de vernieuwing van de website en de nieuwsbrief van Arts Flanders. Van een gezamenlijk budget werden een coördinator en een redacteur aangetrokken die de website en de nieuwsbrief, die voortaan maandelijks zal verschijnen, verder zullen ontwikkelen.

Deze berichten publiceerde het VFL in Arts Flanders in 2013:

Februari 2013:

- » 'La Boîte à Gand' goes down a storm in Angoulême
- » Else Otten Übersetzerpreis 2012 presented to Christiane Kubly
- » High Impact: Literature from the Low Countries

April 2013:

- » Els Beerten wins the Flemish Culture Award for Youth Literature
- » Bologna 2013 confirms the international reputation of Flemish

- children's and youth literature
- » Herr Seele paints in Cézanne's studio

Juni 2013:

- » Three illustrators from Flanders travel to Beijing
- » Successful London Book Fair for the FLF
- » Graphic Novels by Maarten Vande Wiele in French translation at Casterman

Augustus 2013:

- » Flanders and the Netherlands propose joint candidature for the 2016 Frankfurter Buchmesse
- » Relaunch of Lyrikline on 1 September

September 2013:

- » Chinese public and press love Flemish illustrators
- » FLF presents thirteen titles on WWI at the Frankfurt Book Fair

Oktober 2013:

- » *Even Now* by Hugo Claus gets a warm welcome in the US
- » Schwob website launched

November 2013:

- » Vondel translation Prize goes to David Colmer

December 2013:

- » Prix des Phares du Nord for Alain Van Crugten

» 6.3.3 Informatiefiches buitenland

Voor proza werden in 2013 fiches aangemaakt over *Gelukkige slaven* van Tom Lanoye en *De laatkomer* van Dimitri Verhulst. Er werden bovendien Engelse fragmentvertalingen gemaakt voor specifieke doeleinden van *Post voor mevrouw Bromley* van Stefan Brijs, *Oorlog en terpentijn* van Stefan Hertmans, *Wij en ik* van Saskia de Coster, *Vloed* van Roderik Six, *Geschiedenis van een berg* van Peter Verhelst en *Gelukkige slaven* van Tom Lanoye.

Poëziepromotie maakt gebruik van kleine, monografische brochures in het Engels, Frans, Duits of Spaans. In 2013 werden geen nieuwe brochures gedrukt. Er werd wel een fragmentvertaling in het Frans gemaakt van gedichten van Leonard Nolens voor specifieke doeleinden.

Ook geen nieuwe fiches voor strips in 2013. Wel werden er vier fragmentvertalingen in het Engels gemaakt van *Mijn muze ligt in de zetel* van Wide Vercnocke, van *Junker* van Simon Spruyt, van *Verdwaald* van Shamis Debroye en van *Gewonde stad* van Johanna Spaey en Gerolf Van de Perre.

Voor kinder- en jeugdliteratuur werd een auteursfiche gemaakt van Mattias De Leeuw en Engelse fragmentvertalingen van *Rotmoevie* van Marian De Smet, *De engel Yannick* en *Iedereen bleef brood eten* van Do Van Ranst, *Het meisje en de soldaat* van Aline Sax en Ann De Bode, van *Iemands lief* van Bart Moeyaert en Korneel Detaillieur en van *Vissen smelten niet* van Jef Aerts.

Tot slot werd er nog een fragmentvertaling gemaakt van De Frank-

rijktrilogie van Bart Van Loo en van de toneeltekst *Een lolita* van Bernard Dewulf.

» 6.3.4 Brochure China

Voor de promotie van de Vlaamse literatuur op de Beijing International Bookfair (zie 2.2.2.2) maakte het VFL opnieuw een tweetalige brochure Chinees-Engels. 'Look at Literature from Flanders 3' presenteerde Vlaamse titels over de verschillende genres heen:

- » *Land van belofte. Een familiechroniek* van Joseph Pearce
- » *Geschiedenis van een berg* van Peter Verhelst
- » *Post Mortem* van Peter Terrin
- » *Brandlucht* van Erik Vlaminck
- » *Wij en ik* van Saskia de Coster
- » *Vloed* van Roderik Six
- » *Godenslaap* van Erwin Mortier
- » *Mijn fijne geluidenboekje* van Edward van de Vendel en Mattias De Leeuw
- » *Groter dan een droom* van Jef Aerts en Marit Törnqvist
- » *De baas van alles* van Bart Moeyaert en Katrien Matthys
- » *Kelderkind* van Kristien Dieltiens
- » *Rotmoevie* van Marian De Smet
- » *White Cube* van Brecht Vandenbroucke
- » *Boerke* van Pieter De Poortere
- » *Otto* van Frodo de Decker
- » *Cowboy Henk* van Herr Seele en Kamagurka
- » *Alsof ik er haast ben. Verzamelde gedichten 1987-2012* van Charles Ducal
- » *Garderobe. Een keuze uit al zijn gedichten* van Luuk Gruwez
- » *De reis naar inframundo* van Peter Holvoet-Hanssen
- » *Miroirs. Gedichten vanaf 1946* van Christine D'haen

Daarnaast werden op dubbele pagina's enkele klassiekers uit onze literatuur gepresenteerd, zowel voor proza als voor poëzie:

- » Ivo Michiels: *De alfa-cyclus* en *Maya Maya*
- » Walter van den Broeck: *Brief aan Boudewijn* en *Het beleg van Laken*
- » Eddy van Vliet: *Verzamelde gedichten*

Ook werden er enkele pagina's aan het werk van Kaatje Vermeire, Ingrid Godon en Pieter Gaudesaboos, de drie illustratoren die met het VFL mee-reisden naar Beijing (zie 2.2.2.2) gewijd.

De brochure werd op de boekenbeurs aan geïnteresseerden uitgedeeld, en werd via een mailing digitaal op voorhand aan Chinese uitgevers bezorgd. De brochure is ook op de website van het VFL te vinden.

» 6.3.5 Brochure WOI

Op de Frankfurter Buchmesse zette het VFL met de brochure 'In Flanders Literary Fields' literatuur over de eerste Wereldoorlog extra in de kijker. Dertien Vlaamse titels over de verschillende genres heen, waarin WOI op

de voor- of de achtergrond een belangrijke rol speelt, werden aan de hand van een synopsis en een Engels fragment aan een internationaal publiek voorgesteld:

- » *Post voor mevrouw Bromley* van Stefan Brijs
- » *Godenslaap* van Erwin Mortier
- » *Oorlog en terpentijn* van Stefan Hertmans
- » *Europa Europa!* van Geert Buelens
- » *Bezette Stad* van Paul van Ostaijen
- » *Iedereen bleef brood eten* van Do Van Ranst
- » *De hondeneters* van Marita de Sterck
- » *Het meisje en de soldaat* van Aline Sax en Ann De Bode
- » *Iemands lief* van Bart Moeyaert en Korneel Detailleur
- » *Kind van de Westhoek* van Wouter Sinaeve en Nyklyn
- » *Junker* van Simon Spruyt
- » *Afspraak in Nieuwpoort* van Ivan Petrus Adriaenssens
- » *Gewonde stad* van Johanna Spaey en Gerolf van de Perre

De brochure werd op de boekenbeurs aan geïnteresseerden uitgedeeld, en werd via een mailing digitaal op voorhand aan internationale uitgevers bezorgd. De brochure is ook op de website van het VFL te vinden.

» 6.3.6 Brochure Angoulême

Het VFL was voor de zevende keer aanwezig op het internationale stripfestival van Angoulême om de Vlaamse strip te promoten. Om de jonge en nieuwe generatie Vlaamse stripauteurs een forum te bieden, vroeg het VFL aan Brecht Evens of hij curator wilde zijn van een tentoonstelling met Vlaams talent. Evens inviteerde daarvoor vier ‘compagnons de route’, artiesten die samen met hem illustratie studeerden aan Sint-Lucas in Gent: Brecht Vandenbroucke, Hannelore Van Dijck, Lotte Van De Walle en Sarah Yu Zeebroek (zie ook 2.2.2.1).

Tijdens de tentoonstelling verspreidde het VFL speciaal voor Angoulême ook een gratis 68 pagina's tellend magazine *Bangarang*, volledig gewijd aan Vlaams striptalent en met veel aandacht voor nieuwe namen. Dit magazine, aan de ene kant in het Frans, aan de andere kant in het Engels, ontstond in nauwe samenwerking met *Stripgids*, het tijdschrift van Strip Turnhout. Het brengt nieuwtjes over Vlaamse strips en stripauteurs en interviews over onlangs verschenen werk, maar het geeft ook een beeld van het opkomende striptalent in Vlaanderen. De lezers van *Bangarang* ontdekten, behalve strips van meer gevestigde auteurs als Nix en Luc Cromheecke, ook werk van Frederik Van den Stock, Brecht Vandenbroucke, Shamisa Debroey en Charlotte Dumortier.

In het midden van *Bangarang* zit de affiche van de tentoonstelling, een creatie van de vijf artiesten uit de expo. De achterkant is meteen ook de catalogus van de tentoonstelling ‘La Boîte à Gand’.

» 6.3.7 News & Views

‘News & Views’ brengt buitenlandse uitgevers en andere contacten in een aantrekkelijke vormgeving korte berichten over nieuwe literatuur uit Vlaanderen. Het informeert over publicaties met een potentieel in het

buitenland, over realisaties die tot stand kwamen met steun van het VFL en over beleidsopties die het VFL neemt. Het krantje verschijnt in ‘specials’ naar aanleiding van de belangrijkste boekenbeurzen.

» 6.3.7.1 Bologna Book Fair Special

De belangrijkste berichten in ‘News & Views’:

- » Mattias De Leeuw: A young artist starting out at the top
- » Els Beerten wins Flemish Culture Award
- » Jan Simoen (1953-2013)
- » ‘Experimentation is encouraged and appreciated in Flanders’.
- » FLF sends promising young talent to Bologna
- » WWI – A major theme
- » *Kelderkind* wins Woutertje Pieterse Prize
- » Bologna is a long-lasting energy boost

» 6.3.7.2 London Book Fair Special

De belangrijkste berichten in ‘News & Views’:

- » Better Belgians have grown up
- » Tom Lanoye n°1 in Wallonia
- » Elvis Peeters in the running for Libris
- » Peter Terrin most successful Flemish author of 2012
- » Fiction from Flanders conquers the UK
- » International publishers touring Flanders
- » Flemish literature travels to China
- » Two grants managers for fiction at the FLF

» 6.3.7.3. Frankfurt Book Fair Special

De belangrijkste berichten in ‘News & Views’:

- » Thirteen literary titles on WW I
- » *Ich wünschte* nominated for Jugendliteraturpreis
- » Publishers from Flanders meet Taiwanese colleagues
- » Chinese public and press love Flemish illustrators
- » *Even Now* by Hugo Claus gets warm welcome in US
- » Flemish parliament explores Frankfurt
- » Foreign publishers on tour in Flanders
- » Three Flemish top authors present new novels this autumn
- » Sensitive graphic novel debut by a strong woman

**» uitdagingen
voor 2014**

» 7.1

PERMANENTE EVALUATIE VAN DE SUBSIDIEREGELINGEN

Elk jaar worden de bestaande subsidiemogelijkheden op hun efficiëntie en doelmatigheid gecontroleerd en waar nodig bijgestuurd met input en advies van de stafmedewerkers, de betrokken adviescommissie, het beslissingscollege en de Raad van Bestuur.

In 2013 hebben we de bestaande boekhandelsregeling al een eerste keer aan een grondige evaluatie onderworpen met input van Confituur (het netwerk van onafhankelijke boekhandels), de Vlaamse Auteursvereniging (VAV) en de Vereniging Vlaamse Boekverkopers (VVB). Dat resulteerde in een flexibeler systeem van betoelaging voor boekhandelsactiviteiten en lezingen, maar ook in een uitgebreidere keuzemogelijkheid voor het 'gratis' boekenassortiment. Er werd ook extra aandacht besteed aan poëzie en dichters, vanuit de wens om ook minder commerciële genres uitdrukkelijker in de kijker te kunnen zetten.

In 2014 zullen we de boekhandelsregeling andermaal toetsen. De doelstelling is om het bestaande A-label voor onafhankelijke kwaliteitsboekhandels robuuster te maken en verder uit te bouwen als een beleidsinstrument dat bijvoorbeeld ook voor uitgevers en Boek.be nuttig kan zijn. Om te voorkomen dat we in conflict komen met de Europese regelgeving op het vlak van concurrentie en mededinging zullen we een vergelijkende studie maken van bestaande mechanismen in de ons omringende buurlanden. Op basis daarvan en met additionele input van boekhandelaren en VVB zullen we de huidige regeling verder proberen te optimaliseren. Daarbij blijft de breedte en diepte van een hoogstaand kwalitatief aanbod de allereerste bekommernis. Verder willen we ook maximaal het organiseren van evenementen en lezingen binnen boekhandels blijven stimuleren. Succesvolle voorbeelden uit binnen- en buitenland tonen immers aan dat dit soort activiteiten een perfecte invulling geven aan het begrip 'belevingseconomie', waar de boekhandel 2.0 zijn voordeel mee doet in het uitbouwen en dynamiseren van een loyale klantenkring.

Ook in 2014 zullen we ons beraden over de subsidieregeling van literaire manifestaties en organisaties. Het huidige reglement biedt structurele ondersteuning voor gevestigde literaire organisaties (gedurende vier jaar), structurele ondersteuning voor organisaties (voor één jaar) en betoelaging voor literaire manifestaties in twee categorieën: grote en kleine. Binnen de budgettair beschikbare ruimte merken we een groeiend spanningsveld tussen enerzijds gevestigde literaire organisaties (met ondersteuning voor meerdere jaren) en anderzijds nieuwe initiatieven. Sedert het ontstaan van het VFL ondersteunen we een beperkt aantal literaire organisaties, maar is er financieel weinig tot geen ademruimte voor een meer projectmatige benadering en een regelmatige instroom van vernieuwende initiatieven. En omdat het grootste gedeelte van deze budgetlijn eens om de vier of vijf jaar wordt vastgelegd, dreigt dit in een middenveld in volle beweging de creatieve vernieuwing niet meteen een goede dienst te bewijzen. Het verdient uiteraard aanbeveling om de historische achterstand van het literaire middenveld bij een volgende beheersovereenkomst grondig aan te pakken, omdat dat de fundamentele oorzaak van deze uitdaging vormt. Indien die achterstand niet weggewerkt kan worden, zullen we naar een nieuw evenwicht moeten streven tussen verder structureel ondersteunen van bestaan-

de literaire organisaties, maar anderzijds ook voldoende nieuwe dynamiek mogelijk maken voor nieuwe spelers. Ook het stimuleren van samenwerking en het zoeken naar synergie tussen bestaande organisaties en nieuwe spelers zal daar een rol in moeten spelen.

In 2014 zullen we met de VAV ook verder het gesprek aangaan over het idee van een 'auteursportefeuille'. Vandaag kunnen auteurs voor diverse vormen van ondersteuning een beroep doen op het instrumentarium van het VFL. Het idee van de 'auteursportefeuille' is een poging om administratieve overlast tot een minimum te beperken en beter in te spelen op de realiteit van 'cultureel ondernemerschap'. In essentie zou zo'n 'auteursportefeuille' betekenen dat een auteur bij zijn aanvraag voor een werkbeurs ook aangeeft of hij een reisbeurs, een binnen- of buitenlandse residentieplek, eventueel bijkomende schrijfcoaching of begeleiding van een gevestigd auteur zou willen, en of hij graag in aanmerking komt voor buitenlandse presentaties, waar het VFL sturend kan optreden. De betrokken adviescommissie zou dan niet alleen adviseren over de hoogte van de werkbeurs, maar ook de additionele wensen van de auteur voor de verdere ontwikkeling van zijn schrijfcarrière geheel of gedeeltelijk kunnen honoreren. Omdat dit over een bijzonder fundamentele aanpassing van het werkbeursensysteem handelt, verdient het wellicht aanbeveling om dit niet meteen voor iedereen van toepassing te maken (ook administratief zou dit qua verwerking voor het VFL een fameuze uitdaging zijn), maar het bij voorkeur 'als experiment' toe te passen op een kleinere regeling om er lessen uit te trekken en de haalbaarheid bij veralgemening te analyseren.

» 7.2

GEÏNTEGREERD LETTERENBELEID

De komende twee jaar zal het VFL ook onverminderd blijven inzetten op het verder uitrollen en uitbouwen van een geïntegreerd letterenbeleid, zoals uitdrukkelijk door de minister vastgelegd in de huidige beheersovereenkomst met de Vlaamse overheid.

De belangrijkste nieuwe klemtonen en bijkomende opdrachten hebben vanaf 2014 betrekking op leesbevordering. Door een aanpassing van het participatiedecreet komen Stichting Lezen en Leesweb nu ook onder de vleugels en aansturing van het VFL. De samenwerking met beide organisaties en hun respectievelijke opdrachten wordt vastgelegd in een beheersovereenkomst en de opvolging ervan gebeurt via actualisaties in jaarplannen en de ermee corresponderende budgetten. Daarnaast kiezen we via een uitgebreid en gemeenschappelijk addendum aan de respectievelijke beheersovereenkomsten van het VFL en Stichting Lezen om de komende jaren in het kader van leesbevordering ook nadrukkelijk in te zetten op doelgroepenwerking voor kansarmen. Daarbij zullen zowel de thematiek van armoedebestrijding als die van interculturaliteit op een zo inclusief mogelijke wijze worden meegenomen. Daarnaast besliste de minister ook om de projectmiddelen voor leesbevordering, die voordien ook onder het participatiedecreet ressorteerden, toe te wijzen aan het VFL. Via de recent opgerichte Adviescommissie letteren en samenleving zal het VFL bij de advisering en toekenning van deze projectsubsidies ook prioritaire aandacht schenken aan zwakkere doelgroepen.

Ook het verder uitwerken van een breed gedragen leesbevorderingsbeleid door alle partners van het BoekenOverleg én een gezamenlijk actieplan

uit de beleidsdomeinen Cultuur, Onderwijs, Welzijn, Sociale Zaken en Armoedebestrijding is meer dan wenselijk en zal in nauw overleg met Stichting Lezen en de betrokken partners prioritaire aandacht krijgen.

Tenslotte zullen we in nauwe samenwerking met de VAV, Passa Porta, de Koninklijke Academie voor Taal en Letterkunde (KANTL), de provincie West-Vlaanderen en het Departement voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (CJSM; afdeling internationale residenties) werken aan een geactualiseerde en geïntegreerde versie van het residentiebeleid. Via een gezamenlijke oproep elk voorjaar zullen we de auteurs op een laagdrempelige en klantvriendelijke wijze wegwijs maken in alle binnen- en buitenlandse mogelijkheden voor een kortere of langere schrijversresidentie. De vereenvoudiging van de aanvraagprocedure, een gecentraliseerde afhandeling (via uitbesteding aan Passa Porta), een snelle doorlooptijd van de aanvraag en de terbeschikkingstelling van binnenlandse residentiemogelijkheden tegen kostprijs zijn belangrijke nieuwe realisaties, die reeds lang figureerden op het verlanglijstje van de VAV en die we vanaf 2014 kunnen lanceren.

» 7.3

WENSEN VAN HET BOEKENOVERLEG

In 2013 schreef de kerngroep van het BoekenOverleg, met input van alle leden van dat overlegplatform, een stevig memorandum voor de komende regionale, federale en Europese verkiezingen op 25 mei 2014. Met als titel *Boeken op tafel. Het BoekenOverleg vraagt actie!* formuleerden we een achttal belangrijke prioriteiten die we bij een volgende Vlaamse en Belgische legislatuur graag verwezenlijkt zouden zien. Bij de realisatie van een aantal van deze prioriteiten wil het VFL graag mee een actieve rol vervullen:

- » Een breed gedragen leesbevorderingsbeleid vanuit alle partners van het BoekenOverleg én een gezamenlijk actieplan vanuit de beleidsdomeinen Cultuur, Onderwijs, Welzijn, Sociale Zaken en Armoedebestrijding is meer dan wenselijk.
- » De invoering van een gereguleerde boekenprijs, wat voor de lezer garandeert dat boeken blijvend aangeboden worden tegen betaalbare prijzen en de keuze uit een breed, divers en kwalitatief aanbod via vele winkelpunten. Concreet houdt een gereguleerde boekenprijs in dat de overheid gedurende zes maanden een maximaal kortingsplafond instelt voor de verkoop van nieuwe boeken aan de consument en eveneens een maximale korting vastlegt voor leveringen aan scholen en bibliotheken.
- » Een aanpassing van het kunstenaarsstatuut, ook op maat van schepende literaire kunstenaars. Op federaal niveau wil het BoekenOverleg een verruimd toepassingsgebied van de cachetregeling voor de werkloosheidsvergoeding. Op Vlaams niveau is een sociaal verzekeringsfonds voor zelfstandig schepende kunstenaars noodzakelijk.
- » Verdere uitbouw van het geïntegreerd letterenbeleid, bijbenen van de (financiële) achterstand van het literaire middenveld, de volwaardige uitbouw van een non-fictiebeleid en een dynamisch buitenlandbeleid.

» 7.4

VOORBEREIDING NIEUWE BEHEERSOVEREENKOMST MET DE VLAAMSE OVERHEID

Op vraag van de huidige minister van Cultuur en van het departement CJSM hebben we al input geleverd voor beleidsaanbevelingen voor de volgende Vlaamse Regering. Daarnaast werken we tegen de zomer van 2014 aan een bescheiden landschapstekening, waarin we de problematiek en de uitdagingen van het huidige boeken- en letterenveld beschrijven en mogelijke pistes aanreiken aan het beleid.

Daarnaast gaan we in overleg met alle belangrijke partners (VAV, Boek.be, onderwijs, Stichting Lezen) en zullen ook bij hen aftoetsen wat hun desiderata zijn voor een volgende beheersovereenkomst tussen het VFL en de Vlaamse overheid. Samen met de landschapstekening zullen we daarover zo snel mogelijk in dialoog treden met de volgende minister van Cultuur. Hoewel onze huidige beheersovereenkomst nog van kracht is tot en met einde 2015 is het raadzaam om toch zo snel mogelijk de contouren van een volgende beheersovereenkomst te kennen. Indien er immers koerswijzigingen noodzakelijk of wenselijk zijn (vanuit het beleid) verdient het aanbeveling om daar tijdig te kunnen op inspelen. De meeste subsidieregelingen gelden immers steeds voor minstens één kalenderjaar, sommige (bv. de regeling voor literaire organisaties of de continueringsbeurzen) zelfs voor een langere periode. Vanuit het rechtzekerheidsprincipe en ook vanuit een correcte toepassing van het gelijkheidsbeginsel voor alle aanvragers kunnen we niet zomaar halverwege een toekenningsperiode de spelregels op eenvoudig verzoek veranderen. En om een kwaliteitsvolle service te kunnen blijven garanderen is een voldoende voorbereidings- en implementatietijd geen overbodige luxe.

» 7.5

OPERATIONALISERING VAN FRANKFURTER BUCHMESSE – GASTLANDSCHAP 2016

Na het ondertekenen van het convenant tussen de ministers van Cultuur van Vlaanderen en Nederland en de directie van de Frankfurter Buchmesse is de toekenning van het gastlandschap in 2016 een feit. In het komende jaar zullen we veel tijd en energie stoppen in de operationalisering van het 'bidbook' en het stapsgewijze uitbouwen van de organisatorische omkadering.

In grote lijnen betekent dat de invulling van de zakelijke leiding (NL) en de artistieke intendant (VL), de aanwerving van een paar tijdelijke medewerkers in zowel Vlaanderen als Nederland, de opstelling van een bestuursconvenant tussen beide letterenfonds over de operationele, financiële en juridische opvolging van dit gastlandschap. Verder installeren we

in het voorjaar van 2014 het adviescomité waarin de belangrijkste stakeholders zetelen, en zullen we ook een aantal maatschappelijke prominenten aanspreken ter vorming van een beschermingscomité.

Onze buitenlandcel plant we alleen in 2014 nog vier extra publishers tours, waarbij we buitenlandse uitgevers zullen uitnodigen naar Vlaanderen en Nederland, om via een cultuur- en letterenbad van één week uitgebreid kennis te laten maken met onze auteurs, illustratoren en uitgeverijen. Twee publishers tours voor proza en non-fictie, één extra voor kinder- en jeugdliteratuur (we hadden al een succesvolle editie in februari 2014) en voor het eerst ook één voor poëzie staan op stapel.

The background is a solid teal color. On the right side, there are two large, dark brown circular outlines, one above the other, which are partially cut off by the edge of the page. The text is positioned on the left side of the page.

» **bijlagen**

BIJLAGE I – SAMENSTELLING BESTUUR, COMMISSIES EN SECRETARIAAT

De functie en de werking van het bestuur en de commissies staan toegelicht in hoofdstuk 1 van dit jaarverslag. Een korte biografie van elk commissielid staat op de website van het VFL.

Fondsbestuur

- » Voorzitter: Jos Geysels
- » Ondervoorzitter: Rita De Graeve
- » Leden: Geertrui Daem, Johan de Koning, Christine Depuydt (vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering vanaf juni 2013), Joris Gerits (voorzitter Beslissingscollege/adviserend), Geert Lernout, An Renard, Jan Renders, Annick Schramme, Peter Theunynck, Koen Van Bockstal (directeur/adviserend), Rik Vandecaveye, Dorian Van der Brempt, Mieke Van Hecke (vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering tot juni 2013), Marleen Van Ouytsel

Dagelijks Bestuur

- » Voorzitter: Jos Geysels
- » Leden: Rita De Graeve, Koen Van Bockstal (directeur/adviserend), Rik Vandecaveye

Adviescommissies

Adviescommissie proza

- » Voorzitter: Bart Keunen
- » Leden: Britt Kennis*, Willem Bongers-Dek, Bert Van Raemdonck, Pieter Verstraeten

Adviescommissie poëzie en essay

- » Voorzitter: Elke Brems
- » Leden: Anneleen De Coux*, Cathérine De Kock, Jeroen Dera*, Bart Van der Straeten

Adviescommissie kinder- en jeugdliteratuur

- » Voorzitter: Bea De Koster
- » Leden: Lien Fret, Aline Sax*, Iris Van Germeersch, Geert Vervaeke

Adviescommissie theater

- » Voorzitter: Mieke Versyp
- » Leden: Peter Anthonissen, Tuur Devens*, Elsemieke Scholten*, Sarah Vankersschaever*

* is nieuw in 2013.

Adviescommissie strips

- » Voorzitter: Chris Bulcaen
- » Leden: Gert Meesters, Gert Jan Pos*, Veerle Van Der Wee, Ferry Van Vosselen

Adviescommissie tijdschriften

- » Voorzitter: Hilde Keteleer
- » Leden: Hans Cottyn*, Daniëlle De Regt, Patrick Lateur*, Dirk Leyman

Adviescommissie literaire manifestaties en organisaties

- » Voorzitter: Els De Bodt
- » Leden: Martine Balcer, Leen Lever, Lieve Peeters, Marc Reugebrink*, Peter Van den Eede*, Martine Vandermaes*

Adviescommissie vertalingen in het Nederlands

- » Voorzitter: Trijne Vermunt
- » Leden: Inge Arteel, Bart Eeckhout, Jeanne Holierhoek, Vincent Hunink*

Adviescommissie auteurslezingen

- » Voorzitter: Luk Van Haute
- » Leden: Maja Coltura, Marleen Lippens, Joseph Pearce, Geert Swaenepoel

Ad hoc adviescommissie**Adviescommissie e-literatuur**

- » Voorzitter: Jan Baetens
- » Leden: Kristof Michiels, Jeroen Overstijns, Yra van Dijk, Jan Van Looy

Beslissingscollege

- » Voorzitter: Joris Gerits
- » Leden: de voorzitters van de acht adviescommissies

Beroepscommissie

- » Voorzitter: Vanessa Joossen
- » Leden: Elisabeth Marain, Erwin Penning*, Dirk Slagmolen*, Guido Vereecke

VFL-secretariaat

- » Els Aerts, Noemi Declercq (vanaf 18 augustus), Koen De Smedt, Lien Devos, Georgia De Winter, Patrick Peeters, Marieke Roels, Lara Rogiers, Michiel Scharpé, Karen Thys, Koen Van Bockstal, Mies Van Dun, Elise Vanoosthuysse, Kara Van Pelt, Karolien Verguts

BIJLAGE II – REALISATIES 2013

Bijna dagelijks verschijnt er een boek of gaat er een theaterstuk in première dat het VFL heeft ondersteund. Hier volgt een overzicht van in 2013 verschenen of opgevoerde werken die mee dankzij de financiële steun of bemiddeling van het VFL tot stand zijn gekomen.

Werkbeurzen voor auteurs

Proza

- » Frank Adam en Klaas Verplancke *Confidenties aan een ezelsoor* – Belgische fabels (Uitgeverij Vrijdag)
- » Benno Barnard *Dagboek van een landjonker* (Atlas Contact)
- » Guus Bauer *Het geheim van Treurwegen* (Signatuur)
- » Diane Broeckhoven *Wat ik nog weet* (Uitgeverij Vrijdag)
- » Paul Claes *Plastic love* (De Bezige Bij)
- » Johan de Boose *Gaius* (De Bezige Bij Antwerpen)
- » Saskia de Coster *Wij en ik* (Prometheus)
- » P.B. Gronda *Straus Park* (De Bezige Bij Antwerpen)
- » Pjeroo Roobjee *De zomer van de neusbloedingen* (Querido)
- » Jeroen Theunissen *De omwegen* (De Bezige Bij Antwerpen)
- » Jo Van Damme *Guernica* (Vrijdag)
- » Peter van Kraaij *Wat rest* (De Bezige Bij Antwerpen)
- » Monika van Paemel *Weduwenspek* (Em. Querido's Uitgeverij)
- » Annelies Verbeke i.s.m. Klaas Verplancke *Tirol inferno* (De Bezige Bij Antwerpen)

Poëzie

- » Paul Bogaert *Ons Verlangen* (De Bezige Bij Antwerpen)
- » Annemarie Estor en Lies Van Gasse *Het boek Hauser* (Wereldbibliotheek)
- » Thomas Möhlmann *Waar we wonen* (Prometheus)
- » Claude van de Berge *Het Vloedgetij* (Uitgeverij P)
- » Lies Van Gasse *Wenteling* (Wereldbibliotheek)
- » Miriam Van hee *Ook daar valt het licht* (De Bezige Bij)

Essay en literaire non-fictie

- » Jos Borré *Gerard Walschap. Een biografie* (De Bezige Bij Antwerpen)
- » Paul Claes *Zwarte zon. Code van de hermetische poëzie* (Uitgeverij Vantilt)
- » Marc Kregting *Koffie. Een doeboek* (Wereldbibliotheek)
- » Jos Perry *Revolte is leven. Biografie van Theun de Vries* (Ambo)

Toneelliteratuur

- » Frank Adam *De tip van je tenen* (HETPALEIS & 4HOOG)
- » Peter Boelens *Trust* (Bad van Marie)
- » Peter De Graef *Hunkerig. Naar 3 zusters van A. Tsjechow* (De Spelerij)
- » Abke Haring *Trainer* (Toneelhuis)
- » Bart Meuleman en Paul Verrept *Meneertje Kokhals doet mee* (Villanella)
- » Bruno Mistiaen *Jezus is een aap!* (De Nieuwe Toneelbibliotheek)
- » Arne Sierens *Gloria (in den hoge)* (Compagnie Cecilia)
- » Jan Sobrie *Ram* (DE MAAN)

- » Joris Van den Brande *Sorry voor alles* (BRONKS)
- » Paul Verrept (i.s.m. Berlinde De Bruyckere) *De koningin zonder land* (De Eenhoorn)

Kinder- en jeugdliteratuur

- » Jef Aerts *Vissen smelten niet* (Querido)
- » Sabien Clement (i.s.m. Mieke Dobbels) *Brave kinders* (Lannoo)
- » Carll Cneut (i.s.m. Ed Franck) *Slagveld van gebroken harten* (Davidsfonds/Infodok)
- » Stefanie De Graef (i.s.m. Pieter van Oudheusden) *Scherven van de hemel* (De Eenhoorn)
- » Mattias De Leeuw *Sint op komst* (Lannoo)
- » Mattias De Leeuw (i.s.m. Laïla Koubaa) *Azizi en de kleine blauwe vogel* (Book Island)
- » Mattias De Leeuw (i.s.m. Edward van de Vendel) *Mijn fijne geluiden boekje* (De Eenhoorn)
- » Paul De Moor *Francis Alÿs, schilder van luchtspiegelingen* (Ludion)
- » Gerda Dendooven (i.s.m. Elvis Peeters) *Rennen* (Lannoo)
- » Bart Moeyaert i.s.m. Korneel Detaillieur *Iemands lief* (Querido)
- » Tom Schamp *Otto op vakantie* (Lannoo)
- » Mathilde Stein (i.s.m. Dorine de Vos) *Prinses Pernilla en de reddende ridders* (Lemniscaat)
- » Sebastiaan Van Doninck *Magnus kan niet slapen* (Lannoo)
- » Sebastiaan Van Doninck (i.s.m. Siska Goeminne) *Het rarebeesten-carnaval* (Lannoo)
- » Do Van Ranst *Iedereen bleef brood eten* (De Eenhoorn)
- » Hilde Vandermeeren (i.s.m. Frank Daenen) *Het pleintje – Winter-warmte* (De Eenhoorn)
- » Paul Verrept (i.s.m. Berlinde De Bruyckere) *De koningin zonder land* (De Eenhoorn)
- » Alain Verster (i.s.m. Edward van de Vendel) *Vasco het voetbal-varkentje* (De Eenhoorn)

Strips

- » Ivan Petrus Adriaenssens *Elsie en Mairi* (Lannoo)
- » Shamisa Debroey *Verdwaald* (De Bezige Bij)
- » Frodo De Decker *Otto 2 – Op hete kolen* (Syndikaat)
- » Jeroen Janssen *Doel* (Oogachtend)
- » Pieter Rosseel *Struikelen* (Uitgeverij Syndikaat)
- » Maarten Vande Wiele *Monsieur Bermutier* (Oogachtend)
- » Dieter Van der Ougstraete *Snow* (Bries)
- » Brecht Vandenbroucke *White Cube* (Bries)

Stimuleringsbeurzen voor auteurs

Proza

- » Jolien Janzing *De meester. De geheime liefde van Charlotte Brontë in het 19de-eeuwse Brussel* (De Arbeiderspers)
- » Natalie Koch *De sterren stil* (Querido)

Essay en literaire non-fictie

- » Jan Boesman *De fiets van Lautrec* (Atlas Contact)

Kinder- en jeugdliteratuur

- » Inge Bogaerts *Iets* (Lannoo)
- » Nils Pieters (i.s.m. Brigitte Minne) *Leeuw* (De Eenhoorn)

Reisbeurzen voor auteurs en vertalers**Proza**

- » Johan de Boose *Gaius* (De Bezige Bij Antwerpen)
- » Saskia de Coster *Wij en ik* (Prometheus)

Productiesubsidies voor uitgevers**Poëzie**

- » Diverse auteurs *Liegend Konijn voorjaar 2013* (Van Halewyck)
- » Diverse auteurs *Liegend Konijn najaar 2013* (Van Halewyck)
- » Michel Bartosik *Schroomruil* (Poëziecentrum)
- » Yves T'Sjoen en Els van Damme *Wie de letters breekt – Poëzie en proza van Marcel Wauters* (ASP – Academic & Scientific Publishers)

Proza

- » Louis Paul Boon *Het Geuzenboek* (De Arbeiderspers)
- » Georges Eekhoud *Het hart van Tony Wandel* (Voetnoot)
- » Gust Gils *Posthypnotische ingreep* (Voetnoot)
- » Koenraad Tinel & Stefan Brijs *Verhalen uit het Pajottenland* (Atlas Contact)

Kinder- en jeugdliteratuur

- » Ed Franck en Carll Cneut *Slagveld van gebroken harten. Verhalen uit Chaucers The Canterbury Tales* (Davidsfonds)
- » Bart Moeyaert e.a. *Jij en ik en alle andere kinderen* (Querido)
- » Ingrid Godon (i.s.m. Imme Dros) *Dit is Oele* (Querido)
- » Ingrid Godon (i.s.m. Imme Dros) *Dit is Lila* (Querido)

Strips

- » Shamisa Debroey *Verdwaald* (De Bezige Bij)
- » Frodo De Decker *Otto 2 – Op hete kolen* (Syndikaat)
- » Delphine Frantzen *Madame Pipi* (Oogachtend)
- » Jeroen Janssen *Doel* (Oogachtend)
- » Pieter Rosseel *Struikelen* (Uitgeverij Syndikaat)
- » Bart Schoofs *Morgen weer een dag* (Oogachtend)
- » Maarten Vande Wiele *Monsieur Bermutier* (Oogachtend)
- » Dieter Van der Ougstraete *Snow* (Bries)
- » Brecht Vandenbroucke *White Cube* (Bries)
- » Wide Vercnocke *Mijn muze ligt in de zetel* (Bries)

Essay en literaire non-fictie

- » Kevin Absillis, Sarah Beeks, Kris Lembrechts & Georges Wildemeersch, *De plicht van de dichter. Hugo Claus en de politiek* (De Bezige Bij Antwerpen)
- » Jos Borré *Gerard Walschap. Biografie* (De Bezige Bij Antwerpen)
- » Diverse auteurs, *Kleine encyclopedie van Het verdriet* (De Bezige Bij)

Theater

- » Wim De Wulf *Gomaar* (Bebuquin)
- » Diverse auteurs *Klein Magazijn 5* (Bebuquin)
- » Jorieke Abbing, Michael Bijmens, Nele Vereecken, Rebekka de Wit *De wereld bij mij* (Bebuquin)

Vertalingen in het Nederlands

Proza

- » J.M. Coetzee *De kinderjaren van Jezus*, vertaald door Peter Bergsma (Cossee)
- » Mathias Énard *Boevenstraat*, vertaald door Katrien Vandenberghe (De Arbeiderspers)
- » Jérôme Ferrari *De preek over de val van Rome*, vertaald door Reintje Ghoos en Jan Pieter van der Sterre (De Bezige Bij)
- » Graham Greene *Een opgebrand geval*, vertaald door Peter Bergsma (De Bezige Bij)
- » Sheila Heti *Hoe moet je zijn?*, vertaald door Iannis Goerlandt (Meulenhoff)
- » Keigo Higashino *Redding van een heilige*, vertaald door Luk Van Haute (De Geus)
- » Eric Reinhardt *Het Victoriasysteem*, vertaald door Katrien Vandenberghe i.s.m. Martine Woudt (De Arbeiderspers)
- » Murasaki Shikibu *Het verhaal van Genji*, vertaald door Jos Vos (Athenaeum-Polak & Van Gennep)
- » Twan Tan Eng *De tuin van de avondnevel*, vertaald door Jan Pieter van der Sterre en Reintje Ghoos (Xander Uitgevers)
- » Juli Zeh *Nultijd*, vertaald door Hilde Keteleer (Anthos)

Essay en literaire non-fictie

- » Arthur Domoslawski *Kapuscinski non-fictie*, vertaald door Greet Pauwelijn (De Geus)

Poëzie

- » Diverse auteurs, *Voor de prijs van mijn mond. Hedendaagse poëzie uit Roemenië*, vertaald door Jan H. Mysjkin (Poëziecentrum)

Kinder- en jeugdliteratuur

- » Ewa Solarz, *D.E.S.I.G.N.*, vertaald door Greet Pauwelijn (Book Island)

Vertalingen uit het Nederlands

Proza

- » Pieter Aspe *The Midas Murders (De Midasmoorden)*, vertaald in het Engels door Brian Doyle (Pegasus Crime, New York)
- » Louis Paul Boon *Paradisfågeln (De Paradijsvogel)*, vertaald in het Zweeds door Per Holmer (h:ström – Text & Kultur, Umeå)
- » Hugo Claus (De geruchten), vertaald in het Russisch door Irina Grivnina (Text Publishers, Moskou)
- » Hugo Claus *Tuga België (Het verdriet van België)*, vertaald in het Servisch door Ivana Scepanovic (Heliks, Smederova)
- » Willem Elsschot *Ser (Kaas. Het tankschip)*, vertaald in het Pools door

- Ryszard Turczyn (Panstwowy Instytut Wydawniczy, Warschau)
- » Jan Fabre *Giornale Notturmo (1978-1984)* (Nachtboek 1978-1984), in het Italiaans vertaald door Franco Paris (Cronopio, Napoli)
 - » Maurice Gilliams *Om vintern i Antwerpen* (Winter te Antwerpen), in het Zweeds vertaald door Per Holmer (CKM Förlag, Stockholm)
 - » Erwin Mortier (Marcel), vertaald in het Amhaars door Samuel Zekarias (Hohe Publisher, Addis Ababa)
 - » Joseph Pearce (Vaderland), vertaald in het Armeens door Samvel Ghratyan en Vachagan Ghratyan (Alfa Print Omega, Yerevan)
 - » Joseph Pearce (Land van belofte), vertaald in het Russisch door Irina Grivnina (Optimum, Odessa)
 - » Marnix Peeters *Il Giorno che segammo il braccio a Andy* (De dag dat we Andy zijn arm afzaagden), vertaald in het Italiaans door David Santoro (Castelvecchi, Rome)
 - » Bob Van Laerhoven *La vengeance de Baudelaire* (De wraak van Baudelaire), vertaald in het Frans door Marie Hooghe (Editions Pratik, Boisbriand)
 - » Annelies Verbeke *Spaste ryby* (Vissen redden), vertaald in het Tsjechisch door Jana Pellarova (Kniha Zlin, Zlin)
 - » Dimitri Verhulst *Problemski Hotel* (Problemski Hotel), vertaald in het Pools door Slawomir Paszkiet (Claroscuro, Warsaw)
 - » Dimitri Verhulst (Problemski Hotel), vertaald in het Amhaars door Asnake Tsegaw (Hohe Publisher, Addis Ababa)
 - » (Van Reynaert De Vos tot Godenslaap — Geschiedenis van de Nederlandstalige literatuur I + II), onder redactie van Kees Verheul, Piet Couttenier en Irina Michajlova (Nederlands Instituut, Sint-Petersburg)

Poëzie

- » Paul Bogaert *Der Soft-Slalom* (de Slalom soft), vertaald in het Duits door Christian Filips (Roughbooks, Solothurn)
- » Hugo Claus *Even Now* (selectie gedichten), vertaald in het Engels door David Colmer (Archipelago Books, New York)
- » Maarten Inghels *Es gibt keine bellenden Hunde mehr* (selectie gedichten), vertaald in het Duits door Janet Blanken (hochroth, Tübingen)
- » Leonard Nolens *Puertas entreabiertas 1. Antología poética* (1981-2004), vertaald in het Spaans door Stefaan van den Breemt en Marco Antonio Campos (Vaso Roto, Madrid)

Essay en literaire non-fictie

- » Jan Caeyers *Beethoven* (Beethoven. Een biografie), vertaald in het Hongaars door Tibor Bérczes (Typotex, Boedapest)
- » Chris De Stoop *La guerre sainte de Muriel* (Vrede zij met u, zuster), vertaald in het Frans door Marie Hooghe (Editions Mols, Waver)
- » Luc Devoldere *En attendant les Barbares* (Wachtend op de barbaren), vertaald in het Frans door Monique Nagielkopf (L'instant même, Québec)
- » Lieve Joris *La danza del leopardo* (Dans van de luipaard), vertaald in het Spaans door Goedele De Sterck (Altair, Barcelona)
- » David Van Reybrouck *Kongo – historia* (Congo. Een geschiedenis), vertaald in het Fins door Antero Helasvuo (Siltala, Helsinki)
- » Paul Verhaeghe *Und ich?* (Identiteit), vertaald in het Duits door Birgit Erdmann en Angela Wicharz-Lindner (Verlag Antje

Kunstmann, München)

Toneelliteratuur

- » Stefan Hertmans, Paul Pourveur, Claire Swyzen *Tiranía del tiempo* (Tirannie van de tijd), vertaald in het Spaans door Micaela van Muylem (Eduvim, Villa María)
- » Jan Lauwers *Sad Face | Happy Face – Una Trilogia sobre la Humanidad* (Sad Face | Happy Face – Een trilogie), vertaald in het Spaans door Micaela van Muylem (Universidad Nacional de Cordoba, Cordoba)
- » Paul Pourveur *Plot your city* (Plot your city), vertaald in het Frans door Paul Pourveur (Le Groupe Sanguin)

Kinder- en jeugdliteratuur

- » Lieve Baeten en Geert De Kockere (Eefje Donkerblauw), vertaald in het Chinees door Huiye Shi (Beijing 21st Century International Media, Beijing)
- » Annemie Berebrouckx (Berre en Fleur), vertaald in het Chinees door Huiye Shi (Beijing 21st Century International Media, Beijing)
- » Annemie Berebrouckx (Berre vindt een papiertje), vertaald in het Chinees door Huiye Shi (Beijing 21st Century International Media, Beijing)
- » An Candaele en Brigitte Minne (Slaap lekker, Rosalie), vertaald in het Chinees door Huiye Shi (Beijing 21st Century International Media, Beijing)
- » An Candaele en Brigitte Minne (Rosalie is jarig), vertaald in het Chinees door Huiye Shi (Beijing 21st Century International Media, Beijing)
- » Carll Cneut en Brigitte Minne *Kirmizisarisiyahbeyaz* (Roodgeelzwartwit), vertaald in het Turks door Türkay Yalniz (Sarigaga, Istanbul)
- » Ann De Bode *My familie* (Mijn familie), vertaald in het Afrikaans door Shané Kleyn (Protea, Pretoria)
- » Ann De Bode *My family* (Mijn familie), vertaald in het Engels door Shané Kleyn (Protea, Pretoria)
- » Michael De Cock en Judith Vanistendael *Rosi e Moussa* (Rosie en Moussa), vertaald in het Italiaans door Laura Pignatti (Il Castoro, Milan)
- » Evelien De Vlieger en Wendy Panders (Hoe maak ik een vriend?), vertaald in het Koreaans door Shin-Jae Jung (Bookinfish, Seoul)
- » Pieter Gaudesaboos en Lorraine Francis *Tommie en die toringhoë toebroodjie* (Tommie en de torenhoge boterham), vertaald in het Afrikaans door Shané Kleyn (Protea, Pretoria)
- » Ingrid Godon en Toon Tellegen *J'aimerais* (Ik wou), vertaald in het Frans door Maurice Lomré (La joie de lire, Genève)
- » Benjamin Leroy en Jaap Robben *Die Sauerdropse* (De Zuurtjes), vertaald in het Duits door Birgit Erdmann (Mixtvision, München)
- » Benjamin Leroy en Jaap Robben *Die Suurtjies* (De Zuurtjes), vertaald in het Afrikaans door Daniel Hugo (Protea, Pretoria)
- » Bart Moeyaert *Mælkevejen* (De Melkweg), vertaald in het Deens door Aino Roscher (Turbine, Arhus C)
- » Bart Moeyaert *Hinter der Milchstrasse* (De Melkweg), vertaald in het Duits door Mirjam Pressler (Carl Hanser Verlag, München)
- » Anne Provoost *Ma tante est un cachalot* (Mijn tante is een grindewal), vertaald in het Frans door Emmanuèle Sandron (Alice Editions, Brussel)

- » Eef Rombaut and Emma Thyssen *Sziv-szerelem: kereső – vesztő – nyerő* (Hart: gezocht, verloren, gevonden), vertaald in het Hongaars door Anna T. Szabo (Csimota, Budapest)
- » Aline Sax en Caryl Strzelecki *The War Within These Walls* (De kleuren van het getto), vertaald in het Engels door Laura Watkinson (Eerdman Books, Grand Rapids, Michigan)
- » Tom Schamp (Otto in de luchthaven), vertaald in het Chinees door Sun Yuan (Maitian Culture Communication, Tianjin)
- » Tom Schamp (Otto rijdt heen en weer), vertaald in het Chinees door Sun Yuan (Maitian Culture Communication, Tianjin)
- » Tom Schamp *Otto in the City* (Otto rijdt heen en weer naar de stad) (Tate Publishing, London)
- » Leo Timmers *Bang* (Boem) (Gecko Press, Wellington)
- » Sylvia Vanden Heede en Marije Tolman *Wolf and Dog* (Wolf en Hond), vertaald in het Engels door Bill Nagelkerke (Gecko Press, Wellington)
- » Sylvia Vanden Heede en Thé Tjong-Khing *Do zobaczenia, Felku i Tolu* (Tot kijk, Vos en Haas), vertaald in het Pools door Jadwiga Jedryas (Wydawnictwo Dwie Siostry, Warschau)
- » Hilde Vandermeeren *Aktion Bernie raus* (Operatie Bernie buiten), vertaald in het Duits door Eva Schweikart (Urachhaus, Stuttgart)
- » Pieter van Eenoge en Edward van de Vendel (De dokter en het leger van Davy), vertaald in het Koreaans door Myong-Suk Chi (Danielstone, Seoul)
- » Guido Van Genechten *Küçük Kanguru* (Kleine Kangoeroe), vertaald in het Turks door Gül Özlen (Kir Cicegi, Istanbul)
- » Kaatje Vermeire en Tine Mortier *Maia and What Matters* (Mare en de dingen), vertaald in het Engels door David Colmer (Book Island, Wellington)
- » Kaatje Vermeire en Tine Mortier *Martie en haar ouma* (Mare en de dingen), vertaald in het Afrikaans door Nicol Stassen (Protea, Pretoria)
- » Kaatje Vermeire en Tine Mortier (Mare en de dingen), vertaald in het Chinees door Sun Yuan (Petrel Publishing House, Henan)
- » Kaatje Vermeire en Tine Mortier *Mary och mormor* (Mare en de dingen), vertaald in het Zweeds door Boerje Bohlin (Turbine, Arhus)
- » Kaatje Vermeire en Tine Mortier *Marie og bedstemor* (Mare en de dingen), vertaald in het Deens door Aino Roscher (Turbine, Arhus)
- » Kaatje Vermeire en Geert De Kockere (De vrouw en het jongetje), vertaald in het Chinees door Sun Yuan (Petrel Publishing House, Henan)
- » Klaas Verplancke en Henri Van Daele *Reinaard die Vos* (Reinaart de vos), vertaald in het Afrikaans door Daniel Hugo (Protea, Pretoria)

Strips

- » Kamagurka en Herr Seele, *Cowboy Henk*, vertaald in het Frans door Daniel Cunin (Fremok, Brussel)
- » Steve Michiels, *Crépuscule civil* (Burgerlijke schemering), vertaald in het Frans door Anne Lampens (Fremok, Brussel)
- » Brecht Vandenbroucke, *White Cube* (White Cube) (Huuda Huuda, Helsinki)
- » Brecht Vandenbroucke, *White Cube* (White Cube) (No Comprendo Press, Oslo)
- » Brecht Vandenbroucke, *White Cube* (White Cube) (Fulgencio Pimentel, Logroño, Spanje)

- » Maarten Vande Wiele *Paris* (Paris), vertaald in het Duits door Rolf Erdorf (Carlsen Comics, Hamburg)
- » Maarten Vande Wiele *Paris* (Paris), vertaald in het Deens door Naja Møllman-Ibsen (Cobolt, Kopenhagen)
- » Judith Vanistendael (Toen David zijn stem verloor), vertaald in het Koreaans door Yi Won-Kyoung (Mimesis, Gyeonggi-do)

BIJLAGE III – LIJST VAN AFKORTINGEN

BAM	Instituut voor beeldende, audiovisuele en mediakunst
BSC	Belgisch Stripcentrum
CeLT	Culturele en Literaire Tijdschriften
Ctb	Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie
DBNL	Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren
ELV	Expertisecentrum Literair Vertalen
FBKVB	Fonds voor Beeldende Kunsten, Vormgeving en Bouw kunst (Nederland)
FIT	Flanders Investment & Trade
FPD	Fonds Pascal Decroos
GAU	Groep Algemene Uitgevers (Nederland)
IVA	Kunsten & Erfgoed Intern Verzelfstandigd Agentschap Kunsten en Erfgoed
KANTL	Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde
LOCUS	Lokaal, Cultuur, Steunpunt (steunpunt voor lokaal cultuurbeleid)
NTU	Nederlandse Taalunie
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
PIW	Poetry International Web
SLV	Stichting Lezen Vlaanderen
ST	Strip Turnhout
TIN	Theater Instituut Nederland
VAF	Vlaams Audiovisueel Fonds
VAi	Vlaams Architectuurinstituut
VAV	Vlaamse Auteursvereniging
VEB	Vlaamse Erfgoedbibliotheek
VEP	Vlaams e-boekplatform
VFL	Vlaams Fonds voor de Letteren
VIC	Vlaamse Illustratorenclub
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroep
VTi	Vlaams Theaterinstituut
VUV	Vlaamse Uitgeversvereniging
VVB	Vereniging Vlaamse Boekverkopers
VvL	Vereniging van Letterkundigen (Nederland)

AFKORTINGEN GEBRUIKT IN SUBSIDIETABELLEN:

IB	In behandeling
IG	Ingetrokken

LANDENAFKORTINGEN GEBRUIKT IN SUBSIDIETABELLEN:

AM	Armenië
AL	Albanië
AR	Argentinië
AT	Oostenrijk
AU	Australië
BE	België
C	Cuba
CA	Canada
CH	Zwitserland
CN	China
CO	Colombia
CZ	Tsjechië
DE	Duitsland
DK	Denemarken
EG	Egypte
ES	Spanje
ET	Ethiopië
FI	Finland
FR	Frankrijk
HR	Kroatië
HU	Hongarije
IT	Italië
JP	Japan
KP	Zuid-Korea
LB	Libanon
MK	Macedonië
MY	Maleisië
NL	Nederland
NO	Noorwegen
NZ	Nieuw-Zeeland
PL	Polen
PT	Portugal
TR	Turkije
RO	Roemenië
RS	Servië
RU	Rusland
SE	Zweden
VK	Verenigd Koninkrijk
VS	Verenigde Staten
ZA	Zuid-Afrika

COLOFON

Vlaams Fonds voor de Letteren
Generaal Van Merlenstraat 30
2600 Berchem
+32 3 270 31 61
info@vfl.be
www.vfl.be

» Verantwoordelijke uitgever en hoofdredacteur:
Koen Van Bockstal, Generaal Van Merlenstraat 30, 2600 Berchem

» Aan dit jaarverslag werkten mee:
Els Aerts, Koen De Smedt, Georgia De Winter, Lien Devos, Jos Geysels,
Patrick Peeters, Marieke Roels, Lara Rogiers, Michiel Scharpé, Karen Thys,
Koen Van Bockstal, Mies Van Dun, Kara Van Pelt, Elise Vanoosthuysse,
Sophie Willems

Vormgeving: Studio Chapeluur
Druk: Drukkerij Sintjoris bvba

Overname van berichten is alleen toegelaten met bronvermelding.
Het VFL kan niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele fouten en/of
schade die voortvloeit, direct of indirect, uit het gebruik van deze informatie.

Wettelijk depot D/2014/9430/1

